

V I E N Y B Ė

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

93 M. 17 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

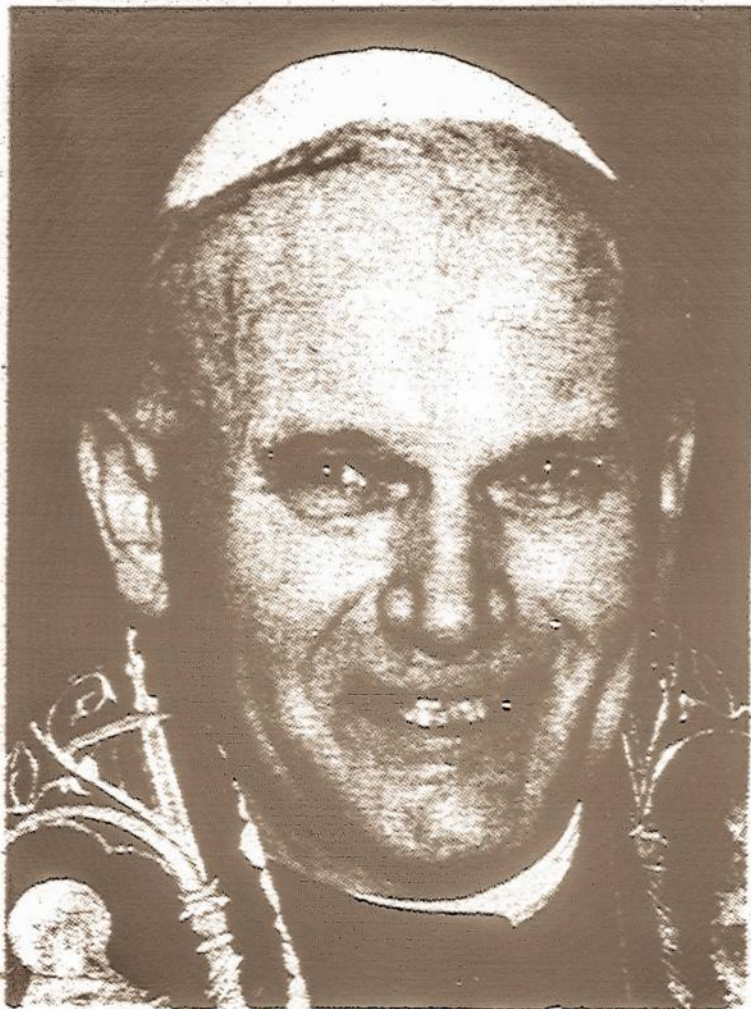
1979 M. RUGSĖJO [SEPTEMBER] 28 D.

Telephone
APplegate 7-7257

50 CENTŲ

OCT 2 1979

Jungtinėse Tautose dalyvaus popiežius Jonas Pijus II-asis ir Lietuvos ministras Vytautas Zenkevičius

Rugsėjo 18 New Yorke savo darbą pradėjo 34-oji Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesija. Dalyvauja daugiau pusantro šimto valstybių narių delegacijos.

Sesija svarstys ankstesniais metais nagrinėtus pasaulio tautoms svarbius klausimus. Sesijos išvakarėse, Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius Kurt Waldheimas suruošė spaudos konferenciją akredituotiems žurnalistams. Joje pažymėjo, kad ši sesija nežada būti lengva, nes turės svarstyti sunkiai išsprendžiamas senas ir naujas problemas.

Į šią sesiją atvyks ir joje kalbės nemaža įvairių valstybių, žymių politinių veikėjų. Tarp jų žada būti ir Romos katalikų bažnyčios galva—popiežius Jonas Povilas II-asis.

Į New Yorką dalyvauti Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 34-osios sesijos darbe atvyko Tarybų Sąjungos delegacija, vadovaujama užsienio reikalų ministro Andriejaus Gromykos. Tarybinės delegacijos sudėtyje atvyko ir Tarybų Lietuvos užsienio reikalų ministras Vytautas Zenkevičius.

Siemietinės sesijos vadovybę iš pernykščio Columbijos atstovo Indalencijo Liezanos perėmė naujai išrinktasis pirmininkas S. Salimas iš Tanzanijos. Sesijos darbai užtruks trejetą mėnesių.

Popiežius Jonas Paulius II į New Yorką atvyks ir spalio 2 dalyvaus Jungtinių Tautų posėdy. Vakare Yankee stadijone aukos mišias. Spalio 3 apie vidudienį Šv. Tėvas atvyks į Brooklyno vyskupiją (Shea stadijoną), o iš čia vyks į Philadel-

phiją. Šia proga visose Brooklyno vyskupijos bažnyčiose rugsėjo 23 pradėta dvasinio atsinaujinimo novena.

LIETUVIŲ DIEVO APVAIZDOS BAŽNYČIOJE

Lankydamasis Chicagoje popiežius Jonas Paulius II spalio 5 dieną sustos prie lietuvių statytos Dievo Apvaizdos mūrinės bažnyčios, 717 W. 18th Street, bet iš automobilio neišlipęs pasakys trumpą kalbą.

Bažnyčia vyskupo buvo perduota lotynoamerikiečiams. Kas dar joje liko lietuviams, tai bažnyčios plytose, šiaurės rytų kampe iškaltas lietuviškas sakinyš "Lietuvių Dievo Apvaizdos Bažnyčia."

WASHINGTON, D. C.

Popiežiaus Jono Pauliaus II vizito Washingtone proga Apaštališkasis delegatas Washingtone pakvietė visų ambasadų ir diplomatinių misijų šefus su žmonomis į oficialų pasimatymą su popiežium spalio 6 Apaštalinės delegatūros patalpose. Tokį kvietimą gavo ir Lietuvos atstovas dr. S. A. Bačkis su žmona.

Popiežiaus Jono Pauliaus II iškilmėse Washington, D. C. spalio 7 ruošiasi dalyvauti daug baltimoriečių, jų tarpe ir lietuvių. Keleiviai išvažiuos iš Baltimorės traukiniais ir autobusais 11 val. ryto. Popiežius mišias aukos 3 val. p. p. National Mall, netoli nuo sostinės rūmų. Publika išpėjama, kad savo mašinomis nevažiuotų.

LIETUVIS JAU DIRBA VALST. DEPARTAMENTE

Kun. dr. Jurgis Šarauskas nuo rugsėjo pradžios jau dirba JAV Valstybės departamente, Rytų Europos skyriuje, valstybės sekretoriaus pavaduotojo asistento pareigose. Valstybės departamento aukštųjų pareigūnų lietuvis buvo šiltai sutiktas. Susipažino su diplomatinių tarnybų paskirtimis. Su to departamento aukštaisiais pareigūnais dalyvavo posėdžiuose, Šv. Tėvui Jonui Pauliui II lankantis Baltuose rūmuose, bus ir kun. dr. Jurgis Šarauskas. Darbas esąs labai įdomus, turįs progų priminti ir Lietuvos problemas.

Kun. dr. Jurgis Šarauskas toms pareigoms, kaip jau rašėme, buvo parinktas konkurso keliu, specialios komisijos, vykdančios Baltųjų rūmų "Fellowships" programą.

JAV prezidentas J. Carter Baltuose rūmuose priima kun. dr. Jurgį Šarauską ir jį sveikina, kaip Baltųjų Rūmų Fellowship programos nari, pradėdantį dirbti JAV State departamente.

AMERIKA APDOVANOJO VILNIAUS UNIVERSITETA

Vilniaus universiteto 400 m. sukakties iškilmingame minėjime rugsėjo 27 dalyvavo JAV Generalinio Konsulo pavaduotojas Frank B. Crump ir įteikė naujausių JAV išleistų knygų-enciklopedinio pobūdžio veikalų, taip pat amerikiečių grožinės literatūros. Jam nuoširdžiai padėjojo Universiteto vardu akademikas Jonas Kubilius, primindamas, kad šios vertingos knygos paturtins arti 4 milijonų tomų mokslinę biblioteką.

Patikrinę State Departamento patyrėme, kad Jungtinės Valstijos Vilniaus universitetui padovanojo knygas iš JAV nusiųstas Amerikos spaudos parodai vykusiai Maskvoje.

VILNIAUS UNIVERSITETE SEPTINTIEJI LITUANISTIKOS KURSAI

Rektorius prof. dr. Jonas Kubilius

Šią vasarą, kaip ir ankstesniais metais, išėivijos lietuvių jaunimui buvo suruošti lituanistikos kursai. Kadangi apie jų rengimą užsiregistravusieji buvo vėlai painformuoti, jų dalyvių skaičius buvo nedidokas—16 asmenų.

Cia lietuvių kalbą gilino Gailė Mažeikaitė iš Toronto pašonėje esančio Missasaugos miesto. Jos vyresnės seserys—Rasa ir Saulė panašiuose kursuose mokėsi prieš 7-erius metus. Kursų seniūne buvo kita kanadietė Sandra Babeckaitė.

Dauguma kursantų buvo iš JAV. Be jau minėtų, kursams lankė: R. Grauslys, V. Kvederaitė, S. Zalatorūtė, A. Lingertat, J. Aleksonis, J. Dargytė, L. Leseckas, K. Smalinskas, L. Šulaitytė, P. Raubertas, E. Skruodytė, D. Pauliūtė.

Lituanistikos kursai vyko šešias savaites. Dėstytojų tarpe buvo žymiausiai Lietuvos kalbininkai lituanistai, įvairių mokslo sričių specialistai.

Kursų baigimo dieną į klausytojus kalbėjo Vilniaus universiteto rektorius prof. dr. Jonas Kubilius,

kuris jiems įteikė ir pažymėjimus. Atsisveikinimo vakare jis taip išsireiškė:

“Žinau, kad užsienyje organizuojami panašūs renginiai. Bet be ryšio su tėvų kraštu sunku gerai išmokyti kalbą, pažinti Lietuvą, pamatyti tėvų žemės pažangą. Lituanistikos kursai—vienas mūsų būdų bendrauti su tautiečiais: pasikviečiam dirbti ir mokslininkų, priimam jaunimo studijuoti, stažuotis. Tikimės, kad ir ateityje šie ryšiai nenutruks.”

Taip pat kalbėjo ir Filologijos fakulteto dekanas J. Balkevičius, kuris anksčiau pats yra tokiems kursams vadovavęs. Jis jauniems kursantams palinkėjo nunešti į pasaulį garsą apie Gedimino papėdėje klestantį Vilnių, apie vasaros vaškumoje žydinčią Lietuvą.

Kursų seniūnė Sandra Babeckaitė kalbėjo: “Dėkojame, kad parodėte gražiąją Lietuvą, supažindinote su jos šiandiena. Viską, ką čia sužinojome, papasakosim namie, kviesdami, kad visi į šį brangų kraštą atvažiuotų. E. Tyl.

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas

Edvardas Šulaitis

PAMINĖTA VILNIAUS UNIVERSITETO 400 METŲ SUKAKTIS

Darbo šventės savaitgalį į Chicago buvo sugužėję LKMA nariai savo vienuoliktąjį suvažiavimą, skirtam Vilniaus universiteto 400 metams paminėti. Suvažiavimas prasidėjo rugpjūčio 31 d. ir tęsėsi iki rugsėjo 3 d.

Buvo suruoštos ne tik paskaitos, bet ir kitokių renginių: dail. T. Valiaus parodos atidarymas, Vilnietiškos kūrybos vakaronė, suvaidinta viduramžinė misterija Nimmengeno Marytė, buvo koncertinė dalis (pasirodė Lietuvos simfoninis orkestras, vadovaujamas Faustos Strolios), įvyko uždarymo banketas (programą atliko sol. Danutė Stanikaitytė, akomponuojant Alvydui Vasaičiui), buvo bendrų pamaldų ir kt.

Suvažiavime be pasauliečių buvo ir daug dvasiškių, jų tarpe du vyskupai—iš Europos atvykęs

vysk. Antanas Deksnys ir vietinis—vysk. Vincentas Brizgys.

Suvažiavimo atidarymo pamaldose pasakytame pamoksle vyskup. Deksnys teigė, kad “šiandien krepjamės į Viešpatį—pilnutinį visos išminties šaltinį, kad į mūsų proto indelius pakankamai įpiltų dieviškos alyvos, o toji dvasinė alyva kurentų mus ir apšviestų mūsų mintis ir protus tokia išmintimi, kuri įgalintų mus kurti prasmingesnę žemiškąją gyvenimą ir vėliau atidarytų mums duris į džiaugsmingąją amžinybę.”

LKMA iškilmingas atidarymo posėdis įvyko rugpjūčio 31 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Jį pradėjo LKMA Chicagos Židinio pirmininkas kun. V. Bagdonavičius. Jis pareiškė, kad Vilniaus universitetas, būdamas dideliu lie-

tuvių kultūros centru, yra reikalingas plačių studijų. Tada buvo pakviestas Akademijos pirm. kun. A. Liūma iš Romos oficialiai šį suvažiavimą atidaryti.

Jis čia kalbėjo: “Nuoširdžiai sveikinū šio vienuoliktąjį Akademijos suvažiavimo dalyvius, susirinkusius paminėti Vilniaus universiteto 400 metų sukaktį. Kartu noriu perduoti sveikinimus ir prof. dr. Juozo Ereto, vieno iš pirmųjų Akademijos narių.”

Toliau jis išvardino nuo praėjusio suvažiavimo mirusiuosius narius (tokių būta 11) ir dar pridėjo, kad jų vietą stojo 19 naujų ryžtingų narių. Kalbėtojas toliau tęsė:

“Jau kelintas iš eilės Akademijos suvažiavimas vyksta pasaulinės krizės ženkle. Stovime dvasinio persilaužimo išvakarėse. Aiškiai matome, kad kažkas nesugražinamai eina prie galo, ko jokios pastangos nesulaikys, ir kažkas gimsta naujo, ko dar negalima pakankamai užčiuopti. Tačiau visi sutinka, kad persilaužimas vyksta. Ir tai visose gyvenimo srityse. Atrodo, kad skirtumas taip besibai-giančio ir ateinančio laikotarpio bus daug didesnis ir gilesnis, negu tarp viduramžių ir renesanso.”

Kalbėtojas išpėjo medžiaginių gėrybių garbintojus, paminėdamas, kad visa tai yra praeinamas dalykas, nes jau ir doleris yra praradęs du trečdalius savo vertės. “Nelinkime niekam likti tik su popieriu gniužulu saujoje. Tačiau būtina pagalvoti, jog tik dvasinės vertybės išlieka, nes jos yra amžinos.” Jis pasidžiaugė Lietuvoje esančiais žmonėmis, kurie ne tik tai suprato, bet ir tuo gyvena.

Į suvažiavimo darbo prezidiumą buvo pakviesti kun. L. Zaremba, dr. J. Jerome ir dr. A. Liulevičienė. Į garbės prezidiumą iššaukti: vysk. V. Brizgys, vysk. A. Deksnys, dr. S. Bačkis, prof. A. Liūma, prof. P. Rabikauskas, gen. konsulė J. Daužvardienė, inž. A. Rudis, prel. J. Kučingis, prel. Vl. Tulaba, prel. A. Bačkis, kun. Raymond Baumbard nors ne visi jų į atidarymą buvo atvykę.

DAUG ĮVAIRIŲ SEKCIJŲ

Visi moksliniai pranešimai buvo Jaunimo Centro didžiojoje ir kitose salėse. Kai kurie kambariai parinkti labai maži, taip kad žmonės į juos net netilpo.

Suvažiavimo metu paskaitos buvo skaitomos įvairiose sekcijose, kurios dažnai vyko lygiagrečiai. Buvo sekcijos: Teologinių ir filosofinių mokslų, Ekonominių mokslų, Medicinos, Istorijos, Lietuvos literatūros, Gamtos ir Matematikos, Architektūros ir meno.

Dauguma temų tiesioginiai lietuvių Vilniaus universitetai, ir tai jo senesnius laikus. Su pranešimais pasirodė: kun. dr. V. Rimšelis, prof. dr. A. Maceina (paskaita buvo perduota iš juostelės), dr. F. Palubinskas, kun. P. Rabikauskas, kun. V. Gidžiūnas, dr. Stasys Goštautas, dr. V. Skrupskelytė, dr. V. Kelertienė, dr. A. Liulevičius, dr. A. Girnius, dail. A. Valeška, prof. A. Tamašauskas ir kt.

Kai kurie programoje įrašyti paskaitininkai nepasirodė. Neatvyko Architektūros ir meno sekcijai turėjęs vadovauti dr. Alfredas Kulpavicius.

VIENINTELĖ PASKAITA APIE DABARTĮ

Apie Vilniaus universiteto dabartį plačiau prabilo viena paskaitininkė dr. Violeta Kelertienė, kurios paskaitos tema buvo pavadinta “Pastabos apie šių dienų literatūros studijas Vilniaus universitete.” Ši pranešėja neseniai tris mėnesius praleido Vilniaus universiteto bibliotekoje, berinkdama medžiagą savo mokslinei disertacijai. Ji išskėlė Lietuvos liutanistų nuveiktus nemažus darbus pasirinktose srityse, ir kiek galėdama, išsamiau perdavė literatūros studijų padėtį Vilniaus universitete. Taip pat ji atsakinėjo ir į klausimus, kurių dalis buvo gana juokingi, nors ypatingų išsišokimų nebuvo, kas būdavo dažnas reiškinys anksčiau, kuomet vykdavo dabartinės Lietuvos mokslo ar gyvenimo apraiškų diskusijos.

Rugsėjo 2 d. po pietų vyko iškilminga Vilniaus universiteto 400 metų minėjimo akademija, kurioje žodį tarė ir svečias amerikietis—jėzuitas Raymond C. Baumbard, kuris yra Loyola universiteto Chicagoje prezidentas.

Suvažiavimo metu veikė ir LKMA leidinių parodėlė (iš viso išstatyta apie 300 eksponatų), kuriai vadovavo Alicija Rūgytė.

SUVAŽIAVIMO VAKARIENĖ

Rugsėjo 2 d. vakare Lietuvių Tautiniuose namuose buvo LKMA pabaigtuvių vakarienė, kuri sutraukė pilną salę žmonių. Įžanginę kalbą pasakė vaišių komiteto pirm. M. Marcinkienė, o programai vadovavo inž. Kazys Pabedinskas. Čia buvo įteikta \$1000 premija už religinę knygą, kuri atiteko kun. Stasiui Ylai, parašiusiam knygą “Jurgis Matulaitis.”

Meninėje dalyje pasirodė sol. D. Stankaitytė, kuriai akomponavo A. Vasaitis. Du kartus pasirodė akt. Vitalis Žukauskas, kuris linksmomis pasakojimais ir anekdotais stengėsi publikoje sukelti geresnę nuotaiką.

PHILADELPHIA, PA.

Pramogos

Spalio 6 d., šeštadienį, Hamiltono Dramos sambūris Aukuras vaidina Ponios Dulskienės moralė-Lietuvių namuose 7 v. v. Rengia Tautinės sąjungos sk.

Spalio 12, 13, 14 d. Tautodailės instituto skyrius išvyka pas Anastaciją ir Antaną Tamošaičius į Kanadą.

Spalio 14 d., sekmadienį, Lietuvių namų narių susirinkimas Lietuvių namuose 3 v. p. p.

Spalio 14 d., sekmadienį, dr. Jono Stiklioriaus paskaita apie Vyduoną. Rengia Moterų klubų federacijos skyrius Šv. Andriejaus parapijos salėje 12 val.

Spalio 20-21 d., šeštadienį ir sekmadienį, dail. Janušo darbų paroda Lietuvių namuose.

Spalio 28 d., sekmadienį, BALF 35 metų sukakties minėjimas Šv. Andriejaus parapijos salėje 12 val.

Spalio 28 d., sekmadienį, Vyčių bazaras Šv. Kazimiero parapijos salėje nuo 11 valandos.

Lapkričio 3 d., šeštadienį, Lietuvių namų kultūrinio centro banketas Lietuvių namuose.

Lapkričio 11 d., sekmadienį Šv. Andriejaus parapijos pietūs 12 val.

Vienybė, 1979 m. rugsėjo 28 d.

LIETUVIŲ TVIRTOVĖ AMERIKOS RYTUOSE

MAIN STREET, AMSTERDAM.
N. Y., USA

AMŽINO POILSIO VIETA

EDVARDAS ŠULAITIS

Aną kartą rašiau apie gyvuosius Amsterdamo lietuvių kolonijos gyventojus. Šį kartą pažiūrėkime į tuos, kurie išėjo amžinam poilsiui.

Kartu su kun. Balčiu aplankėme mirusiųjų miestelį-kapinės. Didelis žemės sklypas jau prisėtas paminklų—tai vis lietuviškos pavidės, kokių šiandien gyvųjų Amsterdamo lietuvių tarpe mažiau pasitaiko. Stebint šv. Kazimiero parapijos biuletenyje sužymėtas pavardes, jau dauguma jų skamba nelietuviškai, nors gana didelėje dalyje dar galima užčiuopti jų lietuvišką kilmę.

Ankapiuose spindi gražiausios lietuviškos pavardės, kurias tautiečiai atsinešė iš Lietuvos. Ieškome pirmųjų palaidotų tautiečių. Tokių nesiseka rasti: atrodo, kad jų kapai galėjo turėti medinius kryžius su paženklinimais, kurie per eilę metų pranyko. Kartu jie taip buvo nušluoti ne tik iš gyvųjų, bet ir iš mirusiųjų tarpo.

Vienoje vietoje užtinkame ruožta jaunų žmonių kapų. Sako, tais metais siautusi kažkokia epidemija ir giltinė iššienavo nemaža lietuvių. Bet ar tų laikų ligos epidemija buvo tokia žiauri, kaip šių laikų nutautėjimo epidemija?

Užeiname į nelabai seniai pastatytą kapinių koplyčią, kurios lauko sienos paruoštos išraiškingais dail. V. K. Jonyno (to paties dailininko bareljefas puošia ir šv. Kazimiero bažnyčią) kūriniais. Šioje koplyčioje, po maldų, paliekami mirusiųjų karstai palaidoti, kaip dabar daug kur yra daroma. Kaip žinome, Chicagos lietuviai savo kapinėse prieš tokią tvarką labai kovojo. Tačiau Amsterdamo lietuviai net nekeliavo jokio reikalavimo mirusius laidoti senuoju papročiu (melstis ir atsiseikinti prie duobių). Atrodo, kad ne tik politikoje, bet ir religiniuose reikaluose chicagiečiai žymiai jautresni už kitų kolonijų lietuvių.

Kadangi dabar esamas kapinių plotas jau beveik užpildytas, tai pasiteiravau kun. Balčio—kur lietuviai bus vėliau laidojami. Jis mane nuramino, sakydamas jog yra nupirkta daugiau aplinkinės žemės, tad vietos tikrai niekam nepritruks. Del to gyvieji Amsterdamo lietuviai gali nesijaudinti.

Grįždami į miesto centrą, pravažiuojame vietą, kur lietuvių organizacijos rengdavo savo gegužines. Dabar jau seniai ten lietuviai nebuvo susirinkę: šiandien dauguma jau išsikėlė į tolimesnes apylinkes, kur gali patys susiruošti privačias gegužines ir smagiai laiką leisti, o be to, ir to jausmo—bendrauti su savaisiais, turbūt, jau mažiau beliko.

Svečiuose pas Vieniybės bičiulius

Amsterdamo lietuvių kolonija senesniais laikais buvo Vieniybės tvirtovė. Vėliausiu laiku, seniesiems atstovams išmirus, o daliai nuo jos nusigrįžus dėl visokių nepagrįstų

šmeižtų, skaitytojų šeima buvo sumažėjusi, bet ji išsiplėtė kuomet A. Svedarskas laikraštį užprenumeravo beveik dvidešimčiai savo pažįstamų. Šiandien Vieniybės telpantieji rašiniai jau yra plačiai skaitomi ir diskutuojami Amsterdamo lietuvių tarpe.

Pirmą kartą A. Svedarską teko susitikti akis į akį. Radome jį tolokai nuo miesto esančiame namelyje. Gyvena pats vienas, o erdvės ir laiko—kiek tik nori. Jau pensininkas, tai laiką sunaudoja skaitydamas. Nors gimęs invalidu, tačiau visą laiką vedęs aktyvų gyvenimą. Ir šiandien jis daugiau vaikšto, negu kitas visai sveikas būdamas. A. Svedarskas moka džiaugtis gyvenimu, o tas ir žmogui suteikia laimę. Jis didelių turtų nesukrovė, bet jaučia pasitenkinimą, kuomet sugeba pats save ir kitus kuo nors pradžiuginti.

Skaitydamas Vienibę, joje vis ką nors gero rasdavo, tad nusprendė, jog ir daugiau žmonių galėtų tomis mintimis pasinaudoti. Todėl jam ir kilė mintis užprenumeruoti laikraštį kitiems savo pažįstamiems. Tai, iš tiesų, sveikinintina mintis, kuria turėtų pasinaudoti ir kiti Vieniybės skaitytojai. Ypatingai šiuo metu, kuomet Vienibę, kaip ir dauguma lietuviškų laikraščių, stovi ant bedugnės kranto, tokia talka yra net būtina.

Taip pat buvo miela užsukti pas dr. J. Kinderį, gerai pažįstamą vietos ne vien lietuviams, o taip pat ir kitų tautų Amsterdamo gyventojams. Nežiūrint nejauno amžiaus, jis vis aktyviai verčiasi gydytojo praktika, ir ne lengva jį "pagauti" laisva nuo pacientų.

Tačiau, netaikę tinkamą valandėlę, ryžomės sutrukdyti šį Vieniybės skaitytoją su kuriuo sušnekome ir dar nusifotografavome. Dr. Kinderis papasakojo apie savo praeitį, pasiteiravo apie savo pažįstamus New Yorke bei Chicagoje. Jis šiuose miestuose turi nemažą draugų. Tuojau atsirado bendra kalba.

Nuvažiavome ir pas kitą miela vietos lietuvių darbuotoją A. Radzevičių, kuris kartu su žmona yra įsikūręs toliau nuo miesto savo sodyboje. Čia jis augina daug medžių, daržovių ir ramiai leidžia laiką. Jis irgi nepamiršta lietuviškų reikalų, pirmininkaudamas Lietuvos Vyčių 100-ajai kuopai. Skaito lietuvių spaudą, jos tarpe ir Vienibę. Buvo miela ir su juo sušnekti. Gaila, tik kad to laiko buvo labai maža, nes reikėjo skubėti kitur.

Lietuvių parapijoje Albany, N. Y.

Grįždamas į New Yorką turėjau progos paviešėti ir kitose netoliese esančiose lietuvių kolonijose, kiek ilgiau sustojant Albany mieste įsikūrusioje šv. Jurgio parapijoje.

Ši parapija, kurioje dabar klebonauja, kun. Matas J. Čyvas, prieš pora metų paminėjo savo 60-ąsias metines. Dabartinis klebonas perė-

mė pareigas iš kun. Jono Supšinsko, mirusio 1963 m. Kun. Čyvas jaunas vyras—kunigu išventintas Kaune 1941 m.

Lietuvių bažnyčia labai jauki. Jos vidus gražiai išpuoštas architekto A. Kulpos-Kulpavičiaus, besiruošiant minėti parapijos auksinį jubiliejų 1967 metais. Bažnyčioje yra ir dailininko Jonyno darbų.

Parapijoje kurį laiką veikė Lietuvos Vyčių kuopa, Lietuvių R. Katalikų Susivienijimo kuopa, Amerikos Lietuvių Piliiečių klubas. Dabar šios organizacijos jau nustojo gyvuoti, ir bendrai lietuvių ir parapijiečių skaičius sumažėjo. Kaip ir kitur, taip ir čia, jų vietas užima kitataučiai, kurie gerokai "praskiedžia" lietuvių gretas. Dabar šioje lietuvių parapijoje prisiglaudę ir broliai latviai, kurie kartą per mėnesį čia atlaiko savo pamaldas.

Albany yra New Yorke valstijos sostinė, kuri gali pasididžiuoti savo valdiškais pastatais. Jie čia išdygo

tuo metu, kuomet gubernatoriumi buvo pagarsėjęs Nelson Rockefeller. Pasivaikščiujome ir po juos, kurių viduje galima užtikti nemažą nepaprasto dydžio ir grožio meno kūrinių. Meno kūriniu galima pavadinti ir vieną pastatą, kuris yra kiaušinio formos.

Šių apylinkių gyventojai yra lepinami vasariniais koncertais Saratoga Springs vietovėje, kur koncertuoja pasaulinio garso vienetai ir solistai. Vieną vakarą čia teko girdėti Philadelphia simfoninį orkestrą (dirigavo Eugene Ormandy) su solistais ir choru.

Smagu buvo paviešėti Amsterdame ir jo artimesnėse bei tolimesnėse vietovėse. Susitikimai su lietuvišiais, jų praeities bei dabarties pažinimas pravertė ne tik šiuos reportažus rašant, bet kaupiant medžiagą ir Amerikos lietuvių istorijai. Reikia manyti, jog šis susitikimas su Amsterdamo ir apylinkių lietuvišiais nebus paskutinis.

Lituanistinės katedros reikalu

Prof. John F. Cadzow

Pabaiga iš 4 pusl.

teto baigiamuosiuosius darbus lietuviškom temom, vien dėl to, kad tom temom medžiaga yra Universiteto bibliotekoj prieinama. Kolekci-ja yra labai svarbus faktorius mūsų kultūros išlaikymui.

VYRIAUSYBĖS ISTAIGOS BALTISTIKA DOMISI

Negalima praeiti nepaminėjus, kad Ohio State Departmentas pakartotinai rodė savo susidomėjimą lietuviškąja Kent Valstybinio universiteto programa. Departamentas išitikinęs, kad tokios programos reikalingos, nes jos paruošia ekspertus baltiškiesiems reikalams. Tai svarbu ir mūsų vyriausybei.

KENTE VYSTOMOS IR ROMANŲ BEI VENGRŲ PROGRAMOS

Be Baltijos kraštų programų Kente pradėtos vystyti romanų ir vengrų programos. Universitetas bando koncentruoti savo pastangas į neslaviškuosius kraštus, nes tie kraštai dažnai užmirštami tuose universitetuose kur vystomos slaviškos programos ir kur šie neslaviški kraštai padaromi slavų arba rusiškųjų studijų dalimi.

Įdomu pastebėti, kad septintoji Baltijos studijų konferencija, kurią organizavo Association for the Advancement of Baltic Studies (A. A. B. S.) kartu su Rusiškomis. Studijomis Georgetown universitete Washington, D. C. praplėtė programos turinį ir nebeapsitenkino vien Baltijos rajono temom. Įjungti Suomija, Skandinavijos kraštai, Vokietija, Lenkija ir Rusija. Galbūt einama prie to, kad Baltijos kraštų studijos bus vėl sujungtos su Lenkijos ir Rusijos studijomis.

Baigę šio krašto universitetus lietuviai akademikai Lietuvai bus labai svarbūs ir reikalingi. Užtat lietuviškoji katedra Universitete yra ne tik logiška, bet ir labai reikalinga. Ji užtikrins lietuviybės tęstinumą ir pastovumą.

Katedros vedėju turėtų būti vie-

neriems metams pasižymėjęs lietuvis akademikas. Laikė savo katedrijos, jis ar ji, galėtų dirbti ne tik savo specialybėje, bet skaityti paskaitas, susijusias su kitais lietuviškosios kultūros aspektais. Būtų nerekomenduotina, kad katedrai vadovautų vienas žmogus visam laikui, nes tuo būdu katedra kreiptų savo dėmesį daugiau į vieną humanitarinių arba socialinių mokslų sritį, katedros vedėjo specialybę.

Besikeičiantys asmenys, vieniems metams katedrai atneštų daugiau įvairumo studijuojantiems išsiskojusią lietuvišką kultūrą.

Lietuviškoji katedra turėtų turėti profesoriui asistentą, kuris kartu būtų ir Katedros vedėjo sekretorius. Asistentą reikėtų parinkti iš baigusiuoju universitetą asmenų.

KULTŪROS ŽIDINIO ADMINISTRATORIUM BUS SIMAS KUDIRKA

Kultūros židiniui, Vieniybės kaimynui išlaikyti Lietuvių Kultūros Fondo metinis narių susirinkimas šaukiamas spalio 13., šeštadienį, 10 val. ryto.

Po susirinkimo įvyks visų organizacijų bendromis pastangomis rengiamas buvusio Brooklyno pranciškonų vienuolyno ir Kultūros židinio viršininko Tėvo Pauliaus Baltakio, OFM, pagerbimas ir išleistuvės. Tėvas Paulius išvyksta į Kennenbunkport, Maine lietuvių pranciškonų provincijolo pareigoms.

Baigiama statyti Kultūros židinio administracijos būstinė. Židinio ūkvedžiu ir prižiūrėtoju numatytas Simas Kudirka su žmona Gene.

Sutarties pasirašymas tarp tėvų pranciškonų ir Židinio rėmėjam atstovaujančio LK Fondo numatytas spalio 13, laike metinio LKF narių susirinkimo. Pasirašius sutartį ir išlyginus paskutines techniškas detales, bus duota eiga tvarkingam K. Židinio priežiūros ir administracijos perdavimui.

Kultūros židinio rudens vakaras šiemet ruošiamas gruodžio 1.

DU NAUJIENŲ MORALISTAI

K. BALTRUKONIS

Naujienuose reiškiasi daugiausia du moralistai: A. Svilonis (Atrodo kan. V. Z.) ir Jonas Adomavičius, M. D. Taigi viens profesionalas dvasiškis, kitas medikas idealistas. Abudu savotiškai įdomūs.

Svilonis, kritikuodamas A. Maceiną dėl jo moralės sampratos aiškinimo, rašo: Maceinai "atrodo, kad mūsų sielovada kartais yra nusigręžusi nuo asmens ir atsigręžusi į daiktą". . . Jis jaudinasi dėl to priekaišto, bet nenori žinoti, kad Maceina operuoja gyvenimo faktais. Didelei daliai dvasininkų Dievas terūpi tik bažnyčioje. Gyvenime jie aukso veršio vergai. Toliau Svilonis teigia, kad "moralės principai savo esmėje ir laiko tekmeje nesikeičia, nei jie susiaurėja, nei pagaliau praplatėja". . . "tik jų turinio samprata plačiau atsiskleidžia."

Principai—mąstymo produktai. Nors jie ir būtų sutapatinti su dievų dovanomis, vistiek jie yra žmogaus galvos produkcija. O žmogus, kaip ir visa, kas yra, negali nekisti. Laiko malūno girnos viską mala. Joks principas negali turėti amžinumo! Amžinumo principais paprastai operuoja Biblijos "išminties" nelaisvėje užaugę, išmokslinti ir sustagarę asmenys. Svilonis aiškina, kad moralės normų pagrindai, sukaupti Dekaloge, suaugę su žmogaus prigimtimi. Dievas juos įdiegęs žmogaus širdin. Dekalogo atsiradimo istorija įdomi savo prieštaravimais, spėliojimais ir mitais. Pats Dekalogas, koks jis suformuluotas dabar, tetinka moderniam gyvenimui tik su didelėmis pataisomis.

Patetiškai Svilonis teigia, kad "niekas taip negina kūno šventumo, kaip krikščioniškoji moralė." Aš norėčiau paprieštarauti: ilgus amžius praeityje praktiškoji bažnyčia į žmogaus kūną težiūrėjo kaip suterliotą, nuodėmėje gimusį. Visoki šventumai yra tik simboliai, nieko bendra su universaline būtimi neturintieji. Mes gimdome žodžius ir išpainiojame į jų spąstus. Operuojame labai mandriom sąvokom ir klaidžiojame jų miške.

Antras Naujienu moralistas—dr. Adomavičius. "Juodas varnas kranktelėjo, visa giria linktelėjo." Tokiais mįslės žodžiais daktaras išreiškia dvasiškių įtaką parapijiečiams. Tik pamiršo pridurti, kad ir šiais laikais mėgsta taip "krankti," kad visa "giria" linkčiotų, neretas kunigėlis. Adomavičius išpėja (2.27.): "Kol ateis čia bedieviai ir visų religinį biznį panaikins, mes turime patys tvarkytis". . . "apsišvietimas ir asmenybėmis sutvirtėjimas apsaugos mus nuo įvairiausių religinių atskalūnų (kultistų). Mes būkime arba netikinčiais į Dievą, jei norime tokiais būti, arba tikėdami Dievu tvarkykimės pagal esamų religinių bendruomenių nuostatus (Krikščionių ir kitokių). Kultistas yra ligonis". . .

O aš norėčiau sušukti: palaiminti atskalūnai! Jie progreso varikliai. Jie apsamanojusius religijos reprezentantus pabudina iš miego. Šv. Tomas buvo atskalūnas. Liuteris buvo atskalūnas, Kristus buvo at-

skalūnas. Atskalūnai visose mąstymo bei gyvenimo sferose pajudina žemę! Žinome, kad religiniai nuostatai sensta kaip ir žmogus. Ne tik kultistas yra ligonis: kiekvienas tikintis į Dievą yra ligonis, jei jo tikėjimas yra fanatiškas, jei jis mano, kad jo tikėjimas teisingiausias, jei jis kitatikį niekina ir, pagaliau, jei istoriškai šaukia, kad tauta turinti būti tokia ir tokios religijos, kaip jis pats.

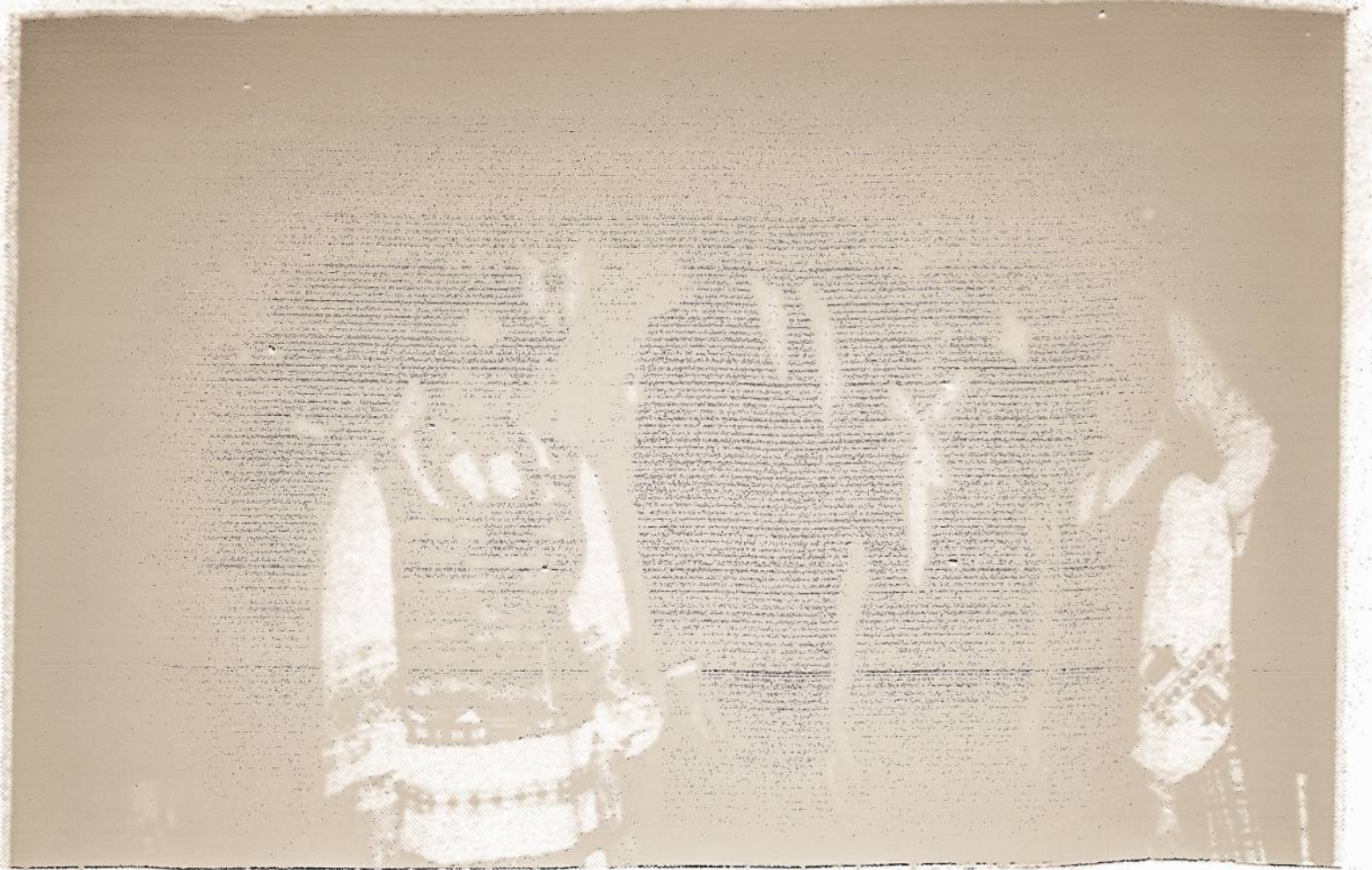
Adomavičius sako, kad "Krikščionių dabar linksniuojamas susitikymas ateis ne per bendrus pasikraipymus prie altoriaus, bet per bendrus darbus alkanus penint, nuogus pridengiant, pasimetusiems kelią į namus nurodant ir visokeriopai jų trejopos sveikatos pajėgumą didinant. Tai bus geriausia žmogaus dovana ir Dievui auka." O demonas, už klebonijos liuksusinių rūmų pasislėpęs, greičiausiai juokiasi iš daktaro, nes jis žino, kad ir dvasininko prigimtis turi daug mozaikinio godumo, aistros valdyti, didelio apetito ištaigingai gyventi ir gal blogiausia—fanatiško įsitikinimo į savąją filosofiją (Jei jis jos turi) ir savąją teologiją, Biblijos puslapiuose jo galvą įkaitinusią.

Krikščionys susitaikę tarpusavyje ir iššlavę teologinius nešvarumus iš praktiškos bažnyčios, turi ištiesti rankas plačiam pasauliui ir įvairiom religijom, kviesdami visus prie bendro dialogo. Ne misijos išplėsti savo tikybą, bet misijos žmoniją suartinti! Deja, nei daktaras, nei aš nesulauksime tokių "baikų." Ir šėtonas vis tebekvatos iš žmonijos, kai ji tebeklupsčios prieš mitologinius stabus ir įvairiai išvaizduojamus dievus. Vieni iš baimės už nuodėmes, kiti tikėdami dangaus karalystės, tretį dėl šilto kampelio šioje žemėje.

Daktaras sako, kad "Susikaupimas—meditacija yra sveikas, žmogui naudingas. . . Susikaupk patogiai atsisėdęs ir užsimerkęs, Liežuvį atmetęs (mano pabraukta), kiek akis viršun pavertęs, minutei, kitai, kartą ar kelis kartus dienoje—tai ir viskas, ką religinis nusiteikimas gali žmogui talkinti. Visi kiti religiniai priedai nėra žmogui esminiai." Visa neblogai. Tik jau su liežuviu reikėtų būti atsargiam: kai musė ar uodas tūptelėje igels, nueis velniop visa meditacija. Susikaupiti galima visur, nebūtinai ant kėdės. Net prie mylimos ar mylimo prisiglaudus! Šiaip ar taip, bet toki moralistai įdomūs su idėjom, "baikom" ir intencijom.

Lietuvių Fondui neremiant Vienybės nei Naujienu, reikėtų atsiminti, kad ir Kanadoje yra panašus fondas ir Evangelikų, įkurtas garbingo atminimo Devenio Fondas. Lietuvių Fondo vienašališka meilė vienos krypties žmonėms bei kolektyvams parodo, kas atsitiktų, jei tautoje dominuotų vienos tikybos žmonės.

"Sandara, ALTas ir Lietuvos išlaisvinimas yra vienas ir tas pats dalykas." Taip rašo Sandara Nr. 13. Kas kaltas? Sandaros bendradarbis ar tryliktas numeris? Tačiau ne tai svarbu: svarbu, kad dangus gali užsirūstinti, atsiradus kitai trejbei.

Muzikas Alfonsas ir Ona Mikulskiai Cleveland, Ohio apdovanojo senatorių-astronautą John Glenn ir poniją Anne Čurlionio ansamblio išleistom plokštelėm. Iš k. į deš. Anne, John Glenn, J. Nasvytis, Ona ir Alfonsas Mikulskiai. V. Bacevičiaus nuotr.

Senatorius-astronautas John Glenn, Cleveland, Ohio tarpe lietuvių. Iš k. į deš. Klebonas kun. G. Kijauskas, s. j. O. Mikulskienė, R. Bublys, Sen. J. Glenn, Kašubaitė, R. Bublytė ir I. Bubkenė. V. Bacevičiaus nuotr.

Tautos šventės minėjimo programos atlikėjai Cleveland, Ohio. Paskaitą skaitė prof. dr. V. Biškauskas, koncertą atliko solistė G. Čapkauskienė ir akomp. J. Govėdas. V. Bacevičiaus nuotr.

Dail. A. Valeška dail. T. Valiaus parodos atidaryme Chicagoje šnekučiuojasi su Kanadoje mirusio šio dailininko našle ir giminaite.

Ed. Šulaičio nuotrauka

Vienybė, September 28, 1979

LOS ANGELES, CALIFORNIA

Abi lietuvių mokyklos pradėjo darbą. Parapijos salėje verda gyvenimas, repeticijos, susirinkimai, baliai, koncertai. Praėjusios vasaros metu pataisytas sukiuręs grindinys, iš lauko nudažyta klebonija ir pertvarkytas vienuolyno namas. Visi šie darbai kaštavo \$8,100.

Spalio 20 d., šeštadienį, rengiamas bazaras, tačiau kitokio pobūdžio. Tą dieną bus šaunus balius su programa, šokiais ir išlaimėjimais. Visi galės pasilinksinti, pavalgyti ir laimėti net \$600, ponios Ruth Kis (Kiškūnienės) rankų darbo lietuviškų spalvų puošnią lovatiesę ir kitas vertingas dovanas. Bilietėliai pasiūti platinti. Prašytumėm, kad kiekvienas paimtumėte sau arba išplatintumėte tarp savo bendradarbių bent po vieną laimėjimų knygutę. Knygutės kaina: \$10.00. Jei kiekvienas po laimėjimų knygutę ir dar dalyvausite baliuje, tai padarysite didelę auką savai parapijai.

Zinodamas visuomenės prielankumą savai įstaigai, iš anksto dėkoju.

Mons. J. Kučingis,
Klebonas

Prel. Audrys Bačkis, Vatikano Sekretariate einas aukštas ir atsakingas pareigas, viešėjo Los Angeles lietuvių Šv. Kazimiero klebonijoje. Kiek paisėjęs, išvyko į Washington, D. C. pas savo tėvelius.

Algis ir Irena Račiai, gyvenę Los Angeles, išvyko gyventi į Redmond, Washington. Pasigesime gerų ir dosnių, jaunosios kartos susipratusių lietuvių, o ypač Irenos pasiges parapijos mokykla, kurioje ji išdirbo dvejus metus ir paliko tikrai vertingos mokytojos pavyzdį. Ją mylėjo vaikučiai ir gerbė tėveliai. Tikimės, kad šis išsiskyrimas nebus ilgas, kadangi kompanija, kurioje Algis dirba, žadėjo po dviejų metų juos vėl gražinti į Los Angeles.

Mirė Anelė Sleinienė rugpjūčio 25, Mt. View, Cal., sulaukusi 82 metų amžiaus, seniau mirusio Danielio Sleinio našlė. Rugpjūčio 29 d. iš Šv. Kazimiero bažnyčios Los Angeles palaidota Kalvarijos kapuose, šalia savo vyro Danieliaus. Laidotuvėmis rūpinosi jos dukrelė Marijanė.

Anelės Sleinienės mirtimi Los Angeles Šv. Kazimiero parapija neteko vienos pirmųjų savo parapijiečių. Ji kartu su savo vyru Danielium parapijoje yra palikę neįkandžius pėdsakus. Jų lėšomis įrengtas Jėzaus širdies altorius ir Šv. Antano vitražas. Jie prieinama kaina parapijai pardavė savo namą, kuriame buvo įrengtas dabartinis vienuolyno namas.

Lietuvi, ar tavo sūnus, dukra lanko lietuvišką mokyklą. Jei ne? Kodėl? Skubėk juos įregistruoti lietuvių šeštadieninėje mokykloje, kurioje pamokos vyksta kiekvieną šeštadienį, nuo 9 iki 1 val. p. p. Už šias pastangas tavo sūnus, dukra liks tau amžinai dėkingi. Mažas vargas—didelė nauda.

Edvardas Tauras, gyvenęs Chicagoje, atsikėlė gyventi į Los Angeles ir gavo gerą darbą mokesčių įstaigoje.

Vienybė, 1979 m. rugsėjo 28 d.

Dana Alseikienė, Birutė ir Jonas Griciai dėkoja visiems prisidėjusiems prie jų vaikų Ramonos ir Arvydo vestuvių. Ypatingai dėkoja prel. J. Kučingui už išskirtinai gražias jungtinių apeigas. Dėkui p. B. Budriūnui, p. R. Apeikytei, Dabšiams p. Raulinaitytei už muzikalinę jungtinių dalį.

Kompozitorė Ona Metrikienė, 4750 Excelente Dr., Woodland Hills, Cal. 91364, sukūrusi daugelį idomių dainų ir kitokių muzikinių kūrinių, sukūrė naują dainą soprano ir tenoram pagal Alės Rūtos eilėraščio "Negrįžtančiai" žodžius.

Los Angeles Lietuvių Radijo Vandalėlės balius įvyks spalio 27 dieną, šeštadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Pradžią: 7:30 val. vak. Bus puiki vakariene, geras orkestras, programa ir išlaimėjimai.

Inž. Vincas Olšauskas, iš Cicero, Ill., savo atostogas praleido Los Angeles pas savo dėdę Kun. Algirdą Olšauską.

Ona Kulikauskienė, iš Miami, Floridos viešėjo pas giminaitį dr. J. Gudauską.

Elena Griškienė mirė rugpjūčio 30, sulaukusi 69 metų amžiaus. Liko vyras ir sūnus. Palaidota Šv. Kryžiaus kapuose. Elena Griškienė buvo senesnės kartos ateivė.

Juozas Spirauskas, ilgametis Šv. Kazimiero Šeštadieninės mokyklos mokytojas, gavęs stiproją paralyžaus smūgį, gydomas Beverly Palms 8000 Beverly Bl. ligoninėje.

BŪSIMIEJI RENGINIAI LIETUVIŲ PARAPIJOS SALĖJE

Spalio 6 ir 7 d. d. Bendruomenės Dienos.

Spalio 20 parapijos bazarinis balius ir laimėjimų traukimai.

Spalio 27 Lietuvių Radijo vandelės vakaras-balius.

Lapkričio 3 dieną Bernardą Brazdžionį pagerbti vakaras, kurį rengia L. Bendruomenė.

Lapkričio 11 d. Amerikos-Lietuvių klubo parengimas.

Lapkričio 17 d. BALF šalpos metinis balius-vakaras.

Lapkričio 25 d. Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas.

St. Catharines, Ontario

24-OJI KANADOS LIETUVIŲ DIENA ŠIMET RUOŠIAMA SPALIO 5-7 D.

Spalio 5 d., penktadienio vakare, 9 val. įvyks jaunimo šokiai Multicultural centre, 185 Bunting Rd. Ruošia Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

Spalio 6 d., šeštadienį, 2 val. p.p. KLJS tarybos narių suvažiavimas. Programoje: IV Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso pranešimai ir skaidrių paroda. Įvyks Top Brass Room, Prudhomme Hotel.

Spalio 5-7 tautodailės paroda. Vadovauja Irena Lukoševičienė iš Montrealio. Paroda įvyks St. Catharines Centennial Public Library Mills Memorial Room, 54 Church St.

Spalio 6 d. 6 v. v. bendras susipažinimo vakaras Prudhomme, Motor Hotel Victoria Hall salėje.

Spalio 7 d. 2 val. iškilmingos pamaldos St. Catharines katedroje Church St. Po pamaldų eisena ir vainiko padėjimas prie Kanados laisvės paminklo, 4 val. koncertas Collegiate Institute, 34 Catharine St.

Iškilmingoj dalyje ir koncerte solistai Justina Sriubiškienė ir Vytautas Paulionis-Hamiltono tautinių šokių grupė Gyvataras, vadovaujamas Genutės Breichmanienės, dalyvaus keli chorai: Toronto vyrų Aras, Toronto Prisikėlimo par. ir Hamiltono Aušros Vartų. Chorams vadovauja muzikas solistas dirigentas V. Verikaitis iš Toronto.

Hamiltono Aušros Vartų chorui vad. D. Deksnytė, akomp. L. Marcinkutė ir S. Krikščionas. Akordeonu gros K. Deksnys.

Norint užsisakyti nakvynes Prudhomme viešbutyje telefonas: 1-416-562-4101. Kainos dienai 2 asmenim \$24.50, 3—\$28.50, 4—\$32.50.

Kas atvyks neužsisakęs nakvynės, tepraneša, kad atvyko į Lithuanian Day Celebration ir bus suteiktos visos privilegijos.

Prudhomme viešbutyje restoranas veikia nuo 7 val. ryto iki 9 val. vakaro, o sekmadieniais nuo 7 val. ryto iki 8 val. vakaro. Valgiai įvairūs, kainos žemos.

Kas norės nakvynes užsisakyti St. Catharines mieste, kreiptis į motelius: Maywood Hotel, 87 Meadowale Dr., telefonas-1-416-934-2531-2 arba Q-WAY Motel, 260 Lake St., telefonas 1-616-684-9245. Šis motelis turi ir apšildomą baseiną. Šokiams gros Toronto orkestras.

Baltimore, Md.

Daina, Baltimore, Md. vyrų choras gražiai veikęs per dešimtmetį neteko dirigento. Choras daug dalyvavo minėjimuose, ruošė koncertus, giedojo Šv. Alfonso bažnyčioje. Dabar Daina yra mišrus choras—dalyvauja vyrai ir moterys. Norėdami, ir toliau išlaikyti lietuviškas dainas ir giesmes Baltimorėj, choristai ieško dirigento.

Lietuvių Posto 154 ir jų padėjėjų naujų valdybų supažindinimo iškilmės įvyko rugsėjo 30 Lietuvių Svetainės didžiojoje salėje. Dalyvavo Marylando valstijos ir Baltimorės miesto Amerikos legionierių organizacijos viršininkai ir Lietuvių Posto nariai su savo šeimomis. Kiekvienais metais lietuviai turi paruošę idomią programą.

Šv. Alfonso parapijos sodalietės rengia madų parodą spalio 3, trečiadienį, gražioje La Fontaine Bleu salėje. Vakaras prasidės 6 v. v., vakariene—7:30 val. Po vakarienos—naujausių moteriškų drabužių paroda. Bus išlaimėjimų.

Boston, Mass.

Balfio Bostono skyriaus 35 metų sukakties minėjimas įvyks spalio 28 So. Bostono Lietuvių Piliiečių Drjos salėje.

Dr. Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas įvyks lapkričio 11.

Lietuvos kariuomenės sukakties minėjimas įvyks lapkričio 18.

Naujosios Anglijos šaulių rinktinės suvažiavimas įvyks lapkričio 24 Maironio Parke, Shrewsbury, Mass.

PROVIDENCE, R. I.

Šv. Kazimiero parapijai šiemet sukanka 60 metų. Minėjimą komitetas ruošia lapkričio 25. Prieš minėjimą tris šeštadienius tose kapinėse, kur daugiausia palaidota mirusių parapijiečių bus pamaldos.

Providence kolegijoje kur profesoriauja tėvas A. Jurgelaitis, OP, spalio 27 lietuviai ruošiasi sutelkti anglų ir kitomis kalbomis didesnę kiekį knygų apie Lietuvą. Renkamos tinkamos knygos ir aukos. Knygų skyriaus iškilmingas atidarymas įvyks tą dieną kolegijos patalpose. Kartu bus paminėta ir Vilniaus universiteto 400 metų sukaktis. Paskaitą skaitys dr. Elona Vaišnienė, linksmins meno ansamblis iš Bostono.

Rugsėjo 16 prie valstijos kapitoliiaus įvyko tautybių festivalis, kuriame lietuviai turėjo keturias palapines su paroda ir maistu, o Onos Ivaškienės iš Bostono tautinių šokių grupė atliko programą.

Waterbury, Conn.

Bendruomenės vakaras šeštadienį, spalio 6 rengiamas Lietuvių Bendruomenės Šv. Juozapo mokyklos didžiojoje salėje. Pradžią 7:30 v. v.

Programoj Bostono vyrų sekstetas, vadovaujamas komp. Juliaus Gaidelio. Šokiama gros Johnny Martin orkestras iš Hartford, Conn. Veiks lietuviškų užkandžių bufetas ir atgaiva. Bus premijų išlaimėjimų.

Rezervacijoms kreiptis į Vaitkaus knygyną Spauda, 10 John St. (telef. 756-5173) ar į valdybos narius.

Lietuvoje mirė dailininkas Pranas Gudynas

Rugsėjo 14 mirė vienas aktyviausių lietuvių dailės tyrinėtojų ir populiariausių Lietuvos nusipelnęs meno veikėjas, ilgametis Lietuvos Dailės Muziejaus direktorius, Dailininkų Sąjungos valdybos sekretorius Pranas Gudynas.

Pranas Gudynas išvarė labai giliai vagą Lietuvos dailės gyvenime. Jis daug prisidėjo įsteigiant muziejinių vertybių restauravimo centrą, pradėjo organizuoti kilnojamasias dailės parodas Lietuvos provincijoje, bei užsienyje, padėjo įsteigti Kauno paveikslų galeriją. Už šią veiklą buvo išrinktas tarptautinės muziejų tarybos komiteto nariu korespondentu.

Kaip dailėtyrininkas Pranas Gudynas dalyvavo daugelio dailės leidinių redakcinėse komisijose. Jo plunksnai priklauso monografijos Petras Kalpokas, Prabyla medis, Vytautas Macevičius, Algirdas Petrušis, kartū su kitais autoriais parengė leidinį Vilniaus valstybinis dailės muziejus, paruošė dailės albumus, yra nutapęs peizažų, portretų, restauravęs apie 200 tapybos kūrinių.

Jo sukurtų dailės darbų yra Mokslų katedroj, Pittsburgh, Pa. Universiteto Lietuvių Kambary.

Prieš keletą metų velionis lankėsi JAV.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

Was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybė is published bi-weekly by Valerie Tyšliava and son Joseph N. Tyšliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tyšliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tyšliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivėnas, Edvardas Šulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$10.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

Vytautas Širvydas

mes

Popiežiaus lankymasis Amerikoje iškėlė katalikus, bet juose neišlygino įsiviešpatavusių prieštaravimų. Popiežius pasmerkė gimdymų kontrolę, kuri yra neišdildomas gyvenimo bruožas, sakoma, trims ketvirtadaliams Amerikos katalikų. Yra nepritariančių ir kunigams celibatui, kuris istorijoje atsirado ne tiek teologijos, kiek Bažnyčios administravimo sumetimais. Vedybinių perskirų klausimu, taip pat nėra vienodos nuomonės. Yra ir grupė norinti, kad moterys būtų kunigais. Tarp vietinių žaidimų, žymi kova prieš kardinolą Cody Chicagoje, su kuriuo ir lietuviai turėjo susikirtimų dėl savo šv. Kazimiero kapinių. Ar šie visi prieštaravimai bus apraminti, parodys ateitis. Gal tiems skirtumams išlyginti popiežius Jonas Paulius II-asis ir šaukia specialų kardinolų suvažiavimą.

☆☆☆

Popiežiaus atsilankymas ypač pakėlė Amerikos lenkus. Prie jo arčiau priėjo ir vienas kitas Amerikos lietuvis, bet ims pora mėnesių, kol mūsų spaudos bendradarbiai pateiks visus faktus. Pavyzdžiui, Popiežiui sutikti Baltųjų Rūmų pievelė, buvo pakviestas ir Nashua, N. H. meras Maurice Arel ir jo žmona Joyce, kurios tėvas yra lietuvis Juozas Latvys, o motina kanadietė prancūzė. Viso lietuvių veikėjų su Popiežium susitiko bent tuzinas.

☆☆☆

Popiežiaus kelionė Airijon ir Amerikon, bendrai, išpūdingai pabrėžė visai žmonijai du brangius principus: taikos ir gyvybės gerbimą. Jis sakė—kiekviena žmogaus gyvybė yra Dievo duota ir yra viena didžiausių brangenybių, kurią visi visur turi iš širdies gerbti.

Jis pabrėžė Amerikos vaidmenį savo turtu ir technikos dėka, padėti skurdesnei žmonijai pasiekti gerovės, kelis kartus pacitavęs amerikiečių dainos "God Bless America" žodžius. Popiežius laimingai sugrįžęs Romon pridėjo, tegu Amerika ilgai gyvuoja, Lincolno posakiu. "One nation, under God, indivisible, with liberty and justice for all!"

Amerikos lietuviai tiki, kad dalį to "justice" America, savo galybe bei sumanumu, kaip nors priderins ir Lietuvai.

☆☆☆

Prof. Rimvydo Šilbajorio straipsnis "Pastogės lituanistikai beieškant," pasirodęs Pasaulio Lietuvoje, labai aktualus. Amerikos lietuviai turi rimtai susirūpinti savo ateitimi. Juk ji bus tokia, koks bus priaugantis jaunimas.

Po Antrojo Pasaulinio karo senoji lietuvių karta susilaukė daug naujo ir labai reikalingo kraujo. Jos eilės, nenuilstamai dirbusios Lietuvos labui, pamažu mažėjo, nes jaunimas nuo jos nuolatos atitrūko ir suamerikonėjo, pasisavindamas Amerikos gyvenimo būdą ir papročius.

☆☆☆

"Kas daryti?," prof. Cadzow paklausė ir atsakė: "Pirmoj eilėj turime stengtis esamą padėtį išlaikyti kiek galima ilgiau. Nežiūrint sunkumų, turime tęsti darbus, kuriuos dirbome iki šiol. Šalia to, turime visu rimtumu stengtis realizuoti prof. Šilbajorio pasiūlymą—įsteigti lietuvišką katedrą".

☆☆☆

Profesorius sako tiesą: turime išlaikyti "senus darbus", kuriuos dirbome iki šiol, pirmon galvon turime išlaikyti mūsų spaudą ir organizacijas, būtent, pasaulyje seniausią lietuvių laikraštį Vienybę ir Susivienijimą Lietuvių Amerikoje.

Dėl katedros įsteigimo, kaip Vienybės redakcija savo pastaboj priminė, ne prof. Šilbajoris buvo pirminis, bet Vienybė, kuri pirmoji ir nustatė išieivio su lietuviu Lietuvoje santykiavimo principą—principą, kurį po kiek metų visi veiksniai, pagaliau, priėmė savo White Plains, N. Y. konferencijoje.

☆☆☆

Vienybės žmonės seniai kėlė ir kitą Amerikos lietuviams svarbų gyvybinį klausimą: anglų kalba susisiekti su mūsų čia gimusiu jaunimu, kuris nuolat nubyra į Amerikos gyvenimo būdus bei papročius. Tą gerai suprato ir seniai pramatė prieš keliasdešimt metų Vienybės leidėjas-redaktorius Juozas Tyšliava, kai 1940 m. įsteigė žurnalą Lietuva.

PABALTIEČIAI GYVENA LIETUVOJ, LATVIJOJ IR ESTIJOJ MASKVOJE PAREIKALAVO PABALTIJUI LAISVĖS!

Pabaltiečių Amerikiečių Bendrasis komitetas Washingtone gavo iš Prancūzų žinių agentūros Maskvoje tekstą 45 pabaltiečių rašto, kurį jie adresavo Sovietų Sąjungos, abiejų Vokietijų, Helsinkio susitarimus pasirašiusiems vyriausybėms ir Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Waldheimui. Įteiktame Maskvoj rašte, reikalaujama grąžinti politinę laisvę ir teisę pačioms spręsti savo likimą Latvijai, Estijai ir Lietuvai. Jame primenama, kad taikos susitarimais, Maskva visiems laikams atsisakė bet kokių teisių į Pabaltijo valstybių suverenumą, taip pat pažymima, kad šie kraštai buvo jėga okupuoti po Maskvos susitarimo su naciais. Primenama, kad Maskvos vyriausybė 1941 m. rugsėjo 24 d. prisijungė prie JAV ir D. Britanijos paskelbtosios Atlanto chartos, pagal kurią atsisakoma bet kokių teritorinių pakeitimų, kurie pažeistų gyventojų laisvę, pripažįstant teisę tautoms sudaryti savo valdymosi formą.

Raštą pasirašiusieji prašo pa-

skelbti Maskvos ir nacių slaptus susitarimus, grąžinti Pabaltijo kraštams laisvo apsisprendimo teisę, atsakyti kolonializmo ir artimojoje Jungtinių Tautų sesijoje iškelti Latvijos, Estijos ir Lietuvos klausimą, nes laužomos tų kraštų teisės ir neleidžiama pačioms spręsti savo likimo.

Tarp 45 ši raštą pasirašiusiųjų, randamos pavardės: Romas Andrijauskas, Stasė Andrijauskienė, Alfonsas Andriukaitis, Eduardas Bartuška, Vytautas Baguscis, kun. Vladas Bobinas, Romas Vitkevičius, Jonas Dambrauskas, Jonas Einvidas, Rimas Žukauskas, Leonas Laurinskas, Rimas Mažukna, kun. Napoleonas Norkūnas, Sigitas Naulavičius, Antolė Nauskusienė, Kęstutis Novilaitis, Jadvyga Natkevičienė, Jonas Protuslavičius, Sigitas Randa, Julius Sasnauskas, Leonora Sasnauskaitė, Algis Statkevičius, Kęstutis Subačius, Antanas Terleckas, Vladas Sakelis, Jonas Serkinas, Mečislovas Juravičius, kun. Virgilijus Jaugailis.

Lietuvos reikalui galime daug padėti

Atstovų Rūmuose Washington, D. C. inėštas pasiūlymas rezoliucijos, vadinamos House Concurrent Resolution 147. Šia rezoliucija reikalaujama, kad 1980 m. Madride įvyksiančioje Helsinkio akta pasirašiusiųjų valstybių konferencijoje JAV prezidentas delegacijai pavestų siekti susitarimų punkto pilno įgyvendinimo, kad būtų pripažįstamos lygios teisės ir pripažįstama tautų laisvo apsisprendimo teisė. Šia rezoliucija skatinama JAV prezidentą patvarkyti, kad JAV delegacija Madride pareikalautų grąžinti laisvo apsisprendimo teisę Lietuvai, Latvijai ir Estijai, pirma iš teritorijų išvedus Sovietų Sąjungos įgulus ir politinį, administracinį bei policinį personalą.

Rezoliucijoje JAV prezidentas įpareigojamas per JAV informacijų kanalus kelti Baltijos kraštų laisvės reikalą, taip pat įpareigojamas ieškoti kitų tautų paramos. Rezoliucijoje parodomas susirūpinimas dėl vienašališko Maskvos akto, kuriuo daug JAV piliečiai dėl savo kilmės iš kraštų, esančių už geležinės uždangos, dabar skelbiami esą ir Sovietų Sąjungos piliečiais; prezidentas skatinamas tuo reikalu imtis akcijos, kad JAV gyventojų reikalai nebūtų pažeisti.

Ši rezoliucija lietuviams labai svarbi ir reikia JAV kongreso atstovams rašyti, telefonuoti, kad ją paremtų. Jeigu net 45 Pabaltijo kraštų žmonės, nuvykę į Maskvą, išdrįso Lietuvai, Latvijai ir Estijai pareikalauti sugrąžinti laisvo apsisprendimo teisę, tai tuo labiau reikia mums sukurti šią rezoliuciją paremti. Ji pagrįdė apima tą patį, ko Maskvoje pareikalavo anie 45 ryžtingieji Pabaltijo drašuliai.

Šiuo reikalu gyvą akciją yra išvystę latviai ir estai. Šį reikalą gyvai judina ir Bendrasis Pabaltiečių Amerikiečių komitetas Washingtone, bet reikia ir kiekvieno išieivijos lietuvių paramos, reikia kad visi kreiptųsi į savo kongresmanus.

Bendras kongresmanų adresas: House of Representatives, Washington, D. C. 20515. Rašte ar telegramoje reikia pažymėti mintį: Please support House Concurrent Resolution 147. The Baltic States need your help.

Naujuoju JAV LB pirmininku išrinkus inž. Vytautą Kutkų, kuris yra ir Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos narys, ALTOs pirmininkas dr. Kazys Šidlauskas jam pasiuntė sveikinimo telegramą.

Pusę jo skyrė lietuviybės reikalams anglų kalba. Prikalbino energinga Vitalij Bukšnaitį Vienybei rašyti anglų kalba skiltį Take It or Leave It. Kaip veiksniai santykių su Lietuvos žmonėmis klausimu, o mūsų spauda plačiu išskelbė prof. Cadzow vienybiškas mintis, taip anuomet Lietuvių Bendruomenė susižavėjo Vienybės pavyzdžiais ir įgaliojo dr. Algirdą Budreckį įsteigti anglų kalba mėnesinį žurnalėlį Bridges, kuris tuoj susilaukė gražių atsiliepimų. Deja, dr. Algirdas turėjo nuo Bridges vairo pasitraukti, kaip anuomet pasitraukė kitas Algirdas, tris-syk trenkęs į Maskvos vartus. Naujieji Bridges redaktoriai šiemet teisėjo tik du numeriu. Jų pavardės primena vokiečių žodį "sterben" (mirtį), o naujoji administracija buvo pavesta tokiems New Yorko lietuviams bendruomenininkams, kurie, atrodo, žavisi senųjų New Yorko olandų pasakėle apie Rip Van Winklį, kuris saldžiai ilgus metus miegojo Catskills kalnuose.

Vienybė, 1979 m. spalio 26 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

Aną dieną teko perskaityti Juozo Mikuckio "Šioje ir anoje pusėje," kurios 20,000 egz. buvo išleista Vilniuje 1974 m. Iš Vokietijos stovyklos Mikuckis, sako, vykęs į Ameriką Maskvos agento įkalbėtas, kad, girdi, "čia ne įsakymas, bet prašymas dėl didelio reikalo. Išvaizduok, kiek metų reiktų paruošti žmogų, kuris galėtų turėti jūsų vietą ir jūsų pažintis." Ir pats Mikuckis sau per petį paploja, pareikšdamas: "Esu laikomas saviškiu, o tokios garbės per pusmetį negi įgysi." Toliau pasakoja: Į Jungtines Amerikos valstijas kviečia Vienybės redaktorius Juozas Tysliava, kuris New Yorke kartu su žmona leidžia laikraštį. Teko pasinaudoti kvietimu ir atkelti į JAV. Rašydavau Vienybei nuo senų laikų. Tysliavos garantija, aišku, buvo grynai pasaka, reikalinga JAV imigraciniams formalumams sutvarkyti. Mano kvietėjai patys sunkiai kapstėsi iš finansinių duobių, todėl darbo duoti negalėjo, nes Vienybę leido grynai šeimyniškai. Tarp kitų įdomybių, Mikuckis mano (turbūt, nugirdęs iš komisarų), buk nepriklausomos Lietuvos aukso ir valiutos fondus Washingtone siekę (tada) 22 milijonu dolerių. Atrodo, komisarų akys iš baimės buvo per didelės, nes penkeri metai po Mikuckio knygos išėjimo Washingtone jau rimtai kalbama apie nepriklausomos Lietuvos atstovybės uždarymą dėl lėšų stokos.

Atrodo, galima, Amerikoje mirusį lietuvių, kad ir ne tokį žymų kaip Juozas Tysliava, palaidoti dabartinėje Lietuvoje. Darbininkas paskelbė paveikslą paminklo "Vilniaus kapinėse" dr. Antanui Starkui, kuris mirė New Yorke 1975 rugpjūčio 17 d., o giminės palaikus nuvežė į Lietuvą, palaidojo ir kapuose pastatė paminklą.

Gal tiktų atsakymui Dirvos Meškauskui?

J. Kapočiaus išleistosios Lietuviškosios enciklopedijos vienas redaktorių, Juozas Girnius Aidų žurnale atsiliepią dėl pat pradžioje kilusio priekaišto, kad reikėjo apsiriboti vien lituanistika ir vengti pašalinių, bendrų temų. Jis rašo: "Vien tik lituanistinės enciklopedijos pageidavimas buvo nepriimtinas dėl jos brangumo. "Tokiu būdu finansiniai sumetimai vertę leidėją prie vieno kamuolio pridėti dvi pūsles. Girnius pasakoja: "36 tomų išleidimas ligi galo ištesėtas dėl to, kad vykdė privatus asmuo. Jei būtų vykdyta 'visuomenės pagrindais,' darbas būtų sugriuvęs prie pirmos didesnės krizės. Dėl visuomeninių pagrindų, tiesa, sugriuvo Keleivio laikraštis, o privatinėse rankose Vienybė dar tebeina. Kapočius sakoma, turėjęs šiek tiek pamulinti prenumeratoriams akis, ko nedarė Keleivis ir nedarė Vienybė."

Lietuvių yra visur, net Jungtinėse Tautose. Floridoje 80 metų gimtadienį minėjo buvęs nepriklausomos Lietuvos paštininkas Povilas Bložis, kuris Amerikon išvietintu

Vienybė, 1979 m. spalio 26 d.

atvykęs gavo darbą Jungtinėse Tautose ir dirbo iki išėjo pensijon. Kitas lietuvis, kuris dirba JT, yra ekonominio skyriaus pareigūnas Romoje prof. Algis Žemaitis, kuris ten su žmona ir gyvena. Be abejo, yra ir daugiau lietuvių JT, kaip ir kitose pasaulinėse įstaigose, tik jų vardai retai mūsų spaudon patenka.

Dienraščio Draugas 70-ies metų sukakties proga, redaktorius kun. Pranas Garšva rašė: "Visų mūsų laikraščių problema yra—skaitytajai, kainų kilimas, pašto netvarka, naujų redaktorių gavimas". Redaktorių atveju, Tėviškės Žiburiai iš Hamilton, Ont. praneša žinutę, kur mūsų priaugę redaktoriai nueina: "The Spectator dienraščiui pradėjo dirbti du jauni lietuviai—Zigmas Žilinskas ir Algis Borusas". Ir Chicagos dienraštis Naujienos redakciniu sušuko, kad joms "reikalinga parama", nes iš \$33 prenumeratoros negali išsiversti, kuomet tonas popieros per tris metus pakilo nuo \$80 iki \$200, o rašalo nuo \$60 statinei iki \$140. Laikraštis Laisvė praneša, kad jai būtina reikalinga \$20,000.

Mūsų (ir visi kiti etniniai laikraščiai Amerikoje) gyvena skaudžią skaitytųjų retėjimo ir infliacijos žaizdą, kurią šiek tiek pagydytų skubus "infliacinis" skaitytųjų atsiliepiamas. Tačiau, Amerikos lietuvius bene užguls dienos, kokių norėjo caro žandarai 1864-1904 m. laikotarpio Lietuvai, būtent, kad ji, poeto Baranausko žodžiais, būtų "ir tamsi ir juoda", tai yra, neturėtų savos lietuviškos spaudos?

Švedijoje posėdžiavo baltistikos konferencija, kurioje Amerikos lietuvis clevelandietis dr. Viktoras Stankus iš Kent universiteto skaitė paskaitą "Apibūdinimas žydų-lietuvių santykius II-jo pasaulinio karo metu populiarėje ir istorinėje literatūroje", kurios turinį anglų kalba Vienybė paskelbė net trijose laidose. Švedijoje gyvenančių lietuvių priskaitoma šimtas, latvių 4,000, o estų 20,000. Švedijoje, sakoma, ne vien jaunimas, bet ir suaugę vyrai mėgsta vilkėti amerikoniškais "Džinsais". Iš Japonijos atvykęs prof. Ichiro Kato skaitė paskaitą apie Čiurlionį, kurią pakartojė ir į Vilnių nuskridęs. Iš kitų kraštų į konferenciją atvyko 82 delegatai.

Be dr. Stankaus iš Amerikos lietuvių buvo kiti devyni. Iš Izraelio buvo Lietuvos žydas dr. Stražas, o iš Lenkijos lietuvis totorius dr. Zajackowski. Alkoholizmas Švedijoje tokia pat visuomeninė problema, kaip Lietuvoje ir pas Amerikos lietuvius. Visi geria. Kam?

Floridos demokrato kongresmano Dante B. Fascell Atstovų Rūmuose vadovaujama Helsinkų komisija išleido 200 puslapių leidinį On the Right to Emigrate for Religious Reasons, kurioj keturi puslapiai lietuvių pavardžių, kuriems Sovietų sąjunga neišleidžia svetur išemigruoti.

SLA prezidentas Povilas P. Dargis ir Hon. John C. Kyle, McKees Rocks, Pa. miesto meras dabar nominuotas Clerk of Courts of Allegheny County, Pittsburgh, Pa. Jis yra didelis lietuvių draugas.

Lietuvių katalikų mokslo akademijos 11-ojo suvažiavimo darbotvarkė Chicagoje per 3 dienas buvo plati, įdomi ir apėmė aukštų temų, tik, anot patarlės, Romoje būdama nematė popiežiaus, būtent, Amerikos lietuvių katalikų archyvo ALKOS, kurią ikūrėjas prel. P. Juras padovanojo akademijai. ALKai tuoju būtinai \$20,000 atlyginti skolą užtrauktą muziejui praplėsti, ir reikia kitų tūkstančių pasamdyti bibliotekininką tvarkyti 100,000 leidinių ir eksponatų kuriuos prel. Juras Alkoje sutelkė. Bet naujieji savininkai—Katalikų mokslo akademija—per 3 dienas dairėsi po aukštybes, nepažvelgė į žemišką . . . , ALKos archyvas gal labiau svarbus Amerikos lietuvių kultūros istorikams, negu Katalikų mokslo akademijai?

Brockton, Mass. lietuviai, Dariaus-Girėno žygiui paminėti, 1937 m. įrengė Brockton Fair Grounds žemėje lietuvišką bakužę, kurią per eilę metų padoriai užlaikė. Miestas 1963 m. žemės savininkus apdėjo nepakeliamais mokesčiais, todėl bakužė, sykiu su švedų, italų ir airių skyriais uždaryta, o ši pavasari, lietuviams net nepranešus, bakužė—nugriauta. Brocktono lietuviai, tačiau, gali didžiuliu, kad įrengta bakužė ir įvairiomis atitinkamomis programomis dažnai palikdavo gražių išpūdžių kitataučiams. Massachusetts gubernatorius lietuvius apdovanojo net pirma premija.

Pensylvanijoje gyvenęs rašytojas Liūdas Dovydenas pastebi lietuvių atsivertimą savo valstijoje, į kurią 1899-1914 metų laikotarpiu trečdalis lietuvių išėivių pasukdavo iš laivų apsigyventi. Rašo: "Atkuto parapijos, sukruoto Vyčiai, kai kurie salūnininkai languose išstatė "Sveikas" ir "Lithuanian Power". Paakstino atsilankymas J. Balio, kun. A. Kezio, V. Butėno ir p-lės Bradūnaitės rinkti "angliakasių Pensylvanijoje" lietuviškąsias senas dainas, pasakas, pasakojimus bei lietuviškų vietovių nuotraukas. Laikui bėgant, gal Pensylvanija lietuvių daugiau prenumeros ir Vienybė, kuri gyvenimą pradėjo

Pensylvanijos Plymouth. Pildosi tūlo amerikiečio sociologo pranašavimas: "Ką tėvai sudėjo dūsaudami, o vaikai praleido švilpudami, jų vaikai ir vaikaičiai atsidėjusiai renka džiūgudami."

Maskva ruošia grupę sportininkų-alpinistų kopti į pasaulyje aukščiausio kalno Himalajų Everesto viršūnę. Lavinami 34 vyrai, jų tarpe du lietuviai: klaidėdėtis Roma; Misiukevičius ir vilnietis Zigmas Blažaitis.

IŠ LAIŠKŲ VIENYBEI

Gerbiamieji,

Pastebėjau spaudoj, kad yra išėjusi dr.-o Jakšto Šliupo Monografija, bet niekur nepaminėta kur knygą galima gauti.

Siunčiu \$15.00. Mano V-vės prenumerata baigiasi sausio mėnesį (1980). \$5.00 skiriu patarpininkavimui knygai gauti. Jei kitos išeities nėra, gal įdėtumėt skelbimą, kur minėtą knygą galima gauti. Buvo laikai, kada knygą jieškojo skaitytuojo. Šiandien skaitytojas negali surasti knygos!

Kitas iki gyvo kaulo įkyrėjęs klausimas—laikraščio vėlavimas. Skaitai laikraštį pranešimą, kad šen ar ten įvyksias pobūvis. O tikrumoj pobūvis įvykęs prieš mėnesį.

Kas liečia laikraščio vėlavimą—iš dalies galima kaltinti paštą. Jei laikraštis paštui nepristatomas reguliariai, ar galima reikalauti iš pašto reguliarumo.

Pagarba—

Antanas Navickas
Wilkes Barre, Pa.

Gerbiamieji Vienybės leidėjai:

Siunčiu \$100.00. Atskirkite mokestį už prenumeratą. Kas liks priimkite kaip auką.

Linkiu Jums Vienybės leidėjams gero pasisekimo ir toliau tęsti tokius garbingus darbus palaikant ryšius su visais lietuvių. Taip pat linkiu Vienybei ilgai gyvuoti.

Su pagarba,

P. Barbatavičius
Toronto, Ont., Canada

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

Was established in 1886 by Juozas J. Pankstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybė is published bi-weekly by Valeris Tysliava and son Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valeris Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demis Jonaitis, Juozas Kreivėnas, Edvardas Šulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$10.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

mes

Vytautas Širvydas

1968 m. Washington, D. C. miręs Amerikos Kongreso knygyno darbuotojas prof. Vladas Stanka (gimęs Biržuose Stankevičius, tėvas Benediktas, motina Anelė Širvydaitė) gyvenime parašė daug straipsnių bei knygų teisės ir pasaulėžiūros klausimais. Rusų revoliucijos metu buvo vienoks ar kitoks Kerenskio valdžios pareigūnas, ir bolševikų buvo dūsyk areštuotas. Todėl rusus kaip tautą ir valstybę, be abejo, labai gerai pažinojo, ypač kad teisės mokslus išėjo Petrapilio u-te, įgydamas net profesoriaus laipsnį.

Įdomu žvilgtinti į jo pažiūras apie rusų tautą bei valstybę, kurias išdėstė straipsnyje Pikto šaltinis (rodos, išspausdinta ir anglų kalba) Chicagoje 1950 m. trumpai sublizgusiame metraštyje Literatūra, kuri išleido Chicagos Lietuvių Literatūros draugijos valdyba: Martynas Gudelis, Kleopas Matusevičius, Sonė Pipiraitė ir Aleksas Ambrose.

☆ ☆ ☆

Prof. Stanka tada rašė: "Dažnai ginčijamasi, kas dabartinėje Rusijoje pikto šaltinis: komunistai, ar pati rusų tauta, kurios dvasiai ši valdžia tinkanti? Šia plotme, tačiau, klausimo išspręsti negalima. Pikto šaltinis ne rusų tauta, kuri pati nuo pikto kenčia. Jis ir ne komunizme, arba ne vien komunizme. Pikto šaltinis glūdi rusų valstybėje, tiksliau pasakius, jos didume. Pikto šaltinis tas, kad Rusija yra per didelė".

☆ ☆ ☆

Prof. Stanka išvardija eilę žmonių filosofų, manusių, kad didelės valstybės negali būti "tvarkingos". Baigia garsaus prancūzo Montesquieu sprendimu, kad didelėms valstybėms visados lemta būti despotėms. Tiesa, pripažįsta, kad ir JAV yra didelė valstybė, bet, sako, jos konstitucija sudaryta griežtai bei stropiai, kaip mažesnių valstybių federacija, prisilaikant Montesquieu patarimų.

Prof. Stanka straipsnį baigia posakiu: "Be pačios rusų tautos prisidėjimo pavojus iš jos valstybės didumo negali būti pašalintas". Nestebėtina, kad rusai save vadina "veliko-rosais" o mes juos—didrusiais.

☆ ☆ ☆

Aidų žurnale Antanas Gailiūsis pasvarsto Amerikos lietuviuose Bendruomenę ir skelbia būk ji "reprezentuojanti visą lietuvių išeiviją..." Gali būti atstovaujama kituose kraštuose, bet Amerikoje visi žino, kad ji jokiū būdu neatstovaujama Amerikos lietuvių daugumai, ypač ne seniesiems lietuviams, o ir iš naujųjų kažin ar apima trečdalį. Jis nurodo, kad organizacija sugalvota Vokietijos stovyklose 1946 m. kaip Lietuvių tremtinių Bendruomenė. Iniciatorius buvo VLIKas, pavedęs naujai organizacijai vien "švietimo bei kultūrinius uždavinius, atseit jos pobūdis buvo tik kultūrinis". Vėliau susižavėta Lietuvių Charta, ir 1950 m. tremtinių Bendruomenė buvo išplėsta į Pasaulio lietuvių Bendruomenę, paimant dėmesin 6-ąjį Chartos straipsnį, sakiusį, kad "Valstybinė nepriklausomybė yra tautinės kultūros ugdymo ir išlikimo sąlyga. Darbu, mokslu, turtu ir pasiaukojimu lietuvis kovoja apginti ir išlaikyti nepriklausomą valstybę".

☆ ☆ ☆

Skelbta, kad į vadovybę nebūsią išleista partijų žmonių, bet kiekvienas lietuvis į ją įeis, kaip savita asmenybė. Tokiu būdu, Bendruomenė, sako, būsianti ne organizacijų, bet pavienių lietuvių atstovė, nors 6-asis Chartos straipsnis neįsako veikti tik kas sau—po savo kepure ir nesijungti po viena.

Iš Vokietijos stovyklų pas Amerikos lietuvius atkelta Bendruomenė čia rado jau nuo lietuvių imigracijos pradžios (1869 m.) visokeriopai išsikerojusią savitą bendruomenę, kuri dirbo ne pavieniais, ar atrinktais "ponais", bet organizacijomis, kaip parapijos, susivienijimai, klubai bei draugijos, o ypač trijų politinių srovių stipri spauda. Ši 1915 m. organizuota Amerikos lietuvių bendruomenė atkurta 1940 metais nusikalė ir Amerikos politinėms sąlygoms puikiai tinkamą ginklą—keturių politinių grupių—sudarytą kovoti—atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę Europoje, būtent Amerikos Lietuvių Tarybą, sutrumpintai pavadintą ALTa.

VLIKAS STIPRIAUSI SUSIKIRTO SU PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENE

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybė—pirmininkas Vytautas Kamantas ir PLB valdybos vykdytysis vicepirmininkas Vaclovas Kleiza rašo 1979 m. lapkričio 1 d.

"PLB ir VLIKo valdybos, susitikusios Cleveland, Ohio 1978 m. rugsėjo 30 d., peržiūrėjo 1974 m. White Plains konferencijos išvadas ir bendrai svarstė V-ojo PLB seimo Toronte nutarimus, IV-jo Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso ruošą ir PLB bei VLIKo valdybų bendradarbiavimą.

Susitarta kai kuriuos darbus atlikti bendromis pastangomis ir artimai bendradarbiauti, vieni kitus apie vykdomus darbus painformuojant. Bendradarbiavimo nuotaika tęsėsi ligi tuometinės VLIKo valdybos kadencijos pabaigos.

VLIKo valdyba buvo paprašyta paskirti savo ryšininką prie PLB valdybos ir juo buvo Vladas Šoliūnas. PLB valdybai VLIKe iš anksčiau atstovavo PLB ryšininkas Kazys Jankūnas.

Pasikeitus VLIKo valdybai ir jos būstinei iš New Yorko persikėlus į Washingtoną, 1979 m. gegužės 8 d. PLB valdyba savo ryšininku paskyrė Algimantą Gurecką.

PLB rašo, 1979 m. rugsėjo 29 d. dabartinės VLIKo valdybos posėdyje Algimantas Gureckas PLB valdybos vardu padarė pareiškimą dėl PLB ir VLIKo santykių. Pareiškime jis pabrėžė PLB ir kraštų bendruomenių norą glaudžiau bendradarbiauti bei tarpusavio veiklą derinti su VLIKu ir iškėlė kai kurias kliūtis, šiuo metu trukdančias artimesniam bendradarbiavimui. Pareiškimo tikslas buvo siekti tų kliūčių pašalinimo. Tuojau po šio pareiškimo Algimanto Gurecko asmeniui buvo padaryta užgaulūs įžeidimai ir VLIKo valdybos pirmininkas dr. K. Bobelis PLB ryšininką A. Gurecką iš posėdžio nemandagiai išvarė, reikalaujamas daugiau nebepasirodyti.

1979 m. rugsėjo 29 d. laišku visa VLIKo valdyba PLB valdybą, susipažinusi su Algimanto Gurecko pareiškimo turiniu, 1979 m. spalio 19 d. kreipėsi į VLIKo valdybą, prašydama platesnio paaiškinimo dėl VLIKo valdybos laiške reikiamų kaltinimų Algimantui Gureckui, kadangi: a) Algimantas Gureckas pareiškimą padarė su PLB valdybos pritarimu ir atstovavo jos nuomonei; b) iš pareiškimo turinio

nerasta pagrindo daromiems kaltinimams.

Į šį laišką VLIKo valdybos atsakymas dar negautas.

6. PLB valdyba neplanuoja šiuo metu pakeisti Algimantą Gurecką kitu ryšininku VLIKo valdyboje.

Nuorašai: PLB v-bos pirmininkui, Kanados LB pirmininkui, JAV LB pirmininkui, VLIKo Tarybos nariams ir Tautos Fondo pirmininkui.

Priedas: Algimanto Gurecko

PAREIŠKIMAS

1. PLB-ė, o taip pat JAV-ių, Kanados ir kitų kraštų Lietuvių bendruomenės yra įsitikinusios, kad paveikesniam išeivijos inaišui į lietuvių tautos laisvės kovą yra reikalingas, kiek tik imanoma, glaudesnis bendradarbiavimas ir tarpusavio veiklos derinimas tarp PLB-ės bei kraštų Lietuvių bendruomenių ir VLIKo.

PLB-ė ir kraštų bendruomenės yra pasirengusios su VLIKu bendradarbiauti, isteigiant bendras komisijas, kartu leidžiant įvairius leidinius ir plečiant lietuviškąją informaciją svetimomis kalbomis, o ten, kur atrodo tikslingiau, veikti atskirai—pasidalinant darbais.

2. PLB-ė apgailėstauja, kad VLIKo pirmininko dr. Bobelio veikla, kuri siekia suskaldyti JAV LB-ę, užkerta kelią LB-ės ir VLIKo bendradarbiavimui. Kol VLIKo pirmininkas neatsisakys savo skaldomosios veiklos, nuoširdus bendradarbiavimas tarp LB-ės ir VLIKo bus neįmanomas. Tai, berods, turėtų būti savaime suprantama. Jei atsirastų toks veiksnys, kuris bandytų VLIK-ą suskaldyti, argi VLIKas galėtų su juo bendradarbiauti?

Skaldymo veiklą negalima pateisinti noru dirbti su visais lietuviams, respektuojant jų visų nuomones. Čia, manau, reikia priminti, kad mažuma turi teisę kurti savo organizacijas ar grupes LB-nės ribose ar anapus jų ir turi teisę asmeniškai ar organizuotai reikšti savo opoziciją LB-ės vadovybei. Tačiau nelėistina pasisavinti LB-ės vardą ir savivališkai, be įgaliojimų bandyti veikti jos vardu.

3. PLB-ės pirmininkas Vytautas Kamantas susitikęs su VLIKo pirmininku dr. Bobeliu ir vicepirmininku Liūtu Griniūm nepajuto VLIKo vadovų pastangų ieškoti
Nukelta į 6 psl.

☆ ☆ ☆

Nors iš už jūrų atkeliavę tik 1946 metais Vokietijoje atsiradę bendruomenininkai iškilmingai prižadėjo Amerikoje dirbti kas nuo pat iščių buvo jiems įciepyta, būtent kultūrinį (lietuviųbei išlaikyti) darbą, politinio darbo "aukso kasyklos" dolerio krašte netrukus sugundė iškilminguosius prižadus pamiršti ir "partiniai" išeiti į kovą prieš senųjų Amerikos lietuvių bendruomenę ALTa, kuri, girdi, "nuseno" ir nebemokanti politinio darbo tinkamai atlikti...

☆ ☆ ☆

Gailiūsis čia teisingai sako: "Niekas negali tvirtinti, kad Bendruomenė blogai politinį darbą atlieka". Ji to darbo blogai atlikti ir negali, nes viską yra nusirašiusi iš ALTos nuo 1940 metų vykdomos dienotvarkės: pasimatymai su Amerikos prezidentais, santykiai su Kongreso ir Senato atstovais, leidiniai anglų kalba apie Lietuvą, iš Amerikos lietuvių aukų prašymai. Juk sakoma, kad geriausia pagyra—yra pamėgdžioti.

Rimtai galvojančios lietuvių pabrėžia, kad vis daugiau ir daugiau rimtų Amerikos lietuvių, taip senųjų, taip ir naujųjų, vis stipriau ima abejoti, ar bereikia devynių vyrų vienam gaidžiui pjauti?...

STEBĖTOJO PASTABOS

Daug lenkų istorikų su velioniu profesorium Oskaru Haleckiu priešakyje mano, kad šviesioju tašku Lenkijos istorijoje buvo laikotarpis, kada ją valdė Jogaila ir jo palikony. Todėl nestebėtina, kad prieš keletą metų Varšuvoje išleista Pawelo Jasienicos knyga apie tą Lenkiją visi graibstė kaip auksą, o Varšuva išleido anglų kalba pasauliui pasiskaityti pavadinimu Jagelonian Poland. Autorius sako, kad Jogailaičių dinastiją įsteigęs Lietuvos Didysis kunigaikštis Jogaila, Algirdo sūnus, "niūrus, gudrus, bemokslis pagonis karo vadas iš puslankinių Lietuvos miškų." Paskutinis Jogailaitis jau buvo aukštai apsikultūrinęs, bet labai išlepintai gyvenęs, Žygimantas Augustas, užkores lietuviams nepageidautą Liublino uniją.

Po Antrojo pasaulinio karo Amerikos lenkai neteko vienuolikos dienraščių. Liko trys, kurių Dziennik Polski Detroite dabar minėjo 75 metų sukaktį. (Vienybė šiemet mini 93-čiąją.) Lenkų susivienijimo pirmininkas Aloizy Mazewski sveikinimo kalboje nurodė, kad šiame elektroninio susisiekiamo amžiuje nėra lengva išlaikyti, taip sakant, "plunksnos" spaudą, kuri yra tikras tautinės dvasios reiškinys.

Reorganizuotą besivadinantį Bendruomenę mini penkerių metų sukaktį. Mūsų linkėjimas abiem Bendruomenėms: abi sykiu susirgo, abi sykiu ir išgykite.

ALTo Clevelande sušauktame devintame Amerikos Lietuvių kongrese, sakoma, buvęs sąmokslas ALTą likviduoti, pajungiant jį su politikėjusios Bendruomenės vadovybei. Atstovai užmoji griežtai atmetė, kaip jokiū būdu nepriderama senųjų Amerikos lietuvių garbei, tradicijoms bei jų pasišventimui Lietuvos laisvei nuo imigracijos pradžių 1869 metais. ALTą senieji Amerikos lietuviai savo politinių srovių susitarimu atkūrė 1940 m. Bendruomenė atsirado tik 1950 m., pradžioje, kaip "tremtinių" organizacija Vokietijos stovyklose. Atvykusi kaip išėivė Amerikon, Bendruomenė sulaužė duotus pažadus seniems Amerikos lietuviams, kurie čia veikia nuo 1869 metų, užsiimti vien lietuvių palaikyti kultūriniais darbais, ir pavirto dygliu ežiu, išrioglinusiu ir ramaus bei darbštus kurmio gūžtą. Politinis Bendruomenės pozavimas nedaro jai nei garbės, nei yra reikalingas, nes duplikuoja ALTo nuo pat pradžių gerai vedamą darbą.

Negaudamas paskyrimo Lietuvoje, valstybinę stipendiją gydytojas Vincas Pietaris atitarnavo tolimoje Rusijos gilumos Ustiužnoje, kur gana jaunas (52 metų) ir mirė. Prieš mirtį paliko parašytą mintį, kurią gal tiktų dėmesin imti ir mūsų laikraščiams Amerikoje, kurie kas mėnuo, jei ne kasdien, ima išgyventi mirtinus sunkumus: "Sakoma, jog kada žmogus pajunta po jo kojomis atsivėrusią bedugnę, tai

jis, į ją griūdamas, užmerkia akis. Ir aš užmerkiau akis, kad nematyti į kokią bedugnę griūsiu". Tie Amerikos lietuviai, kurie nejučia pareigos skubiai šiuo metu stengtis padidinti mūsų laikraščių prenumeratorių skaičių, užmerkia akis prieš bedugnę, į kurią įgrius.

Lietuvos Vyčių organizacija skelbia turinti 2,830 narių 53 kuopose ir 4 apskrityse. Turint mintyje, kad Amerikoje vien čia gimusių yra virš 300,000, šis narių skaičius Vyčiams apverttinai, kaip apverttinai ir skaičius narių dr. Šliūpo suorganizuotam Susivienijimui Lietuvių Amerikoje. Veiksnių bergždžios peštynės atima laiką ir energiją nuo tikrai Amerikos lietuviams reikalingo bei lietuvių naudingo darbo: tuojau išrašyti į Susivienijimą (ir į Vyčius) tūkstančius naujų narių. Tada Amerikos lietuviai galės tikrai maironiškai užtraukti naują giesmę.

Gyventojai Lietuvoje buvo valstybiškai suskaičiuoti 1959, 1970 ir, rodos, šiais metais. Duomenys oficialiai paskelbti. Tokiu būdu, jei turėtumėm savų sociologų, jau galima būtų pasvarstyti gyventojų skaičius, jų amžius, lytis, tautybę, mokslinis išsilavinimas, padėtis visuomenėje: miestelėnai, kaimiečiai, darbininkai, ūkininkai, tarnautojai ir t. p. Galima būtų lyginti gimimus, mirimus, sutuoktuves, išsiskyrimus, emigraciją iš Lietuvos ir imigraciją į ją.

Tokių sociologinius klausimus pirmą kartą leista pasvarstyti dabartinės Ukrainos mokslo vyras ir du jų išleido knygas (vienos 1,850 egz., kitos 2,200), kuriuos apžvelgia prie Harvardo universiteto Amerikos ukrainų įkurtas iš Ukrainistikos institutas savo metiniame leidinyje Recenzija. Sako, Ukrainoje pastebima gimimų mažėjimas, mirimų gausėjimas. Tas pats gal ir Lietuvoje. Būtų įdomu žinoti, kurių daugiau gimsta: žemaičių, aukštaičių ar dzūkų ir kurių daugiau išmiršta: vilniečių, kauniečių, ar rokiškėnų? Iš kur į Lietuvą daugiausia imigruoja, ir iš kurių vietų ir į kur iš Lietuvos emigruojama. Tokie klausimai lietuviui įdomūs, bet Lietuvoje nesvarstomi, o Amerikoje dėl veiksnių riksmų niekas jų negirdėtų.

Kudirkos pavardė pas mus įdomi. Sakoma, kilusi iš Napoleono laikų Lietuvoje pasilikusio kareivio pavarde Coderc. Kudirkų yra Lenkijoje, o vienas, bene per lenkus, atsidūrė Čekoslovakijoje komunistų partijos su užsieniu ryšius palaikyti vedėjas Oldrich Kaderka, kuris, be abejo, lietuviškai būtų Kudirka.

Lietuviai tėvai pranciškonai, norėdami užkrauti vietos lietuviams naštos dalį išlaikyti jų pastatytą savo vardu Kultūros židinį Brooklyne, nuosavybę pervedė sudarytai Lietuvių kultūros fondo korporacijai, kuriai teks kasmet telkti iki \$40,000. Darbininko redakcija ta proga rašo: "Žmonės yra nerangūs.

Dail. Vytautas K. Jonynas šiemet viešėjo Vilniuje ir susitiko su daugeliu savo profesijos kolegų. Čia jis su dail. Konstantinu Bogdanu.

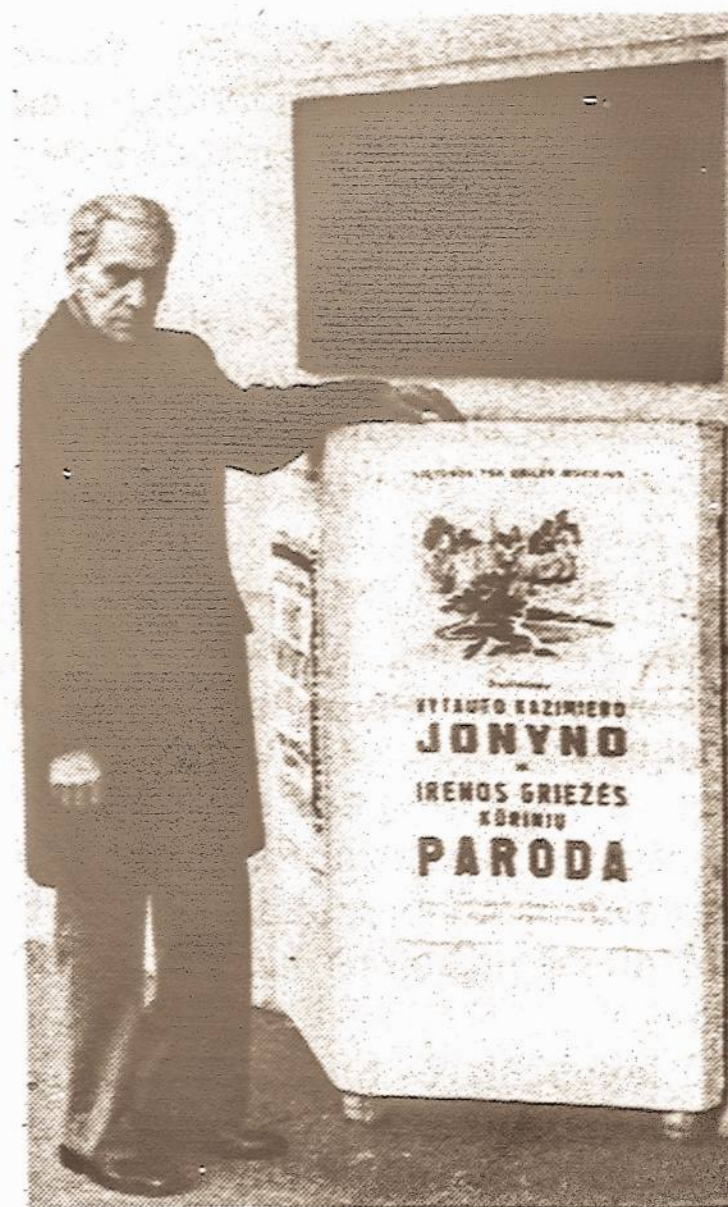
Reikės tam tikro persiauklėjimo bei tautinio susipratimo, kad Kultūros židinys galėtų subalansuoti savo metinį biudžetą".

Kruščevs vis norėdavo pasivyti Ameriką. Vilniuje komisarų leidžiamas laikraštis Šeima Ameriką bent tiek pasivijo, kad susilygino su Bostone ėjusiu Keleiviu, kuris pirmojo pasaulinio karo, reiškia, prieš 65 metus, dėdavo skelbimus vyrų, kurie ieškojo moterų, o moterys vyrų susituokti. Tokios rūšies skelbimus pasmerkė pirmasis Amerikos lietuvių laikraštinių suvažiavimas 1910 metais, kuriame Keleivio žmonės nedalyvavo.

Lietuvių evangelikų liuteronų kun. Fr. Škėrys apžvelgia šių lietuvių bažnytinę būklę vakarų Vokietijoje ir sprendžia: "Vokietijoje dirba 4 evangelikai kunigai. Trys jau po virš 70 metų amžiaus ir pensininkai. Prieauglio jokio. Po kokių dešimt metų lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios vakarų Vokietijoje turbūt iš viso jau nebus".

ALTo išd. Juozas Skorubskas skelbia, kad 1978 m. spalio 1 d. turėta \$33,379.43, o per metus iki 1979 spalio 1 d. suplaukė \$74,392.37 aukų. Išlaidų per tą metą būta \$57,242.97. Kitiems finansiniams metams izde liko \$50,528.83. ALTo namas Chicagoje įkainuojamas \$35,000.

Savo metu kai kurias vakarų Europos valstybes valdė Burbono karališkoji šeima, apie kurią istorikai susidarė net ir posakį, kad Burbonai nieko nepamiršta, nieko neprimoksta. Posakį gal teks taikyti pirmojo ir paskutiniojo nepriklausomos Lietuvos prezidento šeimai, nes jo vaikaitis, jaunas pianistas Vytautas Smetona, kalbėdamas reorganizuota besivadinančiai Bendruomenei jos penkerių metų sukakties proga, pareiškė: "Norėčiau

Arg. Liet. Balso leidėjas ir red. Pranas Ozinskas rugsėjo mėn. Vilniuje prie Dailės muziejaus.

pakartoti savo a. a. tėvo žodžius, kad, nežiūrint paviršutiniškos opozicijos, Amerika eina išvien su komunistais. Amerika tęsia naudoti savo neapsakomą įtaką ir turtą visur pakenkti antikomunistinėms valdžioms". Vietnamo karas ir įvykiai Irane bei Nikaraguoje amerikiečiams įrodė, kad kaip kada Amerikos stipriai remiamos antikomunistinės valdžios neturi savo tautos daugumos pritarimo ir žlunga, nežiūrint paramos. Atrodo, kad Vytautas, kaip jo tėvas ir anie Burbonai nieko nepamiršta, nieko neprimoksta.

Bendruomenės žmonės suskaitė, kad pereinamais metais Amerikoje veikė 28 lituanistinės mokyklos, turėjusios 1,925 mokinius ir 247 mokytojus. Išlaidos sudėjo tėvai ir bendruomeninkai. Šiems metams laimėta iš švietimo departamento Washingtono \$40,000 paramos paruošti mokytojams.

Volungės koncertas So. Bostone

Elena Vasyliūnienė

Laisvės Varpo radijo programų vedėjas Petras Viščinis kasmet pateikia naujų ir jaunų jėgų koncertus. Šiomet spalio 7 Volungės ansamblio koncertas buvo tuo ypatingas ir neįprastas, kad jo dirigentė buvo moteris (mūsų tarpe retenybė. Tai Dalia Viskontienė, muzikines studijas baigusi bakalaurės laipsniu, turinti gerą muzikinį skonį ir taiklų dirigentės judesį.

Ansamblis sudarytas iš 11 gerai išlygintų balsų.

Pirmoj daly programą sudarė liaudies dainos, kiekviena buvo trumpai paaiškinta sustojant ties jos metaforiniu ir simboliniu turiniu. Pabrėžtina aiški ir tiksli lietuviška tarsena, nors ansamblio dalyvės jau taip tiksliai nekalba, kaip dainuoja. Tai dirigentės nuopelnas, parodas jos muzikinį supratimą.

Dainuodamos ansamblio dalyvės juda, bet juda estetiškai ir su saiku, judesiu pabrėždamos dainos turinį. Judesinį apipavidalinimą joms duoda Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė, parodydama savo individualumą.

Ansamblis atliko šešiolika liaudies dainų, harmonizuotų M. K. Čiurlionio, Br. Budriūno, St. Gailevičiaus, M. Noviko, Z. Venckaus, K. Kavecko ir J. Govėdo.

Govėdo buvo net 7 liaudies dainos. Tai jaunas kompozitorius iš Kanados, išeinąs į mūsų lietuvių visuomenę. Baigęs muzikos mokslus už savo tėvynės ribų, jis yra svetimųjų kompozitorių įtakoj, ir jo liaudies dainų harmonizavimas yra šių dienų mokomos harmonijos išdava.

Akompaniatė Silvija Freimanienė buvo tiksliai ir savo darbą kruopščiai atliko.

Antroj daly, išskyrus porą dainų, visos kitos buvo estradinio pobūdžio.

Asmeniškai manau, kad maišyti liaudies dainą su kabaretu yra blogas skonis, nes estrada atstovauja kabaretui. Paklausa ansamblio vadovė, kodėl, būdama inteligentiška dirigente, ji daro tokią klaidą.

Atsakymas: Klausytojas estradinę dainą mėgsta. Tad jo skoniui patenkinti arba pasisekimui laimėti toks absurdas ir daromas.

Daugiausia publiką pagavo šių dienų Lietuvos kompozitorių rašytos estradinės dainos. Salė plojo. Reikalavo biso, ir susilaukė dar dviejų dainų.

Mano manymu, Volungės ansamblis yra pajėgus sudaryti rimtą programą. Prie savo 16 liaudies dainų pridėjęs rimtų kompozitorių kamerinio turinio parašytas dainas, jis būtų rimtas reprezentacinis kamerinis vienetas, kokio mes neturim. Savo muzikalumu, balsais ir darbštumu Volungė gali to pasiekti. To jai ir linkim.

Galima turėti savo atskirą estradinį repertuarą, kuris yra mūsų "malum necessarium" (neišvengiama blogybė), bet nereikia jo jungti su mūsų liaudies daina, kuri yra

mūsų tautos turtas, šventenybė. Liaudies daina sukurta beraščio genijaus. Estradinė daina rašoma pigaus skonio miestiečiui.

TRUMPAI IŠ SO. BOSTON, MASS.

Pulkininkas leitenantas Romualdas Leimonas spalio 31 atlikęs 20 m. tarnybos Fort Devens, Mass. išleistas į pensiją. Jis dirbo kaip specialistas psichologas bazėje, o anksčiau Vokietijoje. R. Leimonas lieka gyventi Bostone, dirbs savo profesijoje Brockton, Mass. Jo tėvas dr. Juozas Leimonas mirė Bostone prieš 15 metų.

Bostono lietuvių mokyklos 30 metų sukakties minėjimas vyko spalio 20 So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje. Dr. Juozas Girnius apie mokyklos veiklą skaitė paskaitą.

Meninėj programoj dainavo Bostono vyrų oktetas, vadovaujamas komp. Juliaus Gaidelio.

Mokyklos direktoriui Antanui Gustaičiui išteiktas jo didžiulis portretas, kurį nupiešė dail. Viktoras Vizgirda. Portretą įsigijo mokyklos tėvų komitetas su eilės mecenatų pagalba.

Programai vadovavo buvusi šios mokyklos mokinė Aldona Lingeraitienė. Po programos buvo vaisės ir šokiai.

Šiais metais tėvų komitetą sudaro: pirm. Vytautas Jurgėla, išd. Irena Vidugirienė, nariai Vida Sužiedėlienė, Richardas Lizdenis ir Gema Philips.

Kalėdinė vakaronė su programa vyks gruodžio 16, 4 val. popiet Tautinės S-gos namuose. Rengia M. K. Federacijos Bostono klubas.

Vasyliūnų sonatų vakaras vyks kovo 9, 3 val. popiet First & Second Church.

Naujosios Anglijos šaulių rinktinės suvažiavimas įvyks lapkričio 24 Maironio Parke, Shrewsbury, Mass.

Rumford, Me.

Rumfordo telefonų knygoje dar galima susekti daugiau 80 lietuviškų pavardžių, bet lietuviybės ugnelė šiek tiek tebešviečia tik Lietuvos Dukterų draugijoje, kurios senesnės narės dar pakruta, bet jaunesnės, sakoma, "tingi". Vyrų šv. Roko draugija, kuri kadaise užstatė garsiajam "velnio kupčiui" kun. Mockui \$500 kaucija, bet kuris pabėgo į Meksiką nuo Maine teismo už "blevyzgas", padarydamas draugijai nuostolių, sukėlusį daug ginčų narių tarpe, pardavė savo mūrinių namų klubą ir pinigus išdalino nariams. Dabar lietuviai neturi kur susirinkti.

Juozas Mortus, nors 95 metų, bet dar galėjo dalyvauti jo dirbtuvės pensininkams suruoštame bankete šiomet, bet Antanas Malauskis senelių prieglaudoje, o 84 metų sulaukusį Juozą Raulinaitį palaidojo aną rytą. V. Širvydas

Kard. Karolis Voityla Seimuose 1975 metais, o priekyje Punsko klebonas kun. Ignas Dzermeikis užveda lietuvišką giesmę aukojimo metu.

KAS VYKSTA LIETUVIŠKAME PUNSKE

Lenkijos teritorijoje įjungtam Suvalkų trikampy lietuviškojo Punsko klebonas kun. Ignas Dzermeikis praleido 30 dienų atostogų pas tėvus saleziečius Romoje, ir grįžęs parašė įdomų laišką, išspausdintą Saleziečių balse. Laiške rašo: "Tiktai jūsų dėka pergyvenau didelę istorinę valandą—šv. Tėvo Jono Pauliaus II investitūrą. Ji pažinojau asmeniškai".

Ta pažintis įvyko kada dabartinis popiežius, būdamas kardinolu 1975 metais lankė Seinus, ir kun. Dzermeikis bažnyčioje aukojimo metu su jaunimu užtraukė lietuvišką giesmę.

Apie savo klebonavimą Punske kun. Dzermeikis papasakoja įdomių smulkmenų. Sako:

"Parapija yra išsitiesusi siaura 25-erių kilometrų juosta netoli sienos. Sodybos išsidėsčiusios tarp kalnelių, miškų ir ežerų. Susisiektas žiemą sunkus, o pavasarį nepravažiuojamas net arkliais, ką kalbėt automobiliu.

Šiame plote gyvena daugiau 4,000 tikinčiųjų, kurių virš 3,000 yra lietuviai. Punskiečiai labai prisirišę prie tikėjimo. Iš prigimties turi ūkinių gabumų ir darbštūs. Turistai iš visos Lenkijos mėgsta atvykti į Punską bažnyčioje pasiklausyti lietuvių gražiai giedamų giesmių. Atlaidų metu jie gėrisi gražiomis lietuviškomis procesijomis, kuriose dalyvauja dailus lietuvių jaunimas, apsirengęs tautiniais rūbais. Procesijos iki ašarų ypač sujaudina atvykusius į Punską svečius iš Lietuvos, nes jiems primena senus, gerus laikus".

Klebonas toliau rašo: "Daugiausia turime rūpesčių mokydami vaikus religijos. Lenkijoje kunigai negali tikybos mokyti mokykloje. Vaikai ir jaunimas gali ateiti į tikybos pamokas po mokyklinių užsiėmimų ir taip vadinamus punktus prie bažnyčios arba į privačias patalpas. Parapijos plote yra 5 mokyklos su lietuvių dėstomąja

kalba ir 3 lenkų mokyklos. Vaikai ateina į tikybos pamokas po mokyklinių užsiėmimų. Iš vaikų ir tėvų reikia didelio susipratimo ir pasiaukojimo, kad po pamokų panorėtų ateiti į tikybos pamokas. Kadangi vikaras nemoka lietuvių kalbos, tai lietuvių vaikus mokau aš, ir turiu 26 pamokas. Katekizmų ir vadovėlių stoka sunkina darbą".

Šią Saleziečių balso laidą puošia spalvotas viršelis, vaizduojas popiežiaus investitūrą, kur centre minioje stovi iškelta Lietuvos trispalvė, nuvežta kun. Roberto Volungevičiaus iš Framingham, Mass., kuris ją gavo iš šv. Petro ir Povilo bažnyčios So. Boston, Mass. Greta matyti dvi mažesnės lenkų vėliavos. V. Širvydas

Connecticut lietuviai

Hartfordo LB apylinkės suruošė koncertą balių, kurio programą atliko P. Rajeckas ir muzikinis vienetas. Jinai ir Trys Gintarai iš New Yorko.

LMKF Waterburio klubas spalio 20 minėjo 25 metų veiklos sukaktį. Lietuvių Šv. Juozapo parapijos salėje suruošė balių. Dainavo Operos solistas iš Kanados Vytautas Paulionis.

LMKF New Haveno klubas suruošė lietuviškų knygų ir suvenyrų parodą Park Plāza viešbuty spalio 11-12, kai ten vyko amerikiečių slavistikos studijų suvažiavimas. Apie Vilniaus universitetą kalbėjo poetas Tomas Venclova. Jis ir dr. A. Štomas monologo ir dialogo forma perdavė įdomių žinių ir atsakinėjo į klausimus. Venclova paskaitė savo vėliausius du poezijos kūrinius. Estų poetas Aleksis Rannit lietuvių kalba kalbėjo apie M. K. Čiurlionio parodą Vakarų Berlyne.

VIENYBĖ, 1979 m. lapkričio 9 d.

LIETUVIAI CHICAGOJE

AKTORIAUS JONO KELEČIAUS REČITALIS

Tūkstantine, vainiku ir gėlėmis apdovanotas akt. Jonas Kelečius po savo rečitalio Jaunimo Centre Chicagoje spalio 21 d.

Anksčiau Chicagoje yra gyvavę du į profesionalinio pobūdžio vienetus taikęsi teatrai (Lietuvių Teatras ir Atžalynas). Tačiau jau kuris laikas neturima jokio teatro (jeigu neskaityti labai jau primityvios Šaulių vaidintojų grupės ir Jaunimo Teatro). Reikia pasakyti, kad ir patys aktoriai net pavieniai beveik nesireiškia.

Smagu, jog visų apsnūdusiųjų teatralų tarpe dar kartas nuo karto lietuviškoje padangėje pasirodo Jonas Kelečius (jis taip pat reiškiasi ir kaip dailininkas). Turbūt dėl to, kad jis dar rodo gyvybę, Kultūros Taryba jam nutarė paskirti tūkstanties dolerių premiją (mecenatas Lietuvių Fondas). O pats Kelečius, už tai atsidėkodamas prisistatė su rečitaliu.

Šis retesnio pobūdžio renginys buvo spalio 21 d. Jaunimo Centre, kur susirinko apie 400 žmonių. Aktorius čia parodė du ilgesnio pobūdžio dalykus: Kazio Bradūno Pokalbius su karaliumi ir Oskaro V. Milašiaus Miguel Manaros VI-ąjį paveikslą. Taip pat jis perdavė Mariaus Katiliškio novelę Kaimiška detalė ir Lietuvoje gyvenančios rašytojos Vytautės Žilinskaitės linksma dalykėlių—Labai išsilgęs.

Reikia pasakyti, jog Kelečiaus pasirodymas buvo vertas dėmesio. Aktorius turi daug duomenų, kuriais į save gali traukti klausytojo valandos programą (vien tik atmintinai išmokti reikia nemaža), tačiau jis savo užsimojimą atliko be didesnių suklypimų.

VIENYBĖ, 1979 m. lapkričio 9 d.

Akt. Kelečiui spektaklyje muzikos parinkimu ir apšvietimu talkino Vanda Aleknienė, o scenos apipavidalinimu—dail. Adolfas Valeška.

Rečitalio pabaigoje J. Kelečiui buvo įteikta JAV LB Kultūros Tarybos Aktoriaus premija. Premiją įteikė tam reikalui sudarytos atrinkimo komisijos pirmininkas ir Kultūros Tarybos įgaliotinis Česlovas Grincevičius, kuris pasakė ir sveikinimo kalbą. Čia jis pažymėjo:

„Mes sveikiname mielą Joną Kelečių, džiaugiamės, kaip jis pats sako, jo nenoru susidomėti savo artimiausiu kaimynu graboriumi, jo greitu patarnavimu. Linkime, kad jo tartas gražus lietuviškas žodis dar ilgai skambėtų mūsų salėse, kad galėtų dirbti ir būtų jaunas, irgi jo paties žodžiais tariant, dėl mielos tėviškos grumstelio“. (eš.)

Balio Pakšto vadovaujamas trio, gros kultūrinėje popietėje, lapkričio 25 d., 4 v. p. p. Tautiniuose namuose. Rengia LDK Birutės draugijos centrinis skyrius. Vietas rezervuoti tel. 778-0333 arba 925-6193.

Lituanicos futbolo klubo tradicinė vakariene su šokiais rengiama lapkričio 24 d. Šaulių namuose. Pradžią 6:30 v. v. Vakarienės metu bus pagerbta Lituanicos meistrų komanda. Bilietus išigyti klube, 2614 West 69 St., po 4 v. v.

Sol. Danos Stankaitytės plokštelės pristatymas su vakariene įvyks lapkr. 25 d. 3 v. p. p. Rezervacijoms skambinti p. Vl. Stropui, telef. 737-1840. Bilietų galima gauti ir Vaznelių prekyboje, 2501 W. 71 St.

Dr. Domas Giedraitis yra išrinktas St. Joseph ligoninės gydytojų kolegijos pirmininku. Šioje ligoninėje, kuri yra Elgin miestelyje prie Chicagos, dirba apie du šimtai gydytojų.

JAV Lietuvių Kultūros Tarybos atstovas Česlovas Grincevičius kalba įteikiant premiją akt. Jonui Kelečiui spalio 21 d. Jaunimo Centre. Šalia jo stovi Kelečiaus rečitalio rengimo komiteto pirmininkė Irena Pemkienė.

E. Šulaičio nuotraukos

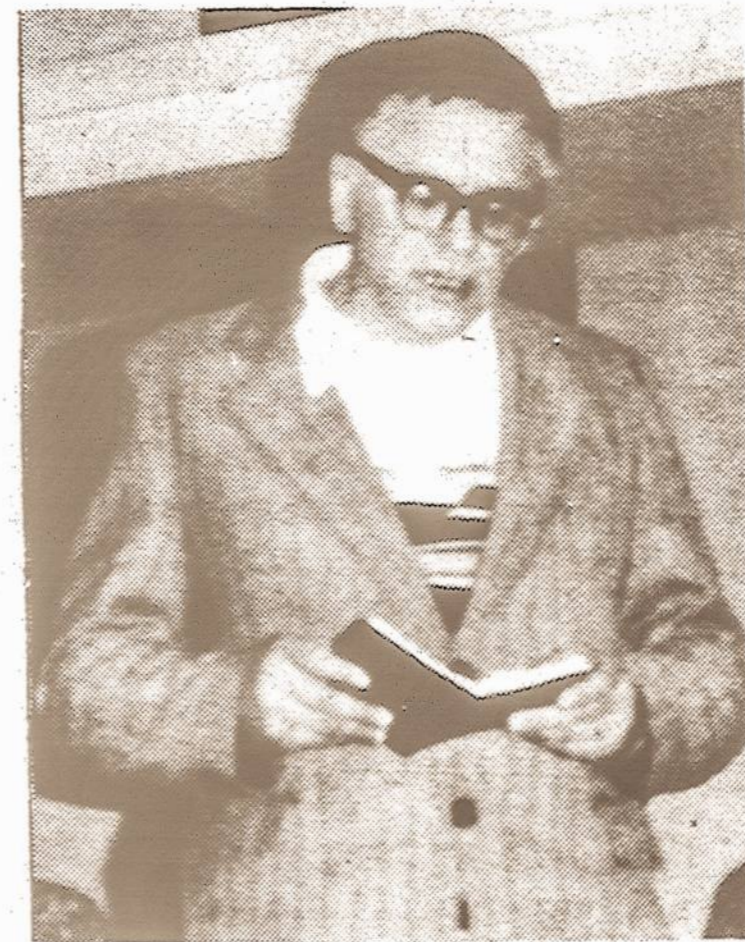

Lietuvos kultūrininkų turistinės grupės vadovas—Lietuvos kompozitorių sąjungos pirmininkas Vytautas Laurušas per tautiečių iš Lietuvos priėmimą Chicagos Jaunimo Centre. Dešinėje chicagietis solistas Jonas Vaznelis su žmona.

Lietuvos turistų grupė Chicagoje

Jau ilgesnį laiką Amerikon nebuvo atvykusi taip vadinamų turistų grupė. Tad buvo vėl miela susilaukti svečių iš Lietuvos—ši kartą net gana daug—25.

Savo viešnagės metu ji trims dienoms buvo sustojusi ir Chicagoje. Gaila, kad Chicagojai ši kartą nebuvo parinkta parankesnė data, o išpuolė vidury savaitės: nuo antradienio pietų iki ketvirtadienio pietų. Tad ir viešų susitikimų su atvykėliais negalėjo būti daug. Buvo išnaudoti abu vakarai: antradienį svečius priėmė taip vadinami pažangieji (kartu su JAV-Sov. Sąjungos Draugijos vadais) Governor's Inn restorane, o sekančią dieną ne aiški kompanija surengė susitikimą Jaunimo Centro kavinėje.

Poetas Algis Baltakis skaito savo poeziją susitikime su Chicagos lietuviais Jaunimo Centro kavinėje.

Pirmąjį vakarą atsilankė visa svečių grupė, kurią čia pasveikino vienas iš rengėjų, Jonas Pateckas. Taip pat gana karingą kalbą pasakė ir Vilnies redaktorius Stasys Jokubka. Kalbėjo ir amerikietis iš aukščiau minėtos draugijos, o taip pat ir atvykėlių būrelis. Svečiai vietos veikėjams įteikė dovanėlių ir saldžiai padėkojo už priėmimą. Žmonių buvo nedaug.

Nedaug ką daugiau publikos buvo ir Jaunimo Centre, gal dėl to, jog rengėjai neturėjo laiko apie šį susitikimą pranešti. Publika čia buvo jaunesnė ir todėl abipusis ryšys geriau vystėsi.

Atvykėliai chicagiečius pradžiugino su programėle, kuri išsivystė gana eksromptu. Kauno Muzikinio

Vilniaus televizijos pranešėja—diktorė Stasė Stankevičienė ir pianistė Aušra Banaitytė, kurios pasireiškė Jaunimo Centre Chicagoje įvykusiame vakare su Lietuvos turistinės grupės atstovais.

E. Šulaičio nuotraukos

teatro solistė Jone Ragaišytė, akomponuojant Aušrai Banaitytei, sudainavo linksmų dainelių (viena pačio ekskursantų vadovo—kompozitoriaus Vytauto Laurušo sukurtą). Programai vadovavo ir pati poezijos padeklamavo Vilniaus televizijos pranešėja—Stasė Stankevičienė. Gana išpūdingų eilėraščių paskaitė poetas Algis Baltakis.

Grupės vadovas komp. Laurušas pristatė svečius iš Lietuvos, kurių priėmime dalyvavo 15. Šalia jau minėtų buvo Minties knygų leidyklos direktorius A. Garliauskas, Eltos direktorius F. Pažūsis, Švyturio žurnalo redaktorius A. Viršūlis, Lietuvos prekybos laivyno viršininkas A. Ramanauskas, Vilniaus universiteto docentas V. Rybakovas, gėlių ūkio direktorius A. Jarašiūnas, Autorinių teisių agentūros Lietuvoje vadovas J. Leikauskas. Be šių, dar buvo R. Kalikauskienė, D. Puodžius, C. Šabanskis, S. Mažeika.

Be to, svečiai iš Lietuvos turėjo visą eilę privačių susitikimų su savo tautiečiais. Jie vykdavo prieš ar po viešų priėmimų. Atrodo, kad vieni ir kiti šiuo bendravimu buvo patenkinti.

E. Tyl.

L. B. Švietimo taryba paskutiniam šios kadencijos posėdyje rugsėjo 26 d. Jaunimo centre paskirstė visoms JAV lituanistinėms mokykloms Lietuvių fondo duotus 16,200 dolerių lituanistinių mokyklų paramai.

VLIKO NARIAI SUSIKIRTO SU PLB

Atkelta iš 2 psl.

bendradarbiavimo. Per visą pokalbį jie tik prisipyrę kėlė PLB-ei visai nepagrįstus priekaištus ir, matyt, nieko kito neturėjo pasakyti. Tokie pokalbiai yra beprasmingi, todėl ateityje PLB-ės pirmininkas nesutiks su privačiais susitikimais ir tarp PLB-ės ir VLIKO lieka galimi tik valdybų pasitarimai.

Tautos Fondo suvažiavime New Yorke 1979 gegužės 19 d., VLIKO pirmininkas į J. Vaičieliūno pastabą, kad Kanadoj politinį darbą dirba Bendruomenė, atsakė, kad taip ir liksi. Bet štai dabar Kanadoj ir kituose kraštuose bandoma sudaryti VLIKO atstovybes, kad paveržtų ten LB-ės dirbamą darbą. Tai gali vesti tik į naujus susikirtimus, o ne bendradarbiavimą.

4. PLB-ė pritaria JAV LB-ės Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkės ponios Zerr priminimui jos rašte VLIKO pirmininkui, kad vienas kuris veiksnyis neturi teisės skirti ar atleisti Lietuvos žmogaus teisių komisijos pirmininko. Toks vienašališkas kitų veiksmų nuneigimas VLIKO LB-ei siūlomą bendradarbiavimą išverčia reikalavimu tik VLIKO veiklą ir darbus remti. PLB-ė juos remia, kiek, jos nuomone, jie tikslingi ir naudingi Lietuvos laisvės reikalui. Tenka tačiau VLIKui priminti, kad PLB-ė ir kraštų LB-ės yra atskiri ir nuo VLIKO nepriklausomi veiksniai. Pasaulio ir kraštų Lietuvos bendruomenės yra atsakingos savo nariams—išeivijos lietuviams, kurie renka jų vadovybes, o ne VLIKui, kuriame jos nėra atstovaujamos. LB-ės ir VLIKO bendradarbiavimas yra galimas tik jų susitarimo pagrindu.

5. VLIKe reiškiamas išsivadimas JAV LB-ės Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkės pageidavimui, kad VLIKO pirmininkas "geriau susipažintų su VLIKO praeities veikla, padarytais išipareigojimais". Štai VLIKO pirmininko atsakymo antrasis punktas: "Atstovavimas yra surištas su lėšų įnašais, kiek ir kuomet JAV K. v-ba prisidėjo?" Kaip matome iš VLIKO reikalų vedėjo Juozo Audėno spalio 18, 1977, rašto ir JAV vicepirmininko finansų reikalams Felikso Andriūno pranešimo, JAV LB-ės Krašto valdyba sumokėjo ketvirtą dalį Lietuvos žmogaus teisių komisijos išlaidų—256.25 dol.

Tokių faktų akivaizdoj darosi neaišku, kuo VLIKO pirmininkas dedasi, kad net negalima jam pareikšti pageidavimo susipažinti "su VLIKO praeities veikla, padarytais išipareigojimais".

Panašiai ir su VLIKO valdyboje reiškiamu pasipiktinimu dėl "Pasaulio Lietuvoje" patalpintos karikatūros. Kuo gi VLIKas save laiko, kad jam nepakenčiama tokia karikatūra, kuri, jei būtų taikoma JAV-ių vyriausybei, tik šypsni sukeltų?

Ir prie geriausių norų sunku rimtai žiūrėti į tokius, neturinčius pakankamo pagrindo, išsisiūbavimus.

Tikiuosi šiuo pareiškimu prisidėti prie išryškavimo kliūčių bendradarbiavimui tarp LB-ės ir VLIKO, kaip

pirmojo žingsnio tų kliūčių pašalinimui.

Reiškiu aukštą pagarbą ir dėkoju už dėmesį.

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

ELTA Information Service
1611 Connecticut Ave., N. W.
Washington, D. C. 20009.

rašo:

"Pasaulio Lietuvos Bendruomenės Valdybai.

5620 South Claremont Avenue,
Chicago, IL 60636

1979 m. rugsėjo mėn. 29 d.

Gerbiamas Pirmininke,

Š. m. rugsėjo mėn. 29 d., VLIKO valdybos posėdyje PLB ir JAV LB ryšininkas ponas Algimantas Gureckas žodžiu padarė pareiškimą dėl PLB ir VLIKO santykių. Ponas Algimantas Gureckas pabrėžė, kad kalba PLB JAV LB, Kanados ir visų lietuvių bendruomenių vardu, kaip įgaliotas ryšininkas.

Pono Algimanto Gurecko priekaištai buvo VLIKO valdybos pirmininkui Dr. K. Bobeliui ir visai VLIKO valdybai užgaulūs.

Tokio pareiškimą pasėkoje, VLIKO valdybos pirmininkas poną Gurecką paprašė posėdį atleisti dėl:

- savo kompetencijos peržengimo,
 - visuomeniškos veiklos perkėlimo į asmeniškumą plotmę.
 - pirmininko ižeidimo be pagrindo.
- A. Gurecko išsišokimą labai apgalvestaujame ir tikime, kad PLB jo asmenyje ir jo pareiškimą žodžiais nėra gerai atstovaujama ir, kad jis išreiškė savo asmenišką mintį, bet ne PLB, JAV LB, Kanados ir kitų bendruomenių.

VLIKO valdyba nutarė apie šį įvykį Jums pranešti ir prašyti, kad PLB paskirtų kitą ryšininką.

Su pagarpa,

Dr. K. Bobelis, L. Grinius, Dr. A. J. Stiklorius, Jokubas Stukas, K. J. Jurgėja, Elena Armanienė, Dr. Jonas Balys.

ATVYKSTA URUGVAJAUS JAUNIMAS

1980 m. pradžioje, vasario mėnesyje Urugvajaus į Chicago atvyksta tautinių šokių ansamblis "Ažuolynas", vadovaujamas dr. Stanevičiaus. Ansamblių sudaro 24 šokėjai, 2 akordeonistai ir 1 vadovas.

Puikus vienetas ir bus labai įdomu jį pamatyti Chicagoje. Kartu su "Ažuolynu" atskrenda iš Argentinos ir "Žibučių" oktetas, kurį sudaro 8 dainininkės, 1 akordeonistas ir 1 vadovas.

"Ažuolyno" ir "Žibučių" atvažiavimu rūpinasi ir visus reikalus tvarko Kultūros Komisijos vicepirmininkė R. Kučienė (telefonas 312-778-0358). Svečiai duos koncertus Chicagoje vasario 22 ir 23 dienomis Jaunimo Centre, taip pat Omahoje, Detroite, Toronte ir Clevelande.

□

Luis Pedro Viskatis, valstybinės apdraudos įstaigos vicedirektorius deleguotas lankėsi Australijoje, Anglijoje, Hondurase ir kitose valstybėse susipažinti su ten veikiančiomis tos rūšies įstaigomis ir vesti derybas ryšiams palaikyti.

Lietuvių Pensininkų Klubo pirm. V. Masiūnas pristato Ohio vicegubernatorių G. Voinovich pensininkų susirinkime. Nuotraukoje G. Voinovich, toliau sėdi J. Stempuzis ir stovi V. Biliūnas. V. Bacevičiaus nuotr.

APDOVANOJO PIANISTĄ ANDRIŲ KUPREVIČIŲ

Spalio 27 d. Ohio Lietuvos gydytojų draugijos 23-oji kultūrinė premija paskirta pianistui virtuozui prof. Andriui Kuprevičiui. Ilgus metus dėšiušiam ir vadovavusiam pianino departamentui Cleveland Music Settlement mokykloje, dabar profesoriaujančiam Clevelando valstybiniame universitete.

Laureatas yra įskambinęs Čiurlionio kūrinių.

Andrius ir Regina Kuprevičiai augina gabias, talentingas muzikojas dvi dukras Kristiną ir Iloną. Kristina akompanuoja Nerijai, o Ilona groja keliais instrumentais.

Iškilingam aktui vadovavo dartinis Ohio Liet. gydytojų draugijos pirm. dr. Henrikas Brazaitis. Dr. Dainius Degėsys įteikė \$1000 čekį.

Andrius Kuprevičius dėkodamas už jam suteiktą garbę, priminė

noris ta garbe dalintis su bendradarbiais, kurie padėjo, kad naujoji plokštelė—lietuvių kompozitorių pynė—išėjo geros kokybės.

Bankete poetas Antanas Gustaitis iš Bostono paskaitė satyros kūrinių Lietuviškos teisybės meilė ir šešis eilėraščius Giesmė už medalį. Paskutinį atodūsi, Gyvenimo prasmės beiškant, Žmogus ir šešėlis, Šventos moterys ir Erotika.

Ohio, Lietuviai gydytojai sudėjo ir paskirstė jau \$23,000 iš jų 8-nias gavo organizacijos ir 15 asmenų.

GYDYTOJŲ VALDYBA

Metiniame Susirinkime išrinkta nauja Ohio Lietuvos gydytojų draugijos valdyba iš daktarų: Henriko Brazaičio, Dainiaus Degėsio, Juozo Skrinskos, Algio Čepulio ir Vitoldo Grudžio, Moterų pagalbiniame komitete išrinkta Regina Ramanauskienė ir Roma Degėšienė.

"Ponios Dulskienės moralė"

Tokiu vardu vadinosi Hamiltono Lietuvos Dramos Teatro Aukuro Chicago Jaunimo Centre lapkričio 4 d. suvaidintas veikalas. Ši satyrinė drama, parašyta Gabrielės Zapolskos ir į lietuvių kalbą išversta F. Neveravičiaus, nežiūrint, kad vaizduoja maždaug 1910-sius metus, savo problemomis yra aktuali ir šiandien.

Todel gana gausiai susirinkusi chichagiečių publika (jos buvo apie 400) galėjo pasijuokti iš savęs, matant, jog tokių pažiūrų ir dulskienių ir šiandien galima sutikti Chicagoje ir bet kuriame mieste.

Šį veikalą surežisavo Elena Daugvietytė-Kudabienė, kuri vaidino Dulskienės rolę. Taip pat vaidintojų sąrašė matėme: Antaną Mingelą, Kęstutį Kalvaitį, Danutę Kudabaite, Iną Kudabaite, Mariją Kalvaitienę, Dalią Jonikaitę, Teresę Kalmantavičienę, Vidą Juozaitytę. Dekoracijos—Kazimiero Mikšio, grimas—Stasio Ilgūno, apšvietimas—Arthur Cockman.

Nors nei veikalas nei vaidyba negalėtų pretenduoti į pirmaeilius, tačiau reikia dėšautis, jog tokia maža kolonija, kaip Hamiltonas, dar tebeturi savo teatrą, tuo tarpu kai Chicagoje jau senokai lietuviško teatro nebėra. Hamiltoniečių vai-

dybinė grupė yra viena iš seniausių išeivijoje ir 1980 m. švęs 30 metų gyvavimo sukaktį. Hamiltoniečiai yra sveikintini už savo entuziazmą ir ryžtą puoselėti teatrinį meną išeivijoje.

Iš vaidintojų labiausiai reikėtų išskirti Eleną Daugvietytę-Kudabienę, kuri šį kolektyvą įsteigė ir jau 30 metų jame režisuoja bei vaidina.

Daug pasišventimo rodo grimo specialistas Stasys Ilgūnas, kuris gyvendamas tolokai nuo Hamiltono-Rochester, apie 20 metų hamiltoniečiams—Rochester, N. Y. talkina. (eš.)

VEDYBŲ SUKAKTIS

Anelės ir Alfonso Šulaičių, Cicero liet. kolonijos gyventojų, 25 metų vedybų sukaktis buvo atžymėta Wishing Well restorane. Čia susirinko apie pusšimtis sukaktuvininkų giminių, draugų bei pažįstamų, kurie praleido malonų vakarą. Pati pramoga, kurią surengė sukaktuvininkų dukros Ramunė ir Loreta buvo jiems staigmena, nes iš anksto apie tai jie nežinojo.

Kun. Juozas Kisielius, gyvenąs Mexico City, viešėjo pas brolių Praną ir jo šeimą Argentinoje.

VIENYBĖ, 1979 m. lapkričio 9 d.

KAI VILNIAUS UNIVERSITETUI BUVO KETURI ŠIMTAI . . .

SALOMEJA NARKELIŪNAITĖ

Nors jau pora mėnesių laiko skiria nuo tų rugsėjo dienų, kada visa Lietuva minėjo Vilniaus universiteto 400 metų sukaktį, bet tie įspūdžiai man, buvusiai jo studentei, tebėra gyvi ir pasiliks tokie visam gyvenimui. Ir todėl negalima būtų tiksliau išsirtarti, kaip kad išsireiškė to Universiteto rektorius prof. dr. Jonas Kubilius, kai jis sakė: "Mums, vienai iš nedaugelio Vilniaus Almae Matris istorijoje laimingų kartų, teko minėti tokia retą sukaktį. Ko gero, mes esame ir pirmoji Universiteto karta, kuri gali švęsti savo mokyklos jubiliejų taip plačiai . . ."

O Krokuvos universiteto rektorius, sveikindamas Universitetą, priminė, kad į šią šventę suvažiavusieji yra sukorę tūkstančius mylių. Ir tikrai. Tarp daugelio užsienio universitetų svečių būta ir iš tokių tolimų vietų, kaip Kongo Brazaville (iš Afrikos), jau neskaitant atstovų iš artimų ir tolimų Europos kraštų, JAV ir Kanados.

PO VIENĄ DIENĄ ŠIMTMEČIUI

Universiteto jubiliejaus iškilnės vyko keturias dienas, simboliškai po vieną dieną paskiriant kiekvienam šimtmečiui, bet tikrovėje visi šitie 1979-ieji buvo Universiteto metais. Visą laiką buvo mokslinės konferencijos, o Universiteto senųjų pastatų restauravime darbai prasidėjo beveik prieš dešimtį metų ir užsibaigė vos vos prieš iškilmes.

Atrodo, Universiteto rektorius su savo talkininkais ilgam atsimins tuos jubiliejinius metus, be atostogų, be būtino poilsio, bet su užsidedimu išverti, kad tas jubiliejus būtų paminėtas taip plačiai. Šventės universalumą pastebėjo ir pabrėžė ne vienas užsienio svečias, o pats Vilniaus universitetas—jo vadovybė, profesūra, dėstomasis personalas ir studentija paskyrė jai visą energiją ir širdį. Šventė prasidėjo rugsėjo 19 d. ir baigėsi rugsėjo 22-ąją.

Visas miestas buvo pasipuošęs šventiškai. Didžiosios krautuvės savo vitrinose buvo išstačiusios Universiteto vaizdų, šventei pritaikytų plakatų. Gatvėse plevėsavo Universiteto vėliavos su atitinkamais įrašais, o naktimis jubiliejinės "1579-1979" skaitlinės spindėjo elektros lemputėmis.

Miestas buvo pasirėngęs šventei ir laukė . . . giedros. Ir atsitiko taip, kad prieš tai niūrus ir šaltas bei lietingas rugsėjo oras, staiga išsiblaivė, ir Universiteto dienos tapo saulėtos, net šiltos, kad be apsiausto galima buvo dalyvauti visuose renginiuose. Tik šventei pasibaigus, vėl prapliupo rudens dangus.

PIRMOJI DIENA

Mokslinė konferencija, pavadinta "Pažangioji mintis šalies universitetų istorijoje", atidarė jubiliejaus renginius. Posėdžiai vyko keturiuose sekcijose: fizikos ir matematikos, gamtos, visuomenės mokslų, istorijos ir filologijos. Buvo skaitomi pranešimai apie šių mokslų vystymąsi, apie Vilniaus universiteto vaidmenį tų mokslų suklestėjime. Dalyvavo vietiniai ir užsienio mokslininkai.

Rugsėjo 19 d. Parodų rūmuose atidaryta paroda "Vilniaus universitetas Lietuvos dailėje", dalyvaujant gausiems vilniečiams, jų tarpe Universiteto svečiams, dailininkams, meno ir kultūros darbuotojams.

Universiteto rektorius prof. Kubilius, atidarydamas parodą, pabrėžė, kad Vilniaus universitetas nuo pat savo egzistavimo pradžios, greta mokslo, buvo taip pat reikšmingas ir estetiškos minties bei meninės kūrybos ugdymo židinys.

Paroda buvo dviejų dalių. Parodų rūmuose įrengtoji dalis, kurią svečiai tuoju pat ir apžiūrėjo, eksponavo dabartinių Lietuvos dailininkų darbus. Tai grafika, tapyba, skulptūra, taikomosios dekoratyvinės dailės kūriniai, skirti Universitetui. Viso arti 400 eksponatų.

Fakultetų emblemos prie auksinėmis raidėmis "Alma Mater Vilnensis" išrašyto portalo. Vaizdas iš iškilmingos Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejaus inauguracijos Didžiajame kieme rugsėjo 20 d.

Antroji dalis, išstatyta netoliese esančiame Dailės muziejuje, buvusioje Vilniaus rotušėje, kurią kadaise projektavo pirmasis lietuvių architektas ir Universiteto auklėtinis ir jo architektūros katedros profesorius Laurynas Stuoka-Gucevičius. Čia buvo išstatyti senųjų Vilniaus universiteto profesorių paveikslai. Viso apie pora šimtų. Parodos lankytojai jų tarpe galėjo

pamatyti pirmojo Universiteto dailės katedros vedėjo P. Smuglevičiaus, jo ipėdinio J. Rustemo ir kitų to meto žymių kūrėjų darbus. Iš gausios universiteto bibliotekos kolekcijos buvo atrinkta ir išstatyta senosios grafikos meistrų.

(Tame pat muziejuje rugsėjo 27 d. buvo atidaryta newyorkečių dailininkų V. K. Jonyno ir Irenos Griežės kūrinių paroda.)

ANTROJI DIENA

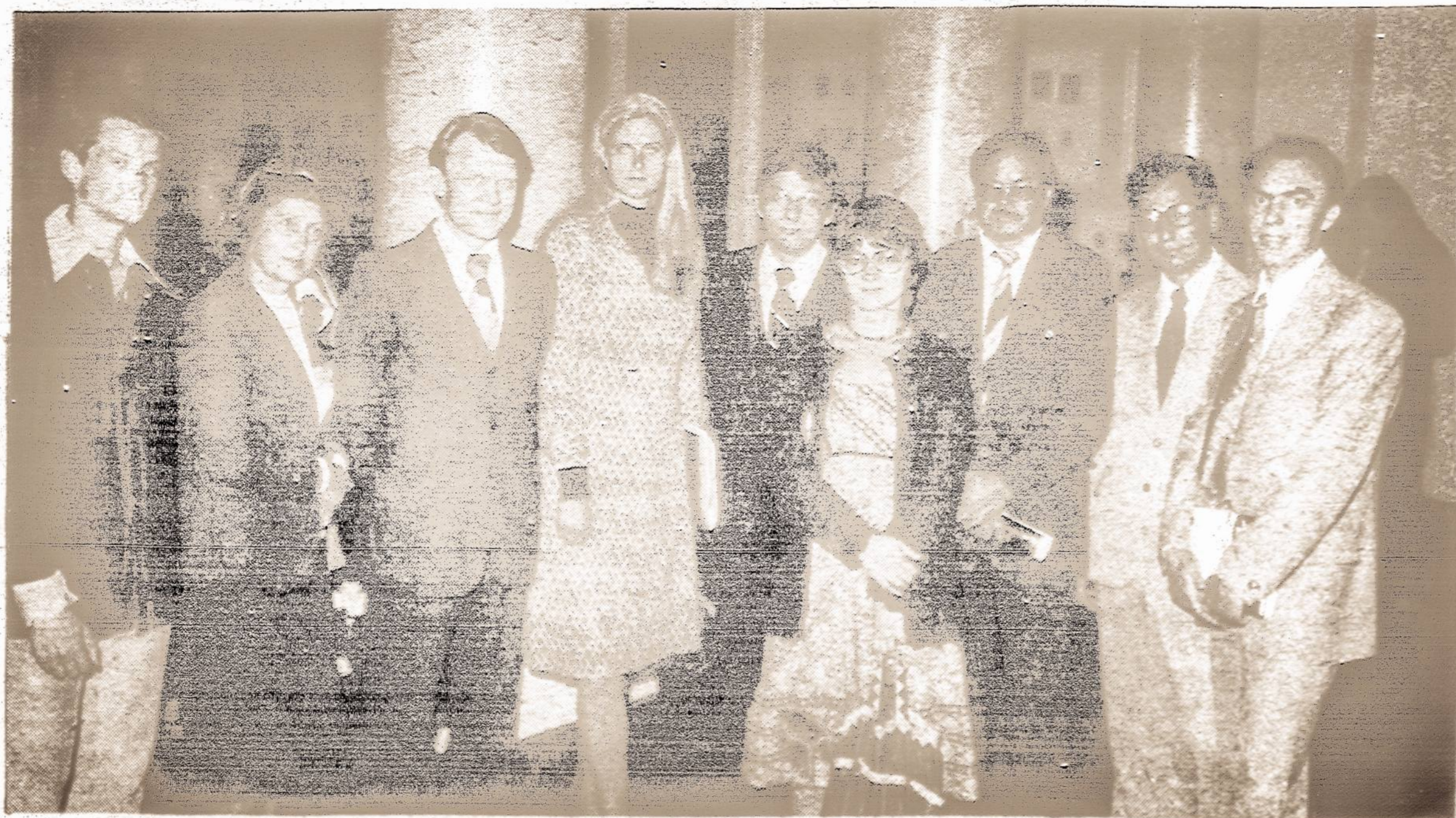
Ketvirtadienio-rugsėjo 20-osios rytą vilniečiai skubėjo į užmiestį, Antakalnį, kur studentų miestelio Saulėtekio alėjoje buvo dedikuota dail. Konstantino Bogdano skulptūrinė kompozicija "V. Leninas ir V. Kapsukas Poronine".

Iškilnės buvo labai gausingos, dalyvaujant visam Universitetui, jo svečiams ir vyriausybės atstovams su J. Maniušiu pryšakyje. Jas pradėjo Vilniaus miesto partijos oirmasis sekretorius Vytautas Sakalauskas, tęsė—Universiteto rektorius prof. J. Kubilius.

Kalbėjusieji sakė, kad skulptūra simbolizuoja partijos ikūrėjo Lenino ryšius su Lietuvos revoliucionieriais. Paminkle užfiksuotas istorinis faktas—Vinco Kapsuko susitikimas su Leninu Poronine 1914 m.

"Paminklas, kaip sakė rektorius, primins būsimoms kartoms tą didelį vaidmenį, kurį Universiteto istorijoje suvaidino nemirtingos Lenino

Tęsiama 8 pusl.

JAV Generalinio Konsulo Leningrade pavaduotojas Frank B. Crump [viduryje] su savo sekretorėmis Universiteto parodoje Dailės muziejaus rūmuose. Iš VIENYBĖ, 1979 m. lapkričio 9 d.

k. i. d.: Darius ir Banga Lukoševičiai, Rimas Mališauskas, konsulo sekretorė, konsulas, konsulo sekr., J. Lukoševičius, G. Cibulskis, L. Pažūsis.

KAI VILNIAUS UNIVERSITETUI

Atkelta iš 7 pusl.

idėjos ir aistringas kovotojas už jų įgyvendinimą Lietuvoje V. Kapsukas, kurio vardu pavadinta ši garbinga mokslo šventovė".

Studentų vardu kalbėjusi IV kurso filologė J. Ambrulaitytė žadėjo gerai mokytis, atiduoti visas jėgas "naujo gyvenimo statybai, tarybinės Tėvynės labui". Užbaigta kompozitoriaus A. Bražinsko specialiai sukurta kantata poeto J. Nekrošiaus žodžiams.

STUDENTŲ MIESTELYJE

Padėjus gėles prie paminklo, dar ilgai nesiskirstė publika, ypač svečiai, kurie čia lankėsi pirmą sykį. Jiems buvo įdomu pasivaikščioti po tą studentų miestelį—pačią jūniausią senojo Universiteto dalį, išikūrusią beveik miške, kur medžiai atveda kone iki pat slenksčio, kur šalia gamtos gerai pritaikyta civilizacija: įrengtos puikiausios auditorijos, laboratorijos, pilni kabinetai visokios technikos, moderniškos skaityklos, vestibuliai.

Miestelis, pradėtas statyti 1968 m., užima 175 hektarų plotą. Jame kuriasi universitetas ir inžinerinis statybos institutas. Saulėtekio alėjoje, kur dabar buvo iškilmės, pastatyti namai penkiems fakultetams—teisės, fizikos, pramonės ekonomikos, prekybos, ekonominės kibernetikos ir finansų. Visas rajonas suskirstytas į tris zonas: pirmoje mokomasi, antroje—sportas, bibliotekos, o trečiojoje—bendrabučiai ir ūkinė dalis.

DIDŽIAJAME KIEME

Bet po kelių valandų persikeliama vėl atgal į Vilniaus senamiestį, tenai, kur dešimties metų restauruotojų darbo dėka naujomis spalvomis nušvitęs senasis Universiteto pastatų ansamblis, atskleidamas savo gotikos, renesanso, baroko klasicizmo formų grožį, ir kur savo būstinę turi administracija, istorija ir filologija.

Fanfarų garsai į Didįjį kiemą, atsirėmusį į buv. šv. Jono bažnyčią ir auksinėmis-raidėmis "Alma Mater Vilmensis" išrašytą portala, sukviečia tūkstantinę minią. Prasideda jubiliejaus inauguracija. Groja pučiamųjų orkestrai. Tautiniais drabužiais pasipuošusios studentės. Aukštai iškeltos įvairiaspalvės fakultetų emblemos.

Įnešus vėliavas, galingai nuskamba "Gaudeamus", Universiteto rektorius, išstojęs į priekį iš pulko, kuriame buvo partijos, vyriausybės ir rektorato atstovai, šešiomis kalbomis (lietuviškai, rusiškai, lotyniškai, angliškai, vokiškai ir prancūziškai) pasveikina susirinkusiuosius. Po to jis pabrėžia, kad viena labiausiai brangintinų Universiteto tradicijų esanti pagarba praeičiai. Per keturis amžius Universitetas atlikęs ir atlieka savo misiją, o to Universiteto auklėtiniai išgarsinę jo vardą visame pasaulyje ir už tai jie nusipelno pagarbos ir amžino atminimo. Jų atminimui Didžiojo kiemo galerijoje yra įmūrytos plokštės, kuriose aukso raidėmis išrašyti jų vardai. "Nuo šiol, sako rektorius, čia bus memorialas—čia rinksis Universiteto studentai ir dėstytojai iškilingai susikaupimo valandai, savo išymųjų pirmtakų pagerbimui".

Ir tylą užviešpatavo visame kieme, kai tautiniais drabužiais dėvinčios studentės pradėjo nešti gėlių krepšelius. Po to išpūdingai skambėjo varpo dūžiai. Keturi varpo dūžiai. Po vieną kiekvienam šimtui metų. Ir studentas su studente pasikeisdami išminėjo kiekvieno šimtmečio išymuosius profesorius ir auklėtinius.

Sunku žinoti, ar kas iš vilniečių šių iškilmų dalyvių galėjo pasigesti kai kurių žymių mokslininkų vardu, bet sveičiui iš užjūrio atrodė, kad be reikalo buvo išleista eilė tų Universiteto profesorių, kurie pastarąjį karo sukuriuose atsidūrė užsieniuose.

Universiteto rektorius prof. dr. Jonas Kubilius sveikina šešiomis kalbomis Didžiajame kieme susirinkusius studentus, profesūrą ir užsienio svečius.

Tada rektorius pakvietė Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pirmąjį pavaduotoją Ksaverą Kairį atidaryti Universiteto istorinę parodą, kuri eksponuojama naujai

atremontuotoje ir išpuoštoje šv. Jono bažnyčioje, dabar vadinamoje "Mokslo muziejumi". Parodoje "Vilniaus universitetui 400 metų" lankytojai supažindinami su istorine Universiteto mokslinės minties raida ir nūdieniais jo pasiekimais.

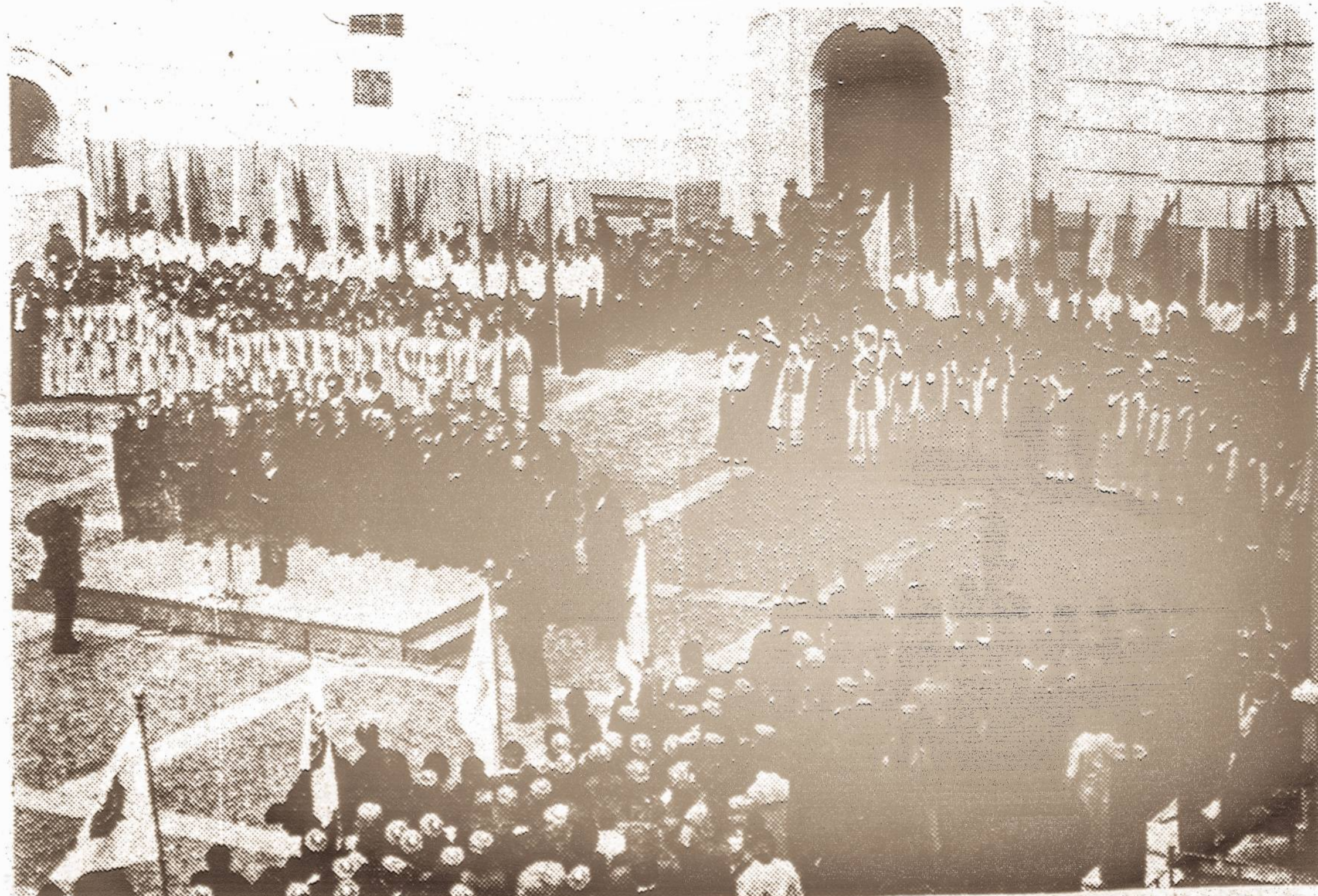
Po viso svečiai pakviečiami į rektorius priėmimą šalimais esančiuose Meno darbuotojų rūmuose, anksčiau vadintoje Napoleono, o dabar Kutuzovo aikštėje. Čia prie vaišių ir atgaivos susitiko daugiau kaip penki šimtai jubiliejaus dalyvių-svečių ir rengėjų. Vaišes paruošė "Palangos" restoranas.

Nors ir puikus tai buvo priėmimas, jame nesimatė nei partijos, nei vyriausybės/atstovų. Jie sau vaišes su universiteto atstovais ir užsienių svečiais suruošė atskirai "Draugystės" viešbutyje rytojaus dieną.

TREČIOJI DIENA

Oficialusis Universiteto 400 metų jubiliejaus minėjimas vyksta Operos ir baletų teatre.

Minėjimo iškilmės pradeda Respublikinio jubiliejaus komiteto pirmininkas, Lietuvos KP CK sekretorius Lionginas Šepetys. Jis pristato šventėje dalyvaujančius svečius, o po himnų ir garbės prezidiumo išrinkimo suteikia žodį TSKP CK nariui, Lietuvos Komunistų

Argentinos Lietuvių Balso leidėjas ir redaktorius Pranas Ozinskas šią iškilmų nuotrauką Didžiajame

kieme padarė iš 3-čio aukšto.

BUVO KETURI ŠIMTAI . . .

Ji laiko simbolinį Universiteto raktą inauguraciniame susirinkime Didžiajame Universiteto kieme.

Atkelta iš 8 pusl.

Partijos Centro Komiteto pirmajam sekretoriui Petruui Griškevičiui, kuris praneša, kad už nuopelnus, rengiant specialistus liaudies ūkiui, plečiant mokslinius tyrimus ir 400-ųjų įkūrimo metinių progą, TSRS Aukščiausios Tarybos Prezidiumo nutarimu, Universitetas apdovanojamas Tautų draugystės ordinu. Jis perskaito tą įsaką ir prisega ordiną prie Universiteto vėliavos. Po to jis perskaito ir įteikia Universitetui Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto, Lietuvos TSRS Aukščiausios Tarybos Prezidiumo ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos sveikinimo laišką.

Toliau jis ilgokai sustoja ties Universitetui teikiama partijos ir vyriausybės globa ir ties Universiteto pasiektais laimėjimais visose mokslo šakose, pasidžiaugdamas sparčiai augančiais Universiteto rūmais Saulėtekio alėjoje ir primindamas, kad senųjų rūmų restauracija kainavusi 11 milijonų rublių.

Po jo Universiteto rektorius prof. Kubilius pateikia ištisą pranešimą apie 400 metų jubiliejų. Jis dėkoja Tarybų Sąjungos ir Lietuvos TSR partijai ir vyriausybei už Universitetui parodytą ir rodomą dėmesį ir už jo darbo įvertinimą. Paliėtęs Universiteto istoriją, jis kalba apie tos mokslo institucijos

nūdieną, jo pasiekimus, ryšius su pasaulio universitetais, ateities darbus.

(Kaip skirtingai atrodo Universiteto istorija rektorius prof. Kubi-

lius pranešime nuo tos istorijos, kurią pateikia paskaitininkai Amerikoje ir kitų kraštų lietuviškosios emigracijos ruoštuose Universiteto minėjimuose! Ir kaip taisyklė: tiek vienur, tiek kitur minima tik tai, kas kam patogu. Vai, kodėl negalėtų būti vienos Universiteto istorijos!)

Iš lietuvių dar kalba Lietuvos Mokslų Akademijos prezidentas prof. Juozas Matulis ir Lietuvos aukštųjų mokyklų vardu—Lietuvos rektorių tarybos pirmininkas, Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto rektorius M. Martynaitis.

Sveikintojų tarpe—TSRS Mokslų Akademijos prezidentas A. Aleksandrov, TSRS aukštojo mokslo ir specialiojo vidurinio mokslo ministras V. Jeliutin, Maskvos Lomonosovo vardo universiteto prorektorius V. Tropin, UNESCO aukštojo mokslo sekcijos vadovas dr. T. K. Balbir, Gudijos Lenino vardo universiteto rektorius V. Belyi, (kalbėjęs TSRS universitetų ir aukštųjų mokyklų vardu). Užsienio aukštųjų mokyklų ir svečių vardu sveikina Krokuvos Jogailos universiteto rektorius M. Hess.

Gerokai užtrukusią oficialiąją dalį užbaigia programai vadovavęs L. Šepetys, ir po to prasideda koncertas, kurio programoje Valstybinis Filharmonijos simfoninis orkestras ir televizijos ir radijo komiteto ir Kauno valstybinis chorai, diriguojant Juozui Domarkui, atlieka Beethoveno Devintąją simfoniją.

STUDENTŲ EISENA

Jau buvo gerokai sutemę, kai, pasidžiaugę puikiu koncertu, minėjimo dalyviai skubėjo į centrinę gatvę, kuria jau buvo prasidėjusi studentų eisena.

Nei nufilmuoti, nei nufotografuoti nebuvo kaip, nes gatvėse buvo tamsu, ir tik kai po kokio pusvalandžio užsidedę lempos, galima buvo aiškiai matyti spalvingą ir išmonin-

gą studentų darbą. Eisena prasidėjo nuo pat senųjų Universiteto rūmų ir apie dvi valandas žygiavo į Vingio parką, kur įvyko linksma gegužinė.

Vilniečiai, seni ir jauni, tėvai vaikus laikydami ant pečių, kad tie geriau matytų, stebėjo žygiuojančius studentus ir labai dažnai plojo. O ploti buvo už ką. Buvo daug rimtų ir juokingų maketų ir tipų. Rimtieji vaidavo Universiteto istorijos puslapius, kiekvieną fakultetą pristatė jų mokslinių pasiekimų simboliai, o linksmųjų tarpe buvo pirmakursiai, žurnalistai, medikai ir kitokie. Tikras studentiškas karnavalas! O tai, kad ta eisena vyko naktį, teikė savotiškos viduramžiškos nuotaikos.

KETVIRTOJI DIENA

Paskutinė minėjimo diena savo dalyviais buvo gausingiausia. Sporto rūmuose įvykęs šventinis studentų koncertas sutraukė keliolika tūkstančių publikos.

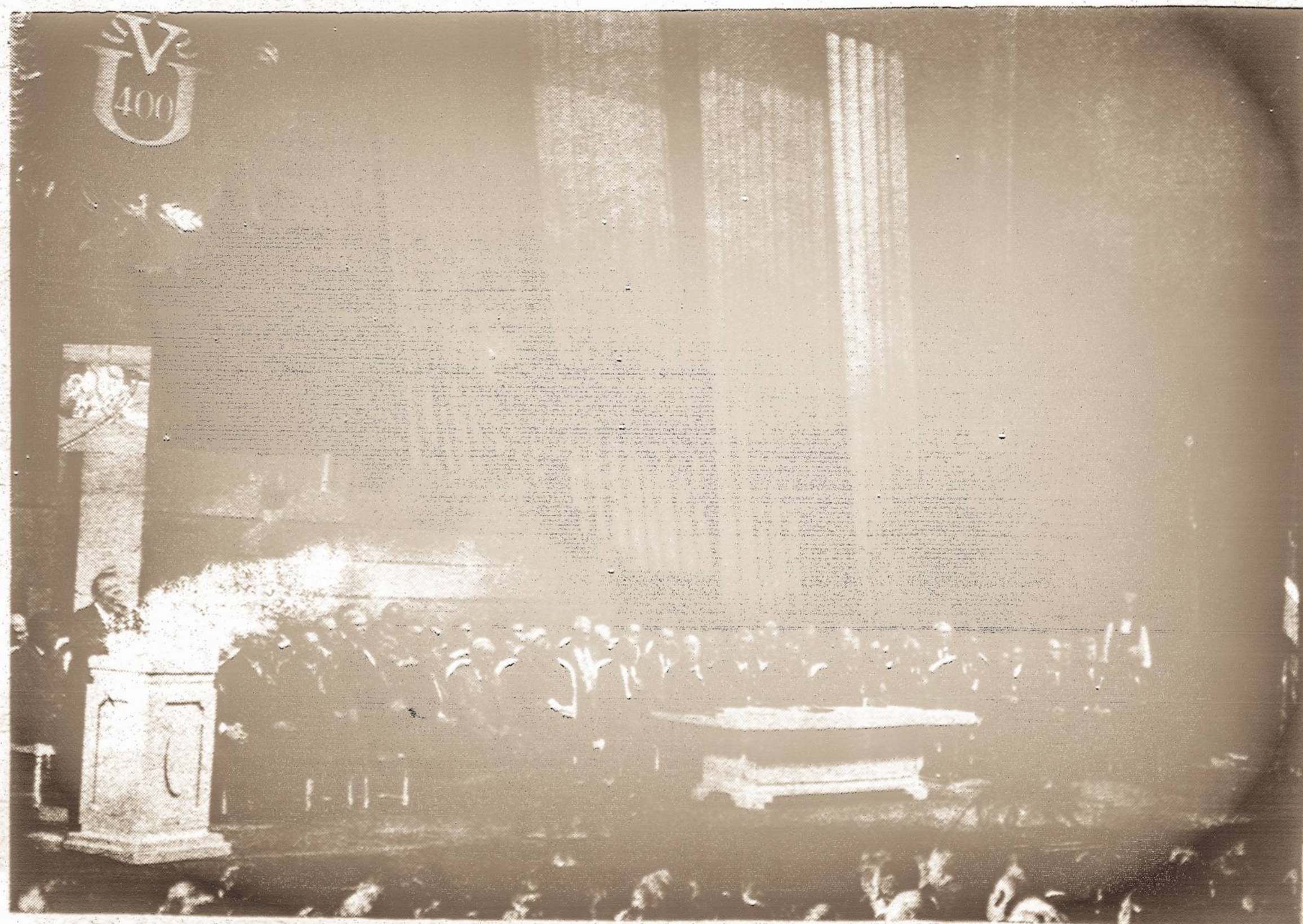
Programa buvo jaunatypiška ir tokie pat jos atlikėjai—jauni senojo Vilniaus universiteto studentai. Čia nebuvo nei kalbų, nei prezidiumų, nei nieko oficialaus. Kai nuskambėjo paskutiniai studentų dainų garsai, publika plojo be galo ir be krašto.

Ir taip pasibaigė keturios Vilniaus universiteto dienos. Kaip teisingai rektorius per minėjimą sakė: "Netrukus mes vėl grįšime prie įprasto darbo, bet tos kelios bendrai praleistos dienos, tikiu, mums visiems—tiek čia dalyvaujantiems svečiams, tiek juo labiau patiems šeiminiškams—ilgam išliks gyvos ir jaudinančios".

APDOVANOJIMAI, ATŽYMĖJIMAI

Rektoriui prof. Kubiliui vadovaujant, jubiliejaus pasirengime ir minėjime dalyvavo tūkstančiai žmonių. Už tai malonu buvo klaus-

Tęsiama 10 psl.

Bendras scenos vaizdas iš Operos rūmų. Prie pulsto—Universiteto rektorius prof. dr. Jonas Kubilius.

DERWINSKI RESOLUTION CONCERNING BALTIC STATES PASSES HOUSE UNANIMOUSLY

A foreign policy resolution introduced by Congressman Ed Derwinski (R. Ill.) passed the House by unanimous vote of 390 to 0. The resolution, H. Con. Res. 200, expresses the sense of Congress on United States policy concerning the Baltic States and a new Soviet citizenship law.

"This overwhelming vote signifies the belief in Congress that Lithuania, Latvia and Estonia should have the right of self-determination and not be subject to the colonial rule of the Russians," Derwinski said. "My resolution calls upon the President to instruct the U. S. delegation to the 1980 meeting of the Conference on Security and Cooperation in Europe to see full implementation of the Helsinki Accord concerning equal rights and self-determination of peoples."

The resolution also urges the President to bring the matter of the Baltic States to the attention of all nations through the information agencies of the U. S. Government and seek their cooperation in keeping the Baltic issue before the world until they have regained their independence. Estonia, Lat-

via and Lithuania were seized by the Soviet Union in 1944, and this act has never been recognized by the United States Government.

"This resolution also requests the President to warn the Soviet Union against taking any action detrimental to the interests of United States citizens under the new Soviet law which designates as a Soviet citizen any person who was born in the Soviet Union, was naturalized as a Soviet citizen, or is the child of parents who were Soviet citizens at the time of the child's birth, irrespective of whether the child was born on Soviet territory," Derwinski said.

"Congress views with deep concern the Soviet Union's action making citizenship claims on millions of Americans who were born in the United States or naturalized," Derwinski said. "I believe my resolution properly addresses this issue, the first major test of which may come during the 1980 Olympic games in Moscow."

Derwinski predicted that the tremendous support for the resolution in the House will result in prompt consideration by the Senate.

USA Department of State Offers Secretarial Positions

Employment in a foreign country can be fun, exciting and challenging. Visit Paris in the spring, see The Nile, Mt. Kilimanjaro, or the Queen of England—all are possible with a career in the Foreign Service of the Department of State.

Mr. Julian L. Bartley will be in New York City, heading up a recruitment campaign at the Office Personnel Placement Center, New York State Employment Service, 7th floor, 1515 Broadway, New York, New York 10036. Recruitment Officers will interview persons December 3 through December 7, who are interested in positions as a Secretary/Stenographer overseas and in Washington, D. C., and teletypists overseas.

To qualify for secretarial positions, applicants must have a minimum of two years experience, one of which has included using shorthand on the job. Salaries range from \$10,049 to \$12,503, plus overseas allowances.

Applicants for overseas teletypist positions must have at least 18 months operational experience. Cryptographic experience is helpful. Starting salary is \$11,206.

Additionally, applicants for overseas must be U. S. citizens, at least 21 years of age, and applicant and dependents are subject to medical examinations. Teletypists and secretaries must also pass clerical and skills tests. Most importantly all

applicants must be willing to serve anywhere in the world, including Washington, D. C.

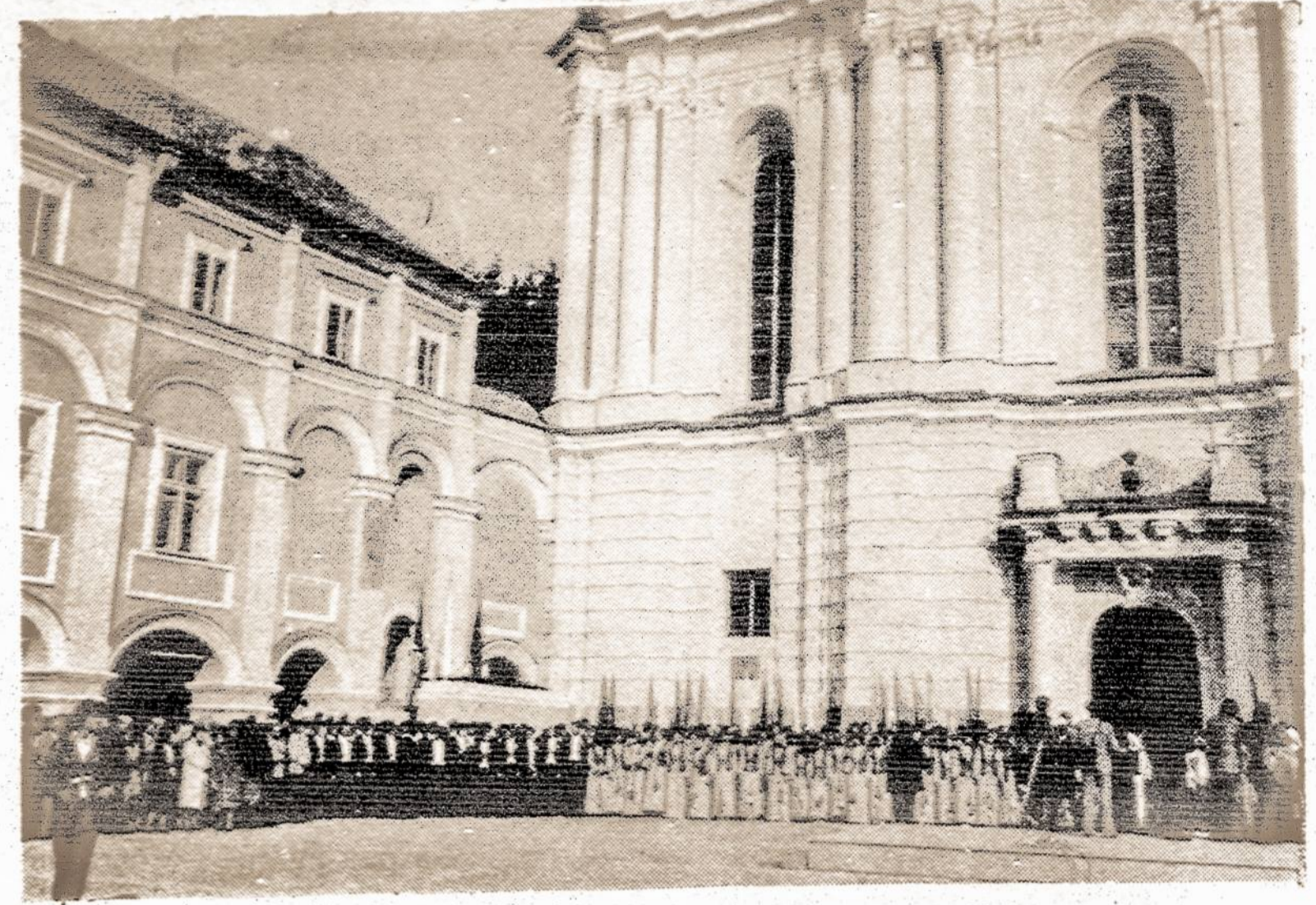
Applicants for positions in Washington, D. C. must be U. S. citizens, at least 18 years of age, and must pass clerical and skills tests.

Sound interesting? Contact U. S. Department of State recruiters in New York City. For an appointment call (212) 869-8000.

Baltic Conferences

Three successive conferences on Baltic Studies have occurred this summer in Europe: two in Germany, one in Sweden. A symposium at Marburg University in Germany discussed "The Baltic Provinces of Russia Between the Revolutions of 1905 and 1917". Two professors from present day Latvia attended. The conference was a success and another is planned to discuss "The Role of Vilnius, Tartu and Riga Universities in the Political and Cultural Evolution of the Baltic Area, 1579-1979".

The Baltic Conference in Sweden was 5th in a row and, also, was a success. Among sponsors was the American Association for the Advancement of Baltic Studies. Though the principal topic was to explore the question of minorities (Jews, Germans, etc.) in the Baltic States, not all papers were devoted solely to this subject.

Inauguration ceremonies commemorating 400th anniversary of the University of Vilnius. Photo by S. Narkėliūnaitė

LITHUANIAN POETS IN ENGLISH

"Small and lovely is my
native country,
Like a bead of amber
glowing bright.
Her old melodies
arouse my wonder
And her patterned
weave is my delight."

This stanza from a famous poem by the Lithuanian poetess Saloméja Nėris opens a new book of English translations of Lithuanian verse (Beads of Amber. Lithuanian Poetry. Selected and translated by Lioginas Pažūsis. Vilnius, 1979). Vaga Publishers, in pioneering such a collection in Lithuanian, offer the English-speaking reader a beautiful gift.

Lithuanian poetry has long gained recognition and popularity in other Soviet Republics and is widely appreciated abroad. However, it has not been so lucky in finding its way to English-speaking countries; the renderings of Lithuanian poetry into English that have appeared in this country are scattered in various periodicals and collections. The attempts made by Lithuanian emigrants to propagate Lithuanian poetry still remain limited and, as the emigrants have themselves expressed it, have scarcely "gone beyond the walls of a parish parlour."

Thus the present collection, prepared and translated by Lioginas Pažūsis, of Vilnius University, (the English texts of the poems edited by Peter Tempest), has been looked forward to with keen anticipation. It includes parallel texts in Lithuanian and English of verses by twenty modern Lithuanian authors. Alongside verses that have in Lithuanian poetry become classics ("Freedom Song" by Vytautas Montvila, "Homeland" by Antanas Venclova, "Man" by Eduardas Mieželaitis), one will also find less-known but equally interesting poems there.

Introducing the collection to the reader, Alfonsas Maldonis writes: "The list of authors and their writings could easily be extended.

However, I think that even the presented selection provides the reader with ample opportunity to distinguish the most characteristic features of modern Lithuanian poetry."

This collection ranges from lyrical verse to meditative and philosophical poetry. In the collection it is poems of the latter type that the translator succeeds in rendering best; in most cases he manages to avoid deviations from the original both thought and form, and retains both—the atmosphere of the original and the natural flow of the English line. In translating lyrical verse, especially poems based on the poetics of Lithuanian folk songs. The translator had to cope with special difficulties (diminutives, to mention but one). In the process of translation into the analytical English language they inevitably lose some of their charm.

In general, this book of Lithuanian verse in English is sure to bring the reader more than one delightful moment. If one remembers, too, the English translations of Lithuanian fairy tales published recently by Vaga Publishers, one can only admire and appreciate the efforts of the publishers and translators in winning still more friends for Lithuanian literature.

By Rimantas Remeika

POETRY CONTEST

A \$1,000 grand prize will be awarded in the current Poetry Competition sponsored by the World of Poetry, a quarterly newsletter for poets.

Poems of all styles and on any subject are eligible to compete for the grand prize or for 49 other cash or merchandise awards.

Says Contest Chairman, Joseph Mellon, "We are encouraging poetic talent of every kind."

Rules and official entry forms are available from World of Poetry, 2431 Stockton Blvd., Dept. A, Sacramento, California 95817.

65-uosius metus išeinančios Sandaros redaktorius, Tėvynės Mylėtojų Draugijos sekretorius inž. Grožvydas Lazauskas; Gertruda Dargienė, Tėvynės Mylėtojų Draugijos pirmininkė ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentas, Sandaros pirmininkas Povilas P. Dargis. Amerikos Lietuvių Kongreso metu. Jono Valaičio nuotrauka

LIETUVIAI BALTUOSIUOSE RŪMUOSE

L. B. informacija praneša, kad baigdami pareigas JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkas inž. Algimantas Gečys ir vicepirmininkas Rimas Česonis spalio 24 dalyvavo prez. J. Carter ir viceprez. W. F. Mondale Baltuosiuose Rūmuose suruoštame priėmimo, vėliau Hyatt viešbuty vykusiuose pietuose Washingtone.

Svečių buvo su viršum 400, jų tarpe penkių tautinių grupių atstovai—lenkas, vengras, kubietis, meksikietis ir du lietuviai. Svečių dauguma—JAV kongreso nariai, valstijų gubernatoriai, miestų merai, bendrovių ir unijų prezidentai,

valstybės kabineto ir Baltųjų Rūmų štabo nariai.

LB atstovai penketą valandų trukusio priėmimo-pietų metu turėjo progos Lietuvą ir lietuviams rūpimus klausimus priminti prezidentui Carter, viceprez. Mondale, Baltųjų Rūmų štabo viršininkui H. Jordan, rinkimų kampanijos pirmininkui Evan S. Dobelle (jo tėvai lietuviai) ir kitiems. Kalbėdamiesi su JAV kongreso atstovais, lietuviai prašė remti kongr. C. Dougherty įnešto įstatymo projektą (H. R. 5407), kuriuo siekiama suteikti finansinę JAV paramą Lietuvos Diplomatinei Tarnybai išlaikyti, užtikrinti jos tęstinumą.

\$40,000 LITUANISTINĖM MOKYKLAM

Jurgis Janušaitis rašo, kad LB švietimo tarybos pirmininkas Bronius Juodelis spaudos atstovus informavo apie lituanistinio švietimo problemas bei laimėjimus. 1978-79 mokslo metais JAV-bėse veikė 28 lituanistinės mokyklos. Mokinių—1925. Mokyklose dirbo 247 mokytojai. Visų lituanistinių mokyklų finansinė sąmata siekė \$161,201. Pradžios mokyklose pradžioj mokslo metų buvo 1577 mokiniai, aukštesnėse—310 mokinių ir 38 studentai Chicagos pedagoginiame lituanistikos institute.

Per metus mokinių skaičius sumažėjo 3%.

Sudėjus švietimo tarybos 1979 m. skirtą 59,894 dol. sumą su metine visų lit. mokyklų sąmata, susidaro \$221,095 metiniam lituanistinių mokyklų išlaikymui.

Didelę dalį lėšų sudeda patys tėvai. Paremia Lietuvių Fondas, dalį prideda LB išdas per LB apylinkes. Lietuvių Fondas paskyrė \$16,000 lituanistiniam švietimui. Taigi, kaip matom, patys didieji sunkumai, darbščiųjų švietimo tarybos darbininkų dėka, įveikiami gana sėkmingai.

Iki šiol būdavo sunku susikalbėti su JAV švietimo ministerija. Prašymai lituanistiniam švietimui skirti lėšų nesulaukdavo atgarsio. Dabar švietimo ministerija paskyrė \$40,000. Bus suruoštos trys mokytojam paruošti stovyklos, kur atlyginimus gaus 8 lektoriai ir aprūpinimą apie 170 studentų.

Projektui vykdyti sudaryta spe-

ciali komisija iš etninių grupių atstovų. Į ją įeina: projekto direktorium patvirtintas Br. Juodelis, J. Bergmanis—latvių bendruomenės Chicagoj pirmininkas, Enoo Toomsalu—estų bendruomenės Chicagoj pirmininkas, David G. Roth—žydų organizacijos atstovas, dr. J. Rėklaitienė, kun. A. Saulaitis, SJ, A. Dundzila, Modestas Jakaitis ir J. Bagdonas (jau miręs).

Projekto vertintojais bei revizoriais valdžios švietimo įstaigos pakvietė dr. Vyt. Damušį ir prof. J. Račkauską.

DR. V. STATULEVIČIUS ATVYKO Į LOS ANGELES

Matematikos mokslų daktaras, akademikas iš Vilniaus Vytautas Statulevičius ir jo žmona Irena atvyko į Californijos universitetą (UCLA) Los Angeles mieste. Čia jis buvo pakviestas kaip "visiting professor" dirbti pusantro mėnesio šio universiteto kompiuterių mokslo departamente.

Grįždamas iš Los Angeles, Lietuvos mokslininkas kuriam laikui sustos New Yorke.

Dr. Romualdas Zalubas iš JAV ir dr. Romualdas Mitalas iš Kanados, dalyvavo Tarptautinės astronomų sąjungos suvažiavime Montrealyje rugpjūčio 14-23 dienomis. Dr. Zalubas taip pat dalyvavo šios sąjungos surengtame simpoziume atominės spektroskopijos klausimais rugsėjo 9-15 dienomis Tucson, Arizona.

Naujoji Altos vadovybė 1980 metams

ALTą sudarančių centrinių organizacijų parinkti šie asmenys: 1979/1980 laikotarpiui:

1. Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacija: Saulius Kuprys, Jonas Pabedinskas, kun. Kazimieras Pugevičius, dr. J. Jokūbas Stukas, dr. J. Jerome ir Viktoras Naudžius. Į valdybą—dr. J. Jerome ir Viktoras Naudžius, į izdo globėjus—Jurgis Mikaila.

2. Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjunga: Martynas Gudelis, Mykolas Pranevičius, Algirdas Pužauskas, Juozas Skorubskas, Bronė Spūdienė, Antanas Sukauskas, dr. Jonas Valaitis. Į valdybą—Juozas Skorubskas ir dr. Jonas Valaitis, į izdo globėjus—Antanas Sukauskas.

3. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga: Vytautas Abraitis, Eugenijus Bartkus, Ona Biežienė, Teodoras Blinstrubas, Petras Bučas, Pranas Kašiuba ir Aleksas Laikūnas. Į valdybą—Teodoras Blinstrubas ir Petras Bučas, į izdo globėjus—Vytautas Abraitis.

4. Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara: Antanas Andriulionis, dr. Vytautas Dargis, Alena Devenienė, Julius Kuzas Jr., Teodora Kuzienė, dr. Kazys Šidlauskas ir Grožvydas Lazauskas. Į valdybą—dr. Kazys Šidlauskas ir Grožvydas Lazauskas, į izdo globėjus—Aleksandras Chaplikas.

5. Susivienijimas Lietuvių Amerikoje: Aleksandras Chaplikas, Eufrozina Mikužiūtė ir Povilas Dargis. Į valdybą—Povilas P. Dargis.

6. Lietuvių Katalikų Susivienijimas Amerikoje: Thomas Mack, dr. Vladas Šimaitis ir Vytautas Ycius, į valdybą—dr. Vladas Šimaitis.

7. Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjunga: Julijana Rotsko, Emilija Vilimaitė ir dr. Aldona Rugienė. Į valdybą—Emilija Vilimaitė.

8. Lietuvos vyčiai: Irena Sankus, dr. Leonardas Šimutis, dr. Leonas Kriaučeliūnas. Į valdybą—dr. Leonas Kriaučeliūnas.

9. Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga savo atstovus pristatys vėliau.

10. Lietuvos Atgimimo Sąjūdis: Kasperas Radvila, Liudas Tamošaitis, Vytautas Jokūbaitis. Į valdybą—Juozas Lekas.

12. Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacija: Anatolijus Milūnas, Jonas Talandis, Aleksas Jankūnas. Į valdybą—Aleksas Jankūnas.

13. Amerikos Lietuvių Demokratų lyga: Stanley Balzekas Jr., Jonas Nasvytis ir Rimas Mulokas. Į valdybą—Stanley Balzekas, Jr.

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

Vatikano radijo redakcija paskelbė lietuvių profesoriaus kun. Pauliaus Rabikausko parengtą studiją italų kalba apie Vilniaus universiteto 400 metų sukaktį.

Vatikano transliacijos vyksta 33-imis kalbomis. Kun. Rabikausko studija apie Vilniaus universitetą ištiesai paskelbė Vatikano dienraštis L'Osservatore Romano spalio 29.

Dr. Saulius Vaičaitis iš Largo, Fla. buvo pakviestas dalyvauti "Intercontinental Symposium on Timolol" Stockholme, Švedijoje, spalio 24-31 dienomis. Dalyvavo iš viso pasaulio 500 daktarų ir iš Amerikos 50 daktarų. Dr. S. Vaičaitis atstovavo Floridai.

Timolol (aukštajam kraujo spaudimui vaistai) Europoje jau vartojami apie 8 metus, bet Amerikoje bus leisti vartoti už kelerių metų. Dr. S. Vaičaitis specializuojasi vidaus ligose. Dalį laiko skiria aukšto kraujo (hypertension) tyrinėjimams.

Randolfas Gediminas Šateika, užbaigęs Columbia College, kur studijavo ekonomiką, savo atostogas praleido Europoje. Du mėnesius jis išbuvo Agnlijoje, Skotijoje ir Prancūzijoje.

Dr. Edwardas Domanskis iš Newport, Cal. dalyvavo Tarptautiniame Plastinių Chirurgų Kongrese Brazilijoje, Rio mieste. Jis skaitė skaidrėmis iliustruotą paskaitą, susietą su savo patirtimi plastinės bei atstatomosios chirurgijos srityje. Panašų pranešimą dr. E. J. Domanskis yra padaręs ir Kalifornijos lietuvių gydytojų susirinkime.

Berriss mieste, Argentinoje seniausia lietuvių draugija Nemunas, anksčiau vadinusis Vargdienis—lapkričio 1 paminėjo savo 70 m. sukaktį. Sveikino: Susivienijimo Lietuvių Argentinoje—R. Stalioraitis, Argentinos Lietuvių Centro—J. Mičiūdas, Mindaugo Draugijos Berisse—J. Šidlauskas, Aušros Vartų parapijos ir lietuvių marijonų—P. Gudelevičius, laikraščių "Argent. Lietuvių Balsas"—Pr. Ožinskas, "Laikas"—O. Kairelienė ir žodį tarė ir Berisso miesto valdybos atstovas Don Giononi.

A. L. Centro delegacija įteikė memorialinę lentelę.

Argentinos Lietuvių Centras Buenos Aires paminėjo savo 53 m. sukaktį. Sveikinimų gavo iš visų kitų draugijų, taip pat iš užsienio.

Petras Krušinskas spalio 6 policijos rastas gatvėje Washington, D. C., nualpęs be jokių dokumentų. Nuvežtas į ligoninę ir išaiškinta, kad jis yra lietuvis—Petras Krušinskas, apie 67 metų. Labai sunkiai serga General Hospital ligoninėje, kampe 19 St. ir Mass. Ave., S. E., kambary 6302.

Grazi dovana Kaledų proga vaikam, taip pat laiko turintiems pensininkam—"Lithuanian Heritage"—iš nedidelių gabaliukų sudedamas Lietuvos žemėlapis (jigsaw puzzle) su miestų ir žymių žmonių vietovėmis. Pridėtas mažas žodynėlis—knygutė anglų ir lietuvių kalbomis susipažindina su Lietuvos istorija.

Gintaras Karosas iš Bostono, jų išleidėjas keletą paliko ir Vienybė. Kaina \$13., persiuntimui pridedama \$1.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

SPORTO SAJUNGOS IR SPORTO DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Clevelande įvykęs Š. Amerikos lietuvių sporto sąjungos ir sporto darbuotojų suvažiavimas padarė įvairių nutarimų, kuriuos čia padodame:

1. Įsteigtas Lietuvių Sporto fondas su pradiniu įnašu 34,000 dol.! Jis laikinai pavestas valdyti sąjungos centro valdybai, kol bus sudaryta atitinkama komisija ir nuostatai;
2. Atsisakyta krepšinio rinktinės išvykos į Australiją 1981 metais, nes Australijos krepšinio federacija pakeitė pradžioje pasiūlytas sąlygas;
3. Nutarta bandyti siūsti sportininkų grupę į Australiją 1980 metų Australijos Lietuvių dienoms. Šią grupę sudarytų moterų ir mergaičių tinklinio ir jaunių krepšinio bei tinklinio komandos;
4. Priimtas ŠALFAS s-gos pataisytas statutai.
5. Nutarta, kad 1980 m. krepšinio ir tinklinio pirmenybės įvyks Detroite, balandžio 27 ir 28 d., o vasaros žaidynės bus pravestos Chicagoje; gi 1981 m. žiemos žaidynės numatytos Baltimorėje, o vasaros—Toronte.

CHICAGOS LITUANICOS FUTBOLININKAI

Kaip jau buvome rašę, Chicagos Litanicos futbolininkai, laimėję savo grupėje I vietą, pateko į aukščiausią—major lygą. Iki šiolei jie žaidė I-je divizijoje, kuri turi dvi grupes. Litanica tapo vienos iš šių grupių nugalėtoja ir susitiko su kitos grupės I vietos laimėtoja. Pergalę iškovoję priešininkai—Pampas komanda, nors šis susitikimas praktiškos reikšmės ir neturėjo, nes abi komandos pateko į aukščiausiąją diviziją ir abi gavo taures.

Dabar klubas turės tradicinį sezono užbaigimo balių, kuris įvyks lapkričio 24 d. 7 val. vak. Šaulių namuose Chicagoje.

EPILOGAS V. ČESIŪNO ISTORIJAI

Jau keliuose numeriuose buvome rašę apie irklautoją Vladą Česiūną, buvusį vieną iš žymiausių Lietuvos sportininkų. Buvome idėję ir jo pasikalbėjimo dalį iš Sporto laikraščio, kuomet jis buvo išrinktas geriausiuoju Lietuvos sportininku.

Dabar tame pačiame Sporto laikraštyje (spalio 27 d.) taip pat tilpo jo pareiškimas (persispausdintas iš Tiesos), bet gerokai skirtingo pobūdžio. Pati antraštė—“Buvau prie bedugnės krašto” pasako, jog jis kalba ne apie sportinius laimėjimus.

Čia jis nušviečia savo odisėją, kuri apsaugo jo atsiskyrimą nuo tarybinės irklautojų grupės V. Vokietijoje, patekima į “nežinią”, atsipekėjimą, na, ir pagaliau grįžimą į tėvynę.

Ne viena šio pareiškimo vietų skamba fantastiškų apysakų gaida ir kelia įvairių klausimų. Galima būtų suabejoti ir šiuo jo pareiškimu: “Į gimtinę grįžau savo noru ir savo iniciatyva. Pradėjus atsipeikėti, tai buvo vienintelis vis stiprėjęs mano troškimas. Džiugu, kad jis išsipildė”.

Minčių pagalvojimui ir susimąstymui teikia V. Česiūno viešos išpažinties pabaiga, kuri skamba taip:

“Gyvenimas man davė rūsčią pamoką. Kokia vis dėlto laimė būti gimtinėje, vėl vaikščioti Vilniaus gatvėmis! Gera vėl būti tikrų draugų tarpe. Tačiau susitikęs su žmonėmis, ypač mažiau pažįstamais, kartais jaučiu smerkiantį žvilgsnį. Viena mintis ir man neduoda ramybės: kodėl visa šitai ištiko mane, kaip atsidūriau nedraugų taikiklyje, ką ir kada esu padaręs ne taip, kad galėjau tapti perbėgėliu?”

Šį laišką parašiau ir prašau išspausdinti ne todėl, kad norėčiau pasiguosti. Sugrįžęs į namus, atgaunu dvasinę ramybę. Bet tai, kas pergyventa, turi būti pamokoma. Suprantu, kad dabar man susigrąžinti gerą vardą visų akyse yra nelengva. Bet svarbiausia, kad esu Tėvynėje, savo tėvų žemėje, Tarybų Lietuvoje. Visa kita dabar priklauso nuo manęs paties.”

Sydney, Australijos lietuviai Operos rūmuose suruoštame 36 tautybų festivaly pasirodė pirmieji ir pasirodė labai labai gražiai. Lietuviams atstovavo Sydney Gintaro ir Melbourne Klumpakojo tautinių šokių grupės. Gausūs šventės dalyviai lietuviams sukėlė ovacijas. Šventės metu buvo suruošta ir lietuvių tautodailės paroda.

* * *

“ATEITININKIŠKOS” ŠEIMOS

“Ateities” redakcija nuoširdžiai sveikina sekančias ateitininkes sukūrusias naujas šeimas: Loreta (Plienaitė) su dr. Robert Guziec, Dainė (Narautytė) su dr. Thomas Quinn ir buvusią “Ateities” redakcijos narę Mariją (Eivaitė) su dr. John Hauser—tokia žinia skaitome sveikinimų skyriuje Ateities žurnalo 1979 metų rugsėjo-spalio numeryje.

Prie šios žinios komentarų nereikėtų, jeigu būtų apsieita be sveikinimų ir be pagarsinimo. Mes žinome, jog vedybos yra privatus dalykas ir niekam nebūtų galima priekaištauti, kad net ateitininkės išteka už kitataučių, ypatingai kuomet jie ir garbingais (ar pinigings) daktarų vardais pasipuošę. Čia nebent būtų galima pasveikinti už merginų apsukrumą. Bet kuomet jas sveikina ir pristato lyg kaip išskirtinas ateitininkes, tai toks žingsnis vargu ar pagirtinas. O gal tai paskatinimas ir kitoms ieškoti kitataučių, o ypatingai daktarų?

Šiaurės Amerikos Fizinio ir Sporto Sąjungos visuotinis metinis suvažiavimas įvykęs spalio 27-28 d. Clevelande. Nuotraukoje suvažiavimo dalyviai. V. Bacevičiaus nuotr.

Vokietijoje mirė Albert Annies

Albert Annies, Nemuno Krašto žurnalo atsakingasis redaktorius, po sunkios ir ilgos ligos mirė rugpjūčio 9 d. Mirė dar gana jaunas—tik 60 metų amžiaus sulaukęs.

Velionis plačiai reiškėsi lietuviškoje veikloje: redagavo žurnalą, rengė lietuvių tautodailės parodas ir pan. Daugiausia laiko skyrė Nemuno Kraštui, kuris įžengė į 16-sius metus ir buvo vienas iš puošniausių leidinių išėjimoje. Koks bus žurnalo likimas, tuo tarpu nežinoma. Šiomet pasirodė du to žurnalo numeriai (jis ėjo kas

du mėnesiai). Prieš karą jis dirbo vokiškuose ir lietuviškuose laikraščiuose Klaipėdoje.

Nuliūdime liko velionies našlė Erna Annies-Zimmerman. Zimmermann vardu vadinosi leidykla, kuri leido Nemuno Kraštą.

“MITTEILUNGEN”

Deutsch-Litauischen Literarischen draugija išleido pirmąjį 1979 metų biuletens numerį, pavadintą “Mitteilungen” vardu. Šiame numeryje yra plačiai rašoma apie šią draugiją, kuriai šiemet sueina 100 metų sukaktis (ji įsteigta 1879 m. spalio 14 d. Tilžėje). Biuletenyje yra rašoma, kad sukaktis buvo paminėta spalio 18-19 d. d. Hannoverio universiteto muzikos ir teatro aukštosios mokyklos patalpose.

Pirmąją dieną, viešnia iš Vilniaus, muzikologė Ona Narbutienė skaitė paskaitą tema “Čiurlionis ir lietuvių muzika”. Mokyklos patalpose buvo išstatyti Čiurlionio darbai. Sekančią dieną, buvo Draugijos narių oficialus susirinkimas, o po jo pokalbis tema “Lietuvių literatūra ir muzika”.

Šios draugijos dabartiniu pirminku yra Hans Masalskis.

Linas Kojelis, iš Washington, D.C., ateinantiesiems veiklos metams išrinktas LB Washingtono apylinkės pirmininku. Kojelis dirba Pensilvanijos senatoriaus Richard S. Schweiker įstaigoje ir nuo rugsėjo mėnesio jis pakeltas į senatoriaus įstatymdavystės asistentus (legislative assistant).

Žurnalistas Albert Annies buvo aistringas žirgų mėgėjas ir pats juos laikė. Nuotraukoje jis matomas su savo žirgais.

Ed. Šulaičio nuotr.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

Paminėjo Mykolo Slezevičiaus mirties 40 metų sukaktį

Prof. Mečio ir Faustinos Mackevičių rūpesčiu lapkričio 4 paminėta prieš 40 metų mirusio Mykolo Slezevičiaus sukaktis.

Jo velionio žmonos Domos ir mirusios jų dukters Marijos intencija kun. J. Prunskis De Andreis vincentiečių seminarijos bažnyčioje, Lemont, Ill. aukojo Mišias, kurių metu giedojo solistas Br. Prapuolenis, vargonais pritarė M. Mondeikaitė-Kutz. Mišių aukai duona ir vyną atnešė prof. M. Mackevičius su dukterimi Audrone Vikta, skaitymus atliko inž. dr. A. Mockaitis.

Po pamaldų ateitininkų rūmuose įvyko minėjimo akademija. Ją pravedė prof. M. Mackevičius.

Pakviestas adv. Liudas Šmulskytis perteikė M. Slezevičiaus biografiją. Išryškino jo nuopelnus, atkuriant nepriklausomą Lietuvą, sudarant koalicinį ministrų kabinetą ir net trims atvejais vadovaujant.

Kun. J. Prunskis priminė, kad

Slezevičius dar Odesoje rūpinosi lietuviškomis pamaldomis, Petrapičio seime stojo už Lietuvos nepriklausomybę ir dėl to buvo išskirtas iš kraštutinių kairiųjų partijos, kad jis turi didelių nuopelnų suorganizavęs patriotų kairiųjų politinį sąjūdį.

Adv. Jonas Našliūnas išryškino Slezevičiaus nuopelnus, organizuojant Lietuvos kariuomenę, kaip sėkmingai dirbo kaip advokatas, buvo išrinktas advokatų sąjungos pirminku ir tose pareigose išbuvo iki mirties. J. Našliūnas, būdamas sąjungos sekretorius, dažnai turėjęs progos su juo bendrauti.

Laima Luneckienė, skaučių atstovė, nušvietė Marijos Mackevičienės būdo taurumą, veiklumą skautijoje, pasiukojimą artimui ir patriotizmą.

Prof. M. Mackevičius padėkojo ir pakvietė pietų, kuriuos su savo talkininkėmis paruošė Faustina Mackevičienė.

Muziko V. Mamaičio išleistuvės

Muzikas Vincas Mamaitis, 17 metų vargonininkavęs Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijoje, Elizabeth, N. J. po Naujų Metų išvyksta gyventi Sunny Hills, Fla., kur turi pasistatydinęs naujus namus. Žmona Olga, anksčiau dirbusi SLA Centre ten gyvena jau nuo rugsėjo 1d.

Sunny Hills naujoje kolonijoje apie 100 lietuvių turi savo sklypus, o pora dešimčių ir savo naujus namus.

Vincas Mamaitis nepaliko lietuvių parapijos be muzikos, be giedojimo, laukė, kol klebonas kun. Petras Žemėikis susiras naują vargonininką. Naujuoju vargonininku bus muz. M. Jetkauskas.

Elizabetho lietuvių parapija ir bažnytinis choras, savo ilgamečiam vargonininkui, gruodžio 1, šeštadienį, parapijos salėje rengia atsiveikinimo vakarienę: 6 val. vak. bažnyčioje bus padėkos mišios, Parapijos salėje 6:30 val. vak. kokteilių valanda, o 7:30 val. vak. — vakariene.

Bilietai gali gauti parapijos klebonijoje arba pas parapijos komiteto bei choro dalyvius, taip pat galima užsisakyti telefonu: 352-2271 arba pas Ruthe Kidzius 352-9061.

Muz. Vincas Mamaitis 10 metų buvo ir Muzikos Žinių žurnalo redaktorium. Muzikų Sąjunga, įvertindama jo darbus, 1975 seimo suvažiavime jį pakėlė į garbės narius.

KUN. K. BALČIO SUKAKTIS

Rugsėjo 22 d. šv. Kazimiero parapijos salėje Amsterdam, N. Y. atžymėtos šios parapijos klebono, kun. Kęstučio Balčio dvi sukaktys. Šiomet sukanka 30 metų kai šioje parapijoje jis darbuojasi, o taip pat 30 metų nuo jo išventinimo kunigu.

Kaip žinome, šių metų birželio 10 d. šv. Kazimiero parapija minėjo savo deimantinę (75 m.) gyvavimo sukaktį. Tos sukakties proga, taip pat ir vėliau keliomis progomis jau Vienybėje buvome rašę ir apie sukaktuvininką kun. K. Balčį. Taigi čia tuos faktus nekartosime, o tik jį pasveikiname ir palinkime dar daug sveikų ir darbingų metų.

Ta pačia proga norime pažymėti, jog kun. K. Balčys prieš savo sukaktį sugrįžo iš gerai nusisekusios kelionės po Lietuvą ir Lenkiją. Lietuvoje kun. Balčys vieši jau nebe pirmą kartą ir plačiai domisi jos kultūrinio ir religinio gyvenimu.

WINTER GARDEN TAVERN

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALE VESTUVĖMS IR KITO-
KIOMS PRAMOGOMS. BE TO,
DUODAMI POLAIDOTUVINIAI
PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

Tel. Evergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziunas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona,
pyragai vedybiniam ir kitokiems
pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius
atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

Tel. Virginia 8-3800

Free Estimate

Serv-Well Roofing Co., Inc. All Kinds of Roofing and Sheet Metal Work

METAL CORNICES AND
SKYLIGHTS GUTTERS AND
LEADERS PUT UP

Tin, Tar, Gravel Slate, Tile and
Shingle Roofing — Traffic Top Roofs
Asphalt & Asbestos Wall Shingling

77-20 • 101st Avenue

Ozone Park, N. Y. 11417

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

JOSEPH J. GARSZVA

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas 846-1970

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS
LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

600 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
Tel. STagg 2-5043

VIENYBĖ

Nerija, Clevelando studentų vokalinis ansamblis, gruodžio 1 d. atliks programą Kultūros židinio vakare. Po programos bus šilta vakarienė. Šokiams gros Joe Thomas orkestras. Pradžią 8 val.

Bronius Bieliukas iš New Yorko pakviestas PLB atstovu Jungtinėse Tautose. Su savo talkininkais jis rūpinsis PLB reikalais Jungtinėse Tautose, palaikydamas artimus ryšius su BATUNu ir kitomis organizacijomis.

Robertas Verba, Lietuvos Kino Studijos dokumentinių filmų meistras, šiuo metu viešintis New Yorke, lapkričio 11 d. brolių Mekų studijoje susirinkusiems newyorkiečiams parodė keletą savo filmų. Neseniai tuos filmus jis rodė Kultūros židinio apatinėje salėje. Renginį suruošė Jaunimo S-ga. Renginiui vadovavo p-lė O. Matulaitytė.

FILMAI APIE LIETUVĄ JUNGTINĖSE TAUTOSE

Spalio 29 Jungtinių Tautų Dago Hammarškjoldo vardo bibliotekos salėje, kur jau nesykį yra vykę lietuviški renginiai, buvo prisimintas ką tik neseniai Lietuvoje paminėtas Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejus ir ta proga parodyti filmai ne tik apie Universitetą, bet ir apie Lietuvos sostinę Vilnių.

Publikos prisirinko pilna salė. Šalia lietuvių, buvo ir kitataučių, prie Jungtinių Tautų dirbančių korespondentų ir diplomatų.

Prieš rodant filmus, apie Lietuvą kalbėjo Lietuvos TSR užsienio reikalų ministras Vytautas Zenkevičius. Jau antras mėnuo jis dalyvauja Generalinės Asamblėjos sesijos darbuose kaip Tarybų Sąjungos delegatas. Jis kalbėjo lietuviškai, o vertėjas vertė angliškai.

Du filmai apie Vilnių buvo spalvoti ir su anglišku tekstu, vienas—apie Universitetą—buvo baltas/juodas. Tas filmas neseniai Lietuvos Kino Studijos pagamintas specialiai Universiteto jubiliejaus proga. Kadangi jo tekstas buvo tik lietuviškas, tai kitataučiams parengtas ir atspausdintas jo paaiškinimas angliškai.

Po filmų Vyt. Zenkevičiaus rūpesčiu surengtos vaišės, kurių metu publika Bibliotekos vestibulyje pasivaišino lietuviškais užkandžiais ir gėrimais, apžiūrėjo ten pat greitomis surengtą Lietuvos foto meistro Antano Sutkaus nuotraukų parodą.

16

Dr. Vladas Ingelevičius—sulaukė 90 metų lapkričio 11 d. Jis yra vienas 5 Fraternitas Lithuanica korporacijos steigėjų, Lietuvos kariuomenės savanoris, jos sveikatos reikalų organizatorius, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus darbuotojas.

Gimė 1889 lapkričio 11 Beržonyse, Rokiškio apskrityje. Gimnaziją baigė 1908 Petrapilyje ir tais pačiais metais įstojo į Karo Medicinos Akademiją, kurią baigė 1913 m. Studijuodamas aktyviai dalyvavo lietuvių studentų gyvenime.

Nuo 1913 iki 1917 tarnavo rusų kariuomenėje, pabaigoje perėjo į sulietuvintą 226 lauko ligoninę ruminų fronte.

Į Lietuvą grįžo 1918 m., tą pačių metų gruodžio 18 savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę. Jam tuoj pat teko eiti karo sanitarijos viršininko pareigas, kai prieš tai buvęs viršininkas dr. V. Nagevičius susirgo.

Dr. V. Ingelevičiui teko organizuoti Lietuvos kariuomenės sveikatos tarnybą. Vėliau jis ėjo karo sanitarijos viršininko padėjėjo pareigas iki pat Lietuvos kariuomenės faktinio išformavimo 1940 pabaigoje.

Iš Lietuvos pasitraukė 1944. Karui pasibaigus, 1945 atgaivino Liet. Raudonojo Kryžiaus veiklą ir Lietuvos Raudonajame Kryžiuje dirbo iki 1949, kada išemigravo į Ameriką.

Brooklyne išgijo gydytojo teises, dirbo ligoninėje. Dabar su šeima gyvena Great Neck, N. Y.

Dr. Jono Lenkaitis rūpesčiu spalio 27 d. Kultūros židinyje įvyko Jeronimo Kačinsko kūrinių koncertas. Programą atliko Berklee (iš Bostono) muzikos kolegijos, kurioje kompozitorius profesorijauja, studentai ir dėstytojai. Prie kolegijos atlikėjų dar buvo pridėti ir du lietuviai—Angelė Kiaušaitė, kuri dainavo Kačinsko harmonizuotas liaudies dainas ir Vytautas Bakšys, skambinęs fortepijono kūrinius.

Pantomimikas Paulius Rajeckas ir dainininkės seserys Kristina ir Regina Butkutės, lapkričio 3 d. atlikę programą *Laisvės žiburio* radijo rudeniniame koncerte-bakuje.

S. Narkeliūnaitės nuotr.

Romas Kezys kalba *Laisvės žiburio* radijo rudeniniame parengime, lapkričio 3 d. Kultūros židinyje su-trauktusiame gausiai publikos.

Dr. Bronius Nemickas, ilgametis Lietuvių Tautinės Sąjungos New Yorko pirmojo skyriaus narys, skyriaus susirinkime pakeltas garbės nariu.

Bronė Spūdienė, Lietuvių Darbininkų Draugijos 7-osios kuopos pirmininkė, lapkričio 10 d. savo bičiulių tarpe paminėjo 50 metų sukaktį nuo savo atvykimo į Ameriką. Ją sveikino visa eilė kuopos narių ir pažįstamų, o pabaigai ji pati trumpai papasakojo, kaip prieš 50 metų paliko Lietuvą ir atvyko į Kanadą, iš kurios vėliau persikėlė į JAV, trumpą laiką gyveno Chicagoje ir pastoviai išsikūrė New Yorke.

Dalis publikos, kuri buvo gausiai pripildžiusi Jungtinių Tautų Dago Hammarškjoldo vardo bibliotekos

salę, kai buvo rodomi filmai iš Lietuvos.

S. Narkeliūnaitės nuotr.

VIENYBĖ, 1979 m. lapkričio 9 d.